National Library
Bibliothèque Nationale
OCT 5 1978
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

Divi režisori Gaŗezerā

TEĀTRA

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER
PUBLISHED WEEKLY BY THE
LATVIJA AMERIKA PUBLISHING LIMITED
Business Office: 128 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9. Editor-in-Chief KRISS SIDARS Phone 465-7962. United States Editorial Offices: New York; Editor V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y 10466; V. Jaunkalnietis, 1305 Taylor Ave, Racina, Wis. 53403; — California — Editor KARLIS KALEJS, 3622 Markridge La Crescenta, Ca. 91214.

NR. 38 SESTDIENA, 1978. GADA 30. SEPTEMBRIS 28. GADS SATURDAY, SEPTEMBER 30, 1978

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249

Cena 25 centi

Pretestība Baltijas valstīs nav rimusi

ALEKSANDRA ĶEGUMNIEKA SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ

Augsti uzsistais Kemp Dēvida optimisma vilnis jau paspējis saplakt. Baltajam namam tuvu stāvošās aprindas norāda, ka Džimija Kārtera sākumā iecerētie mērķi nebū tnav sasniegti. Lai nu kā būtu, Izraēlas un Ēģiptes attieksmju normālizēšanas ievadījums ir tomēr jāuzskata par vērā ņemamu panākumu. Izraēlas valdība pēc vētrainām debatēm piekrita Begina Vašingtonā parakstītajam dokumentam par miera līgšanu ar Ēģipti. Begina paša Likud partijas vairāki locekļi bija karstākie protestētāji pret Sinajas tuksnesī Ēģiptei atdodamām Izraēlas kolonistu apmetnēm. Kā zināms, tad prezidents Sadats izvākšanos no šīm kolonijām uzskatīja par kardinālu priekšnoteikumu tālākām miera sarunām. Izraēlas tautas vairākums ir jau paspējis demonstrēt, ka miers ar Ēģipti Izraēlas interesēm ir daudz svarīgāks par pieminēto koloniju eventuālu paturēšanu. Jau šonedēļ sāksies Ēģiptes un Izraēlas tiešās miera sarunas, un ja melnais kaķis nepārskries pāri ceļam, tad līdz Ziemsvētkiem iespējama oficiālā miera parakstīšana. Te jāpiezīmē, ka ASV ārlietu ministrs Vēnss ne Jordānā, ne Saudi Arabijā, nedz arī Sirijā nespēja īstenot nekā pozitīva.

Sirijā notikušajā radikālo arabu valstu konferencē Sadata izlīgums ar Izraēlu deklarēts par kopējās arabu lietas nodevības aktu. Nav šaubu, ka šīs radikālās valstis meklēs zināmas lielvaras atbalstu. Maskava to tik gaida. Jordāna un Saudi Arabija, neskatoties uz oficiāliem protestiem, droši vien paturēs Ēģiptei draudzīgu nostāju. Pagaidām tās šķiet apvainotas par to, ka Kārters Vidējo austrumu miera vadlīniju radīšanai neturēja par vajadzīgu iepriekš konsultēties ar tām. Ēģipte no savas puses uzsākusi diplomātisku aktīvitāti, informējot visus Kairo akreditētos arabu valstu sūtņus par miera sarunu norisi ar Izraēlu, kā arī par palestīniešu un Jeruzalemes austrumu problēmas atrisināšanas iespējām.

Vai Ēģiptes un Izraēlas attieksmju normālizēšana radikāli ietekmēs paliekama miera īstenošanas izredzes Vidējo austrumu telpā, to rādīs nākotne. Nav jāaizmirst, ka Vidējos austrumos saduŗas divu lielvalstu stratēģiskās intereses. Pagaidām virsroka pieder Vašingtonai, jo Makava nav spējusi radīt pietiekami spēcīgu politisku un militāru bazi šajā telpā. Nafta, Suecas kanālis, Vidusjūras un Arbabu līča, kā arī Indijas okeana kontrole ir patiesie svarīgie faktori Pad. savienības un ASV konfrontācijā Vidējos Austrumos. Maskavas atbalsta kāpināšana palestīniešu teroristu aktīvitātei, liekas, tiešām būs liels šķērslis diplomātiska ceļa nolīdzināšanai arabu un žīdu attieksmju normālizēšanā. Vidējie austrumi droši vien vēl daudzus gadus paliks starptautiskās politikas degpunktā.

Helsinkos notikušajā Vispasaules baznīcu apvienības padomes konferencē pagājušā nedēļā atkal notikušas raibas un gauži grūti izskaidrojamas lietas. Tā cita starpā šī padome piešķīrusi 125.000 dolaru dienvidrietumu Afrikas melno partizānu atbalstīšanai. Kroni visam uzliek 85.000 dolaru piešķīrums Rodēzijas radikālajiem partizāniem. Tā dēvētās Patriotiskās frontes teroristi vēl pirms dažiem mēnešiem zvēriski nogalināja vairākus misionārus un vēl šodien slepkavo miermīlīgus civīliedzīvotājus. Līdzekļi pieminēto teroristu atbalstam ņemti no Vispasaules baznīcu apvienības īpašā Rasisma apkaŗošanas fonda.

Varētu likties, ka gadu tecējumā Baltijas valstu liktenis jau pārausts pasaules aizmirstības zirnekļa tīklu. Tā tas nebūt nav. Tā pagājušā nedēļā iespaidīgais amerikāņu periodiskais izdevums U.S. News and World Report ievietojis izcilā vietā sava Maskavas biroja vadītāja Robina Naita rakstu: „Kā Baltijas valstis spīdzina Kremli". Raksta ievadījumā autors norāda, ka Kremļa burkāna un rīkstes rusifikācijas politika Baltijas valstīs nav devusi rezultātus. Baltieši joprojām stūrgalvīgi pretojas iekļaušanai. Vairākkārtējie nemieri Lietuvā, Latvijā un Igaunijā pasvītrā Maskavas nespēju iznīcināt dziļi iesakņojušos nacionālo pašapziņu šajās tautās, kas vēstures tecējumā ilgus gadus atradušās krievu varā. Pēkšņa sacelšanās vēl nav zīlējama. Aizvadītajos gados baltieši, kaut nepārtrauktā naidā, ir atraduši veidu, kā eksistēt zem krievu varas un tanī pašā laikā paralizēt Kremļa kolonizācijas mērķus šinī telpā. Spontānas pretkrievu demonstrācijas, kas uzliesmo pa laikam, pierāda, ka Maskavas mēģinājums izdzēst igauņu, latviešu un lietuviešu nacionālo pašapziņu, lai tā vietā radītu tā dēvēto padomju cilvēku, ir bijusi nesekmīga. Visdrastiskākie Maskavas soļi, kā arī mēģinājums pārvērst Baltijas valstis par saimnieciski visattīstītāko Pad. savienības telpu, nav spējuši izravēt baltiešu nacionālisma dziļās saknes. Baltiešu cerībām kādā dienā atgūt neatkarību zināmu pamatu dod ASV un citu AN valstu atteikšanās atzīt Pad. savienības likumīgu autoritāti pār Baltijas valstīm. Jau 1945. g. Jaltas konferencē Staļins atteicās pieļaut tautas nobalsošanu Baltijas valstīs, lai tādējādi latvieši, igauņi un lietuvieši paši izšķirtos par savu nākotni. Priekškara-Baltijas valstu diplomātiskās pārstāvniecības vēl joprojām darbojas ASV un citur.

Pretpadomju demonstrācijas Baltijas valstīs notiek daudz biežāk nekā jebkur citur Pad. savienībā. Tā pagājušajā gadā Liepājā kāda mūzikas festivāla beigās tūkstošiem jauniešu šīs Baltijas ostas pilsētas ielās demonstrēja, saucot: „Brīvību! Brīvību!" Tāda paša veida demonstrācijas notikušas arī Igaunijā. Pagājušajā rudenī Viļņā pēc kādas futbola sacīkstes tūkstošiem lietuviešu noplēsa padomju propagandas saukļus un karogus, aizdedzināja policijas automašīnas un demonstrēja līdz vēlai nakts stundai, saucot pretpadomju saukļus. Pagrīdes laikrakstu skaits Baltijas valstīs ir daudz lielāks nekā jebkur citur Pad. savienībā. Vienā no šiem izdevumiem norādīts, ka mīlestība starp Baltijas valtīm un Pad. savienību esot tas pats, kas jēra draudzība ar vilku. Lietuvā pretestības kustībā liela loma ir katoļu baznīcai. Viļņas katedrālē katru svētdienu pulcējas ap 8000 dievlūdzēju. Arī darbdienās pieminētajā dievnamā plūst baznīcēnu straume. 1940. gadā krievu tautības iedzīvotāju skaits Igaunijā bija 8 proc., Latvijā 10 proc. un Lietuvā 2 proc. Pēc pēdējās informācijas tagad Igaunijā ir 25 proc. krievu, Latvijā 30 un Lietuvā 19. Krievi lielāko tiesu dzīvo pilsētās, strādā fabrikās un ielikti atbildīgās vietās administrācijā. Maskava grib uzspiest krievu valodu par oficiālo, tomēr krievu neklātienē pat padomju valdības ierēdņi lieto savu dzimto valodu.

Maskava joprojām tur Baltijas valstis stingrā politiskā kontrolē. Komūnistu partijā atbildīgās vietās ir vai nu krievi vai arī Pad. savienībā uzauguši latvieši, igauņi un lietuvieši, kas atgriezās Baltijas valstīs kopā

(Turpinājums 20. lp.)

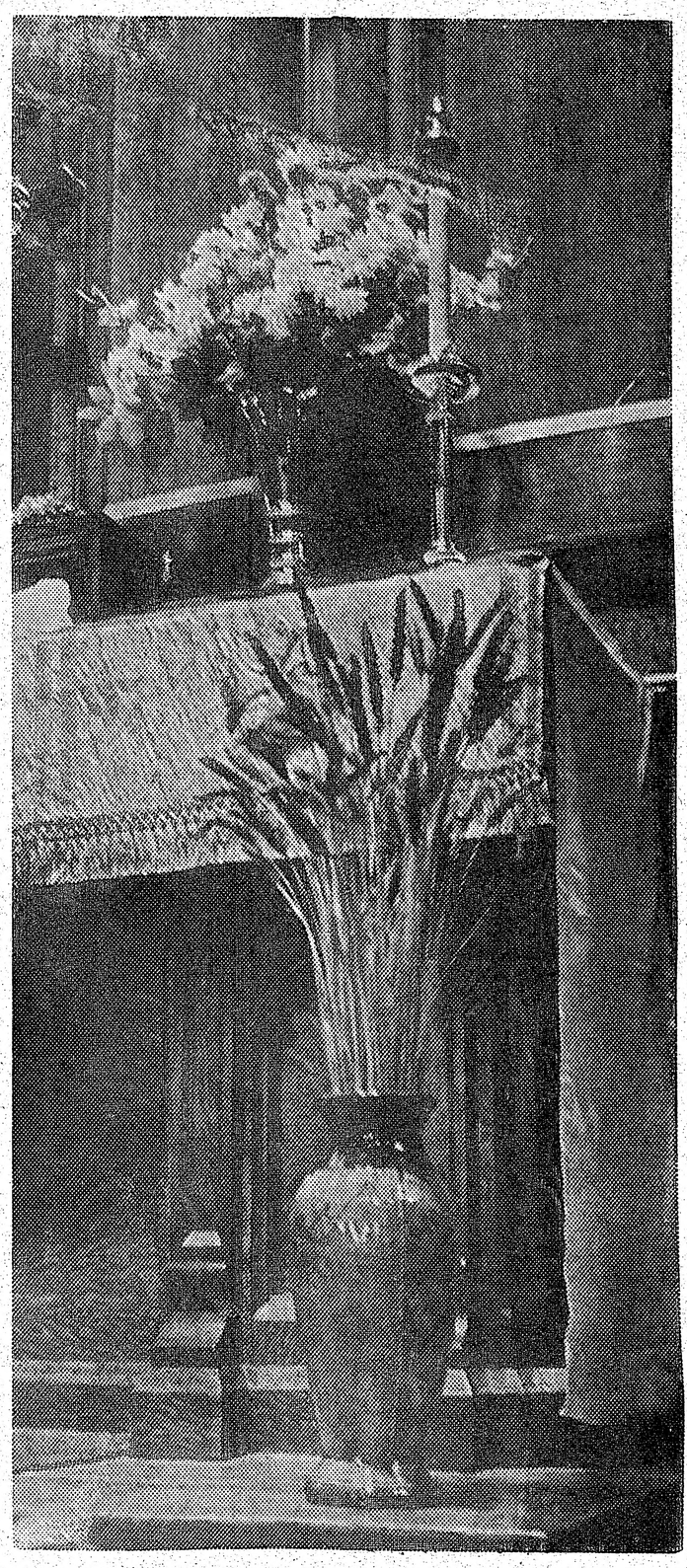

PĻAUJAS SVĒTKOS

J. Liģera fotostudija

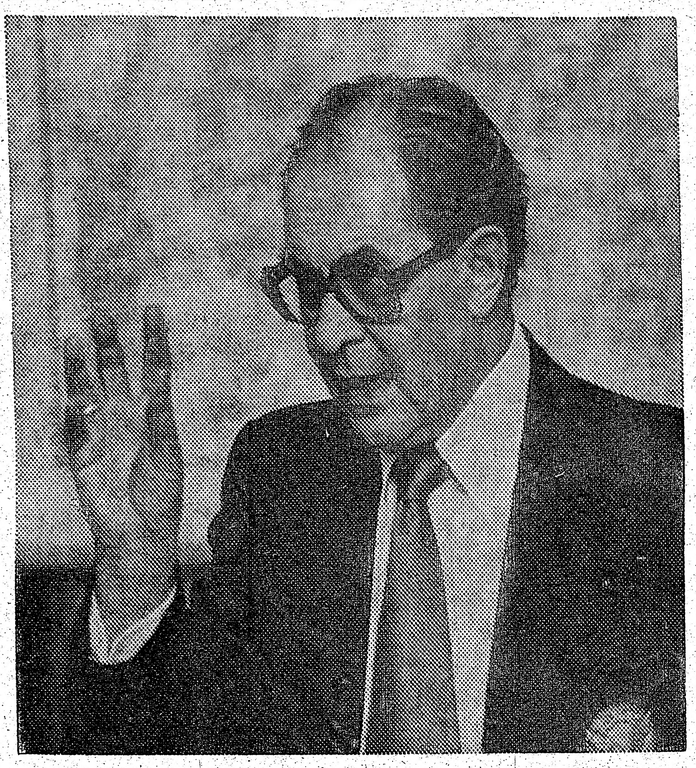

DV Rietumvācijā valdes priekšsēdis Jēkabs Leitītis 24. septembrī viesojās Toronto. Viņš DV namā vanadžu sarīkojumā referēja par aktuālajām problēmām. Foto: J. Liģers

LATVIJA

SESTDIENA, 1978. G. 30. SEPTEMBRIS, 38. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors Krišs SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9; tālr. 465-7902. Nu[illegible]kcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N. Y. 10466, U.S.A. Tālr. 934-7917. — Čikagas redakcijas vad. V. Jaunkalnietis, 1305 Taylor Ave., Racine, Wis. 53403. Redakors Austrālijā Ed. Šmugajs, 28. Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet pēc vēlēšanās sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personisks uzskats un ne katrā gadījumā atbilst red. viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV: par vienu gadu — 25 dol., 6 mēnešiem — 13 dol., 3 mēnešiem — 6.50 dol. Atsevišķa numur cena 60 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $3.50, tekstā $5.75, pirmajā vai pēdējā lp. $10.00 par 1 collas telpu. Sarīkojumu kalendārā $1 par rindiņu, atkārtojot atlaide.

Laikraksta abonēšana un sludinājumi — tālrunis 466-1514

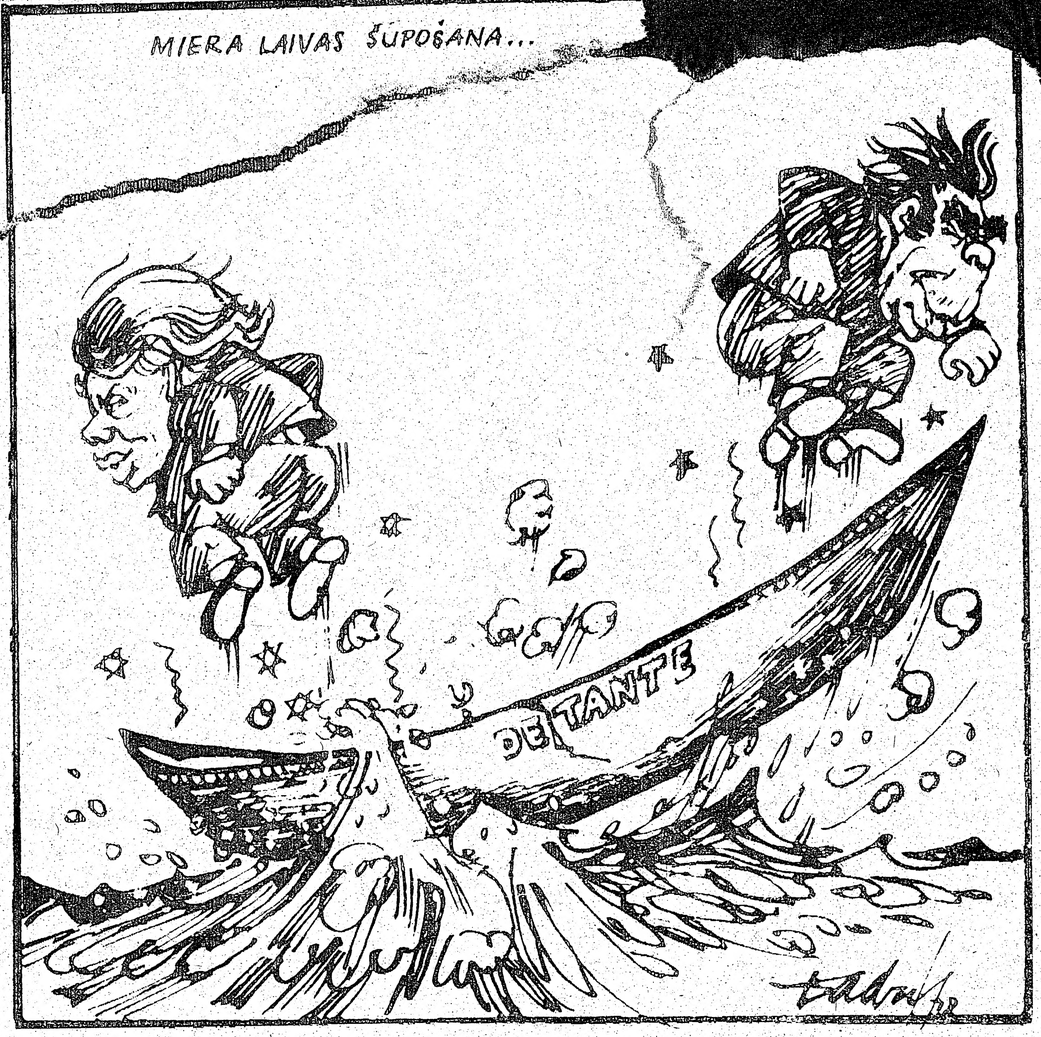

Latvijas universitāte

Pa pasauli izkliedētās latviešu paaudzes arī šoruden atceras Latvijas universitātes dibināšanu, kad 1919. gada 28. septembrī Latvijas augstskola (1922.g. pārdēvēta par Latvijas universitāti) ar 110 mācībspēkiem un 940 stud. 9 fakultātēs pieteica savu kalpošanu zinātnei un tēvzemei. Līdzi jaunajai Latvijas valstij auga arī tās Gaismas pils, un vēlāk fakultāšu skaits bija 12, ar lielāko studentu kopskaitu 8766, to vidū 2455 sieviešu (Agrākajā Rīgas politechnikumā nebija nevienas immatrikulētas studentes) 1931. g. rudenī. 1939. g. no Latvijas universitātes atdalījās tās lauksaimniecības fakultāte ar mežsaimniecības nodaļu, veidojot patstāvīgo Jelgavas Lauksaimniecības akadēmiju, kas turpināja universitātes akadēmiskās tradicijas.

Tie bija laiki, kad mēs lepni lasījām Tautu savienības statistiskos pārskatos, ka Latvija ar saviem 30 studentiem uz ik-10.000 iedzīvotājiem augstākās izglītības ziņā stāv pirmā vietā pasaulē. Jau mācības uzsākot,, kaŗa vētrām joprojām plosoties dzimtenē, 72 proc. studentu bija iesaistījušies tēvzemes aizsardzībā, bet Bermonta uzbrukuma laikā (14 grarātas skāra augstskolas ēkas), kad visi tvēra ieročus, mācības pārtrauca. Atbrīvošanas cīņās par Latviju savas dzīvības atdeva 17 studenti un 1 studente, bet tie tūkstoši, kas reiz mācījās Latvijas universitātē un krita vēlākajos kaujas laukos cīņā pret komūnistiem, nemaz nav apzināti.

Latvijas universitātes gada svētkiem ir nacionāla nozīme arī tiem latviešu cilmes jaunajiem ļaudīm, kas auguši svešatrē un kuŗu Alma Mater ir svešo zemju augstskolas. Šajā dienā arī viņi apliecina cieņu pret tiem, kas, nacionāla ideālisma vadīti, izcīnīja Latvijas augstāko mācības iestādi. Līdz 1940. g. 1. janvārim pirmo akadēmisko gradu Latvijas universitāte piešķīra 7183 absolventiem (2183 sievietēm). Visvairāk graduējās tautsaimnieku, ārstu, zobārstu un juristu. 45 proc. universitātes studentu pelnīja sev iztiku, strādājot maizes darbos. Valsts studentu izglītošanai ik gadus izdeva caurmērā 2 milj. latus, neieskaitot individuālās stipendijas un Studiju gaitu nodrošināšanas fonda aizdevumus.

Rosīga bija visu studentu ievēlētā Studentu padome. Pie fakultātēm pastāvēja zinātniski studentu pulciņi, un 65 proc. no visiem studējošiem piederēja vismaz pie vienas studentu organizācijas. Mācību programmas bija vispusīgas, augstvērtīgas un stingras. Ikvienā fakultātē bija pa mācībspēkam, kuŗa zinātniskā darbība bija pazīstama Eiropas mērogā. Kā "universitas literarum", kur visas humānitārās un tehniskās zinātņu nozares veidoja vienu kopīgu nacionālu augstskolu, Latvijas universitāte bija "pasaule par sevi", kuŗas īpatnējo garu spilgti izjuta tie, kas aulās, klausītavās, laboratorijās un klīnikās meklēja graudus akadēmisko zinātņu apcirkņos. Mācībspēki dzīvoja ar saviem studentiem kā saviem jaunākiem draugiem", kā tas minēts viņu svinīgajā solījumā, Alma mater atklāšanas svētkos pirms 59 gadiem. Viņi bija pieredzējuši vislielākās pārvērtības — sapni par savas brīvās, neatkarīgās valsts nodibināšanos un latviešu augstskolas darbības uzsākšanu.

Vēl tikai iepriekšējā paaudzē pirmos latviešu akadēmiķus, kas par to iedrīkstējās čukstēt, vajāja kā "bīstamus jaunlatviešus", par centieniem pēc augstākām latviešu mācību iestādēm atklāti ņirdza — tas notikšot tikai tad, kad akmens sāksot peldēt virs ūdens un spalviņa grimšot dibenā.

(Turpinājums 17. lp.)

Lasītāju vēstules

ATBILDE N. BULMANIM

N. Bulmanis LA 16. septembŗa lasītāja vēstulē „Tā noteikti vajadzēja" manus komentārus par Sidrabenes svētku norisi (LA 19. augusta nr.) apzīmē par autoritārās domāšanas piemēru. Es esmu noteikti demokratisko principu respektētājs. Kurioza ir paša Bulmaņa nespēja atšķirt kritiku no nepatikas izteikšanas. Bulmanis gaŗā runā panelī izteica, ka viņam nepatīk LNAK vadība, T. Kronbergs un viņa šīs dienas referāts, kā arī viņa runa Bostonā u.t.t. Tā nav kritika. To tautas valodā sauc par „pļāpāšanu". Kritika ir vēlama, bet tai jābūt konstruktīvai un dibinātai uz konkrētiem faktiem. Bostonā svētku atklāšanas aktā LNAK priekšsēža T. Kronberga runa bija vienīgā, ko klausītāji ar skaļiem aplausiem pārtrauca runas vidū. Kāpēc Bulmanis tanī pašā dienā Sidrabenē klāt esot un noklausoties T. Kronberga referātu par „politiskām aktīvitātēm", neoponēja Kronbergam? Pat nejautāja neko, bet savu nepatiku izteica panelī, kuŗā T. Kronbergs nebija klāt un kuŗā klausītājiem vārdu nedeva.

Tāpēc man jātic, ka abi šie paneļi, sevišķi Dr. I. Spilnera vadītais, bija domāti un jau iepriekš labi izplānoti, organizēti, ko liecina panelistu sastāvs un proporcija, kādā tie izraudzīti, nolūkā diskreditēt LNAK vadību un darbu. To sauc par netīras politiskās veļas mazgāšanu. Katrā ziņā tas nepakalpo Bulmaņa politiskai ievirzei.

Ar šo visas debates šinī jautājumā izbeidzu.

J. Grodnis Toronto

ARZEMJU PASES

Jāpateicas O. DZ. (LA 26. augusta numurā) par vēstuli redakcijai, kas aizkaŗ ļoti sāpīgu jautājumu, par ko nemēdz runāt, bet it kā ar nolūku noklusēt. A. Klīve savā grāmatā Latvijas neatkarības gadi par ārzemju pasēm stāsta, ka tas bijis paša prezidenta rīkojums, atdot šīs pases, jo viņš negribējis, ka latvieši izbrauc uz Vāciju. Cik daudz šo ārzemju pasu īpašnieku ir bijis, nav zināms, min ap 2000 personu. Varbūt to bija mazāk, bet arī iespējams, ka stipri vairāk, jo ar 1939. g. notikumiem vairāki Latvijas iedzīvotāji apgādājās ar ārzemju pasēm, lai savlaicīgi izbrauktu uz ārzemēm un glābtu savas dzīvības. Šo rindu rakstītājam bija zināmi trīs šo pasu īpašnieki, divi no tiem tuvi pazīstami, kuŗus komūnistiem ienākot tūlīt apcietināja, jo bija tiem sariebuši. Trešais bija viens no musu vecākajiem diplomātiem, kuŗu aizveda pēc pāris mēnešiem. Visi trīs pazuda, nekādas ziņas par viņiem neizdevās iegūt. Līdz ar padomju bažu ierīkošanu rūpnieks R. Hiršs ar ģimeni vēl laikā izceļoja uz ārzemēm. Kā viņš to apraksta savā atmiņu grāmatā Rīgas Audums, prezidents Ulmanis piesūtījis viņam draudu vēstuli, lai nekavējoties atgriežas, pretējā gadījumā valdība konfiscēšot viņa uzņēmumus. Hiršs atbildējis: „Tur jau visa mana manta atrodas, vai tad jums vēl arī manas dzīvības vajaga, ko komūnistiem atdot?" Kad komūnisti jau bija Latviju okupējuši, prezidents vēl bija paspējis Hiršam ar vēstuli pateikties par viņa tālredzību.

J. Ezergailis Klīvlandē

CĒSU KAUJU PROBLĒMAS

Esmu viens no Cēsu kauju 59 gadu atceres iniciātoriem un organizētājiem, kas 73 minūšu ilgā priekšlasījumā apskatīja šīs kaujas un ar tām saistītās problēmas. Ir patīkami un iepriecinoši, ka J. Ezergailis ar vēstuli (LA 26.8. 76.) Cēsu kaujas apskata arī no „otras puses".

Kā viņš pats norāda, liekas, ka viņa apskats galvenokārt bazējas uz prof. Dr. agr. H. Lāča atmiņu grāmatas. Neesmu to lasījis, bet ieskatījies tikai dažās lapusēs. Pēc tām spriežot, grāmata pielīdzināma pārējām atmiņu grāmatām, kuŗas visas, domāju, rakstītas, lai tās „labi ietu tautā", t.i., lai labāk atmaksātos rakstītāja un izdevēja pūles, daudz nebēdājot par aprakstītā patiesību. Šaubos, vai J. Ezergaiļa lasītāja vēstule būtu tāda, ja viņš būtu painteresējies, kas par Cēsu kaujām rakstīts nopietnās vēstures grāmatās, piem., E. Andersona — Latvijas vēsture 1914 — 1920, Latvijas atbrīvošanas kaŗa vēstures I daļa, Valmieras *pulka vēsture un Ziemeļnieki* I un II grāmata. Vispirms viņš tur atrastu atbildi, lai nesagrozītu vēsturi, aprakstot Cēsu kaujas, t.i. konkrētu notikumu. Nedrīkst lietot tādu vispārēju un nenoteiktu terminu — „vācieši", jo lūk: a) Vācijas valdība un virspavēlniecība būtu noliegusi ģen. Golcam, valstsvācu vienību komandierim, iejaukties Latvijas iekšējās lietās un personiski nerādīties tālāk uz ziemeļiem par Jelgavu, bet padotās valstsvācu vienības nevirzīt pāri Daugavai, b) valstsvācu un Baltijas vāciešu ievērojamas personas, kā kņazs Līvens, grāfs Eulenburgs, fon Mēdems, fon Brandiss, brāļi Heinrichs un Georgs Manteifeļi un Eduards fon Rozenbergs (sk. . Andersona vēstures 459. un 465. lp.) bija pret jebkādas naidīgas akcijas uzsākšanu pret igauņu un latviešu nacionālo kaŗaspēku; daži komandieŗi, piem., kņazs Līvens un Heinrichs Manteifels, pirms otras Cēsu kaujas sākuma atvilka savas vienības no Cēsu rajona uz Rīgu.

Tātad tie nebija „vācieši", bet maza avantūristu kliķe, kuŗas priekšgalā atradās ģen. Golcs, Niedra, Vankins u.c., kas ar viltu un varu, apmānot savus kaŗavīrus, sadabūja dažas vienības, kuŗas paklausīja viņu pavēlēm un uzsāka kaŗa darbību pret apvienoto igauņu un latviešu nacionālo kaŗaspēku.

Domāju, visi, kas lasa LA, būs labākā skaidrībā par Cēsu kauju problēmām, ja ar šī laikraksta starpniecību J. Ezergailis atbildētu uz šādiem jautājumiem:

1) Kad, kādam kaŗaspēkam Flečers pavēlēja (lūdzu pavēles burtisku saturu) caur Rīgu, Ieriķiem, Vecgulbeni un Pitalovu doties Judeničam palīgā sakaut komūnistus? Reizē lūdzu vērtējumu, vai šī pavēle tiešām bija domāta izpildīšanai, vai to apmānīšanai, kuŗi bija pret virzīšanos ziemeļu virzienā, lai uzbruktu igauņu un latviešu nacionālajam kaŗaspēkam.

(Turpinājums 17. lp.)

Divi režisori Gaŗezerā

ATSKATS UZ OTRIEM TEĀTRA KURSIEM

Tāpat kā pirmos, arī otrus teātŗa kursus Gaŗezerā vadīja Māris Ubāns.

Kursantiem, kas piedalījās jau pirmajos teātŗa kursos, šoreiz bija izdevība mācīties pie režisora Osvalda Uršteina, tā iegūstot jau divu režisoru padomus skatuves mākslā. Uršteina pieeja lomu iestudēšanā stingrāka, prasīgāka, bet tas jaunos aktieŗus nenobaidīja — Vandu Dauksti, Moniku Dauksti, Silviju Kļaviņu un Pēteri Lagzdiņu. Šogad šiem jaunajiem vēl pievienojās Irene Caune, Astrīde Lenša, Ilze Miezīte, Laura Puriņa, Baiba Zepe, Edvins Melbārdis, Pēteris Cedriņš, Ģirts Sīpoliņš un Jānis Zeltiņš. Šie ir jauni latviešu aktieŗi, kas ar lielu mīlestību, centību un sekmēm pievērsušies latviešu teātrim svešumā un kuŗu dēļ mūsu labākie režisori ir ar mieru braukt uz Gaŗezeru. Jāpriecājas arī par tiem skatuves mākslas mīļotājiem, kam ir jau zināma pieredze latviešu teātrī, jo kopā ar viņiem jaunie spēcīgāk ieaug šai teātŗa pasaulē un kļūst par vienu saimi (Maija Ķuze, Olga Jansone, Ilga un Arturs Rubeņi, Aleksandra Geriņa un arī pirmo kursu dalībnieki — Nora Dzalbe no Zviedrijas, Elizabete Daukste, Vera Austruma, Māra Antena, Olegs Bērziņš un Jānis Vasks).

Tāpat kā pagājušā gadā, arī šogad režisoriem lieli palīgi bija M. Valtere ar savu skatuves runu, E. Mintika-Tauriņa ar mimodrāmu. Paldies pienākas arī techniskiem palīgiem J. Geriņam, A. Alchimovičam, Ed. Avotam, J. Celmiņam, E. Indem, M. Poņemickai. Ar minimālo dekorējumu, vakara vadību un ievadu palīdzīga bija J. Rumberga.

Šie kursi bija galvenokārt veltīti Anšlavam Eglītim, iestudējot četrus fragmentus: no Bezkaunīgiem večiem, Par purna tiesu, Labāki cilvēki un Kazanovas mētelis. Arī fragmenti no M. Zīverta Pēdējā laiva, A. Brigaderes Princese Gundega un karalis Brusubārdis un A. Neboisas Notikums pie nama durvīm. Neatņemama kursu sastāvdaļa bija referāti. Māris Ubāns savā referātā paskaidroja: Šie kursi neiemācīs nevienam spēlēt teātri, bet mēs gūsim iedvesmi, lai ar sajūsmu gribētu strādāt un mācīties tālāk. Teātris, tāpat kā dzīve, turpinās tālāk — aktieris izaug visā mūžā. Loti vērtīgs bija Osvalda Uršteina referāts, kuŗā viņš meistarīgi notēloja kādreizējo Latvijas teātri un tā laika skatuves mākslinieka dzīvi un darbu, bet par to lieliski varam lasīt viņa grāmatā — Osvalds Ursteins.

Bostonas tautas deju ansamblis dejas solī. Tas piedalījās arī deju lieluzvedumā ASV latviešu dziesmu svētkos Bostonā. Foto: V. Grāvītis

Viens no vērtīgākiem kursu devumiem bija Juŗa Valtera referāts par tematu Mākslinieks laikmetu maiņā, kuŗā autors iepazīstināja kursu dalībniekus ar Anšlavu Eglīti kā drāmaturgu. Valters uzsvēra, ka Eglītis ir vienīgais lugu autors trimdā, kas stingri sekojis savas tautas gaitām un tās liktenim. Anšlavs Eglītis ir vērojis, kā mainās mūsu sabiedrība attiecīgos trimdas posmos. Arī pats mākslinieks ir mainījies līdz savai tautai. Redzēdams, kādās grūtībās ir mūtu teātris lugu trūkuma dēļ, viņš pievērsies lugu rakstīšanai un savu romānu drāmatizēšanai.

Katrā trimdā rakstītā lugā viņš parāda kādu sabiedrības pārmaiņu, un pēc tam vairs pie tās neatgriežas, bet seko tālāk tautas liktenim un vēro, kā notiek košā pārmaiņa. Lugā Labāki cilvēki redzams, kā mūsu tauta cīnās par savu eksistenci. Mūsu tautas dzīvība atkarīga no tā, cik labi saprotam, ko nozīmē būt latvietim.

Pēc kaut kā cēla, nezināma — šī luga parāda, kā latvietis sāk izjust, ka iedzīvošanās svešā zemē, iegūstot labus materiālos apstākļus, nav viss, kas mums nepieciešams, ka esam paņēmuši līdz arī garīgas vērtības, ka arī tās grib dzīvot. Latvietis jūt, ka bez tām viņš ir kaut ko dārgu pazaudējis. Lugā Cilvēks grib spēlēt Anšlavs Eglītis rāda, ko izjūt skatuves mākslinieks, kad viņam nav vairs domubiedru, kad viņa pasaule — teātris — tuvojas iznīcībai.

Ar lugu Sibilla un Ferdinands ir jūtams pagrieziens Eglīša mākslā. Viņš dod vietu jaunajiem, kas sāk prasīt, kas mēs esam, kurp mēs ejam. Šai lugā viņš rāda jaunu cilvēku, kam vairs nav atmiņu par Latviju, kas viņa vecākiem palīdzēja justies kā latviešiem. Šīs lugas personas ir simboli: Ferdinands reprezentē jaunību, Sibilla — tagadni, bet Lelle — pagātni. Ferdinandam liekas, ka tikai varbūt Lelle viņu spēj saprast. Lelle tomēr pierunā Ferdinandu iet līdz Sibillai: Tev jāatrod tagadne . . . Ar lugām Lūdzu ienāciet, Sir, Leo un Kas dārzā, kas dārzā, notikumiem zūd laiks un telpa, tās tuvojas absurdam teātrim, lai gan tās vēl par loģiskām, lai būtu absurdas. . .

Anšlavs Eglītis ir reālists. Viņš nevar atraidīt šodienu. Viņš raksta par to, ko ir saskatījis savā tautā: kā latviešu patriots, ieiedams trimdas dzīvē, nododas materiālismam. Viņš raksta par cilvēkiem, kas negrib pieņemt, ka viņi dzīvo Amerikā. Eglīša uztverē abi šie ceļi ved uz mūsu tautas iznīcību, uz garīgu un miesīgu nāvi. Viņš nav varējis atrast kompromisu šai problēmai, tādēļ ir kļuvis par pesimistu. Ironija un cinisms ir viņa darbu sastāvdaļa.

Anšlavs Eglītis mums pierāda, ka ir iespējams radīt mākslu par laikmetu, kuŗā dzīlēmām, ka arī vecām problēmām ir jaunas pieejas. Viņa satīrā un zobgalībās nav naida, bet mīlestība, kas māca tautai sevi ieraudzīt, iepazīt un saprast, lai tā būtu arī spējīga pati pasmieties par sevi.

Ļoti vietā bija arī Emmas Kalniņas-Znotiņas referāts, kuŗā viņa pastāstīja par kritikas nozīmi teātŗa pasaulē. Kritiķim jābūt ar atvērtām acīm, ausīm un sirdi. Teātŗa kritiķim ir jābūt teātŗa cilvēkam, kas mīl savu darbu, teātri un aktieŗus — cilvēkus. Mani sauc par lišķi, ja saku ko labu par iesācēju, bet es vēroju to labo, kas viņam ir izdevies, un atceros, cik man pašai kādreiz ir labs vārds palīdzējis, tādēļ es iesācējam saku to labo, ko viņš ir varējis padarīt... Citādi tas ir ar profesionālu aktieri vai režisoru, ja tas nav darījis to labāko, ko varējis...

Jādomā arī par lasītāju — arī viņš ir tas pats izdzītais latvietis kā aktieris. Pirms kritiķis raksta, viņam jāzina apstākļi, kādos režisors un aktieŗi strādā, kāda viņu izglītība, iespējas... atkarā no tā kritika var būt asāka vai maigāka. Aktieris var vingrināties nakti un dienu, bet ja viņam nav ansambļa un režisora, tad... Bez 1x1 nevar tikt pie algebras uzdevuma. Esam izkaisīti, sadalījušies grupās egoistisku un pašmīlības iemeslu dēļ — tādā situācijā teātris nevar augt, tādēļ atbraucu paskatīties, kas te notiek un: „Mans Dievs, kas ļaužu mums aug, kur ņemt tos paidagogus, kas nāks mums palīgā!"

Dažiem nepatīk, ka tiek spēlētas svešu tautu lugas, bet nebaidīsimies no šiem protestiem — latvieši nekur nepaliks, jo viņi viens otram ir vajadzīgi, kaut arī viņi viens otram speŗ ar kāju... Es ierosinu administrāciju pārdomāt, ko darīt ar tiem mūsu jauniešiem, kam talants sprāgst no acīm ārā... Latvietis ir lepns ar sevi, viņš negrib pieļaut, ka ir spējīgs tikai Blaumani tēlot... Varbūt cittautu mākslinieki ierosina vairāk mūsu fantaziju? Ja mūsu mazā Latvijā jau gājām tādus ceļus, kāpēc ne tagad? Ja kāds mūs svētī, vai nav vienalga, kādā valodā? Un beidzot, mēs nedrīkstam aizmirst skatītāju, viņu krāpt, jo viņš ir nemaldīgs vērotājs. „Mīļais zemniek, tavā priekšā ir jāspēlē labāk nekā karaļa priekšā..."

Šo apceri par otriem teātŗa kursiem Gaŗezerā gribu nobeigt ar režisora Māŗa Ubāna definīciju par teātri: „Teātris ir dzīvi aktieŗi, kas kustas triju dimensiju dzīvā telpā, runā rakstnieka rakstītu daiļvalodu uz publiku, kas skatās izrādi..." Un Ubāna citējums: „Īstie brīnumi ir tie, kuŗus rada pats cilvēks ar savu prātu un drosmi, ko Dievs tam devis." Tā nu arī jāpieņem, ka otrie teātŗa kursi bija viens no dzīves brīnumiem — prāta, drosmes un ticības rezultāts.

Julieta Rumberga

Vēlēšanas Preses biedribai

Latviešu preses biedrības centrālās valdes un revīzijas komisijas vēlēšanas globālā apjomā notiek no 12. septembŗa līdz 1. decembrim. ASV to kārto vēlēšanu komisija, citur kopu valdes. Uz 5 valdes locekļu vietām ir 9, un 3 revīzijas komisijas locekļu vietām — 6 kandidāti. Vairums kandidātu dzīvo ASV vidienē. Līdzšinējā valde savus pienākumus uzņēmās 1974. gada februārī uz diviem gadiem, bet pēc tam vēlēšanas nav notikušas.

LPB sanāksmē dziesmu svētku laikā Bostonā izraudzīja komisiju, kas noorganizētu vēlēšanas. Komisijas sastāvā: U. Grava, V. Irbe un L. Rumaks. Tā reaprobežojās tikai ar kandidātu sameklēšanu un vēšanu noorganizēšanu, bet centās rast veidus, kā aktivizēt LPB darbību, kas pēdējos gados bija it kā apsikusi. Uz jūlijā izsūtīto apkārtrakstu atsaucās 62 biedri. Komisija bija iecerējusi informācijas un pārrunu sanāksmi 26. augustā Ņujorkā, bet iepriekš pieteicās tikai niecīgs dalībnieku skaits, un sanāksme bija jāatsauc.

Iesūtīts lielāks skaits ieteikopām, bet arī biedriem ASV. bu. Novērojumi un iesūtītās vēstules liecina, ka LPB CV zaudējusi kontaktu ne vien ar kopām, bet ark biedriem ASV. Bija dzirdēti aizbildinājumi, ka valde nav varējusi noorganizēt vēlēšanas pēdējos divos gados, jo neesot kandidātu. Atbildes rāda, ka biedru interese par savu organizāciju nav zudusi, katram amatam ir gandrīz divi kandidāti, kādēļ vēlēšanas varēja noorganizēt. Uz valdi kandidē: O. Akmentiņš no Bostonas, E. Andersone no Milvokiem, J. Babre, V. Hermane, K. Ķezberis, un A. Lamberts, visi no Čikagas, O. Liepiņš no Bostonas, V. Miķelsons r.o Mičigenas un I. Šīmane no Čikagas. Uz revīzijas komisiju kandidē: A. Balka no Mičigenas, A. Cīrule no Bostonas, V. Čakāne un R. Čaks no Milvokiem, A. Rieksts r.o Mičigenas un K. Strods no Ņujorkas. Valde ievēlama uz diviem gadiem. Pēc statūtiem ASV valde ir arī LPB centrālā valdē.

LPB darbības aktivizēšanai vairums rakstītāju ieteic izdot apkārtrakstus vairākas reizes gadā vai atjaunot izdevumu "Raksti", kas 1973. gadā iznāca reizi mēnesī. Daži vēlētos sanāksmes vai literāruş sarīkojumus sava rajonā, bet pa lielākiem laika sprīžiem kādu lielāku sanāksmi. Citi ieteikumi runā par jaunu žurnālistu audzināšanu. Radušies jauni rakstītā vārda darbinieki, kuŗus vajadzētu uzņemt LPB.

Pāris atbilžu rakstītāju pieskārušies statūtiem, ka esot „neskaidri" vai novecojušies. Par statūtu grozījumu nepieciešamību runājušas iepriekšējās valdes, bet jautājums vienmēr atlikts. Pēc līdzšinējiem statūtiem priekšnieku izrauga valde no sava vidus. Atsevišķas kopas darbojas patstāvīgi, tām ir sava valde un revīzijas komisija, kas sadarbojās ar centrālo valdi, bet nepiedalās kopējo izdevumu segšanā. Dažas r.o tām reģistrētas pie vietējām valdības iestādēm.

Ir sūdzības, ka ilgi jāgaida uz biedru karšu saņemšanu pēc biedru maksas nosūtīšanas, pat līdz 9 mēnešiem. Citi biedru naudu neesot maksājuši tāpēc, ka neesot saņemts atgādinājums, cits domājis, ka nekas nav maksājams, neesot strādājusi, kādēļ neesot arī izdevumu. Ierosinājumus nodos jaunajai valdei.

Vēlēšanu komisija izsūtījusi vēlēšanu materiālus atsevišķiem biedriem ASV, un LPB kopām Kanadā, Austrālijā, Vācijā, Anglijā un Dienvidamerikā.

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
IZĪRĒ TELPAS
sarīkojumiem - viesībām
lielu viesību galdus
Tel. 922-2931

Mēs esam atkal ielenkti

Latviešu kaŗavīrs otrā pasaules kaŗa laikā, 6. grāmata. Ziņas Vācijas telpā. Kaŗa beigu posms. Redaktori Vilis Hāzners un Jāris Alfrēds Bērziņš.

Grāmatā dokumentētas latviešu kaŗavīru cīņas kaŗa beigu cēlienā Vācijā. Izriet jautājums: kāpēc Vācijā, Tikpat vienkārša atbilde: tai laikā viss visināja nenosakāma likteņa straumē. Nenosakāma patiesība nostājās nākotnes miglā. Sai sakarā izmisīgas kaujas runā uz lasītāju un ierosina domāt tos, kas vēl nav vēlējušies izprast latviešu kaŗavīru gala mērķi.

Ievadā Valentīna Pelēča dzejolis — Gājiens Pomerānijā — ataino īstenību un cita starpā saka:

Rīts nav vēl atnācis, jau atkal zeme plaisā,
Un debess atkal šausmās drebēdama trīs.
Un šķembu putenī, kas spalgi auro gaisā,
Dažs mūžiem iesvaidīts tiek savās asinīs.

Dokumentēts un daļēji pēc atmiņu stāstiem latviešu kaŗavīru vēsturiskais posms sākas ar 15. (latviešu I) divīzijas pārvietošanu uz Vāciju. 1944.g. augustā divīzijas pārpalikumu novietoja Rietumprūsijas apmācību laukumā starp Bītovu un Berentu. Jauniesauktos kareivjus apmācījuši vācu virsnieki un instruktori, latviešu virsnieku kadru nosūtot uz dažādiem kursiem. Kaut gan iesauktō sastāvs bijis ļoti labs, divīzijas atjaunošana neapmierinoša. Vācijas militārā rūpniecība bija novājināta, pilnīgi trūcis prettanku lielgabalu, daļēji spēkratu un degvielu un pat nepietiekami zirgu. Pēc virsnieku un instruktoru atgriešanās pulkos, mācības bijušas paredzētas nobeigt martā vai aprilī, un divīzija atgrieztos Kurzemē. Ziņa ar atgriešanos Kurzemē stiprinājusi kaŗavīru morāli.

Tā nu divīzija nebija sagatavota frontei, pat bez artilerijas pulka, kad tai 1945.g. 22. janvārī bija jāiziet no novietojuma un saskarē ar ienaidnieku jāieņem Nakele. Kaujas sekmīgi iesāka divīzijas izlūku bataljons, pievienojot arī 1000 latviešu Tornas grāvraču, kuŗus tas bija pārķēris neapbruņotus. Kaujā ievadītas arī citas vienības, bet pēc smagām cīņām 15. divīzija nokļuvusi pirmajā daļejā ielenkumā.

Pirmo cīņas posmu raksturo divīzijas stāba (vācu SS) juceklīgā vienību ievadīšana kaujā un respēja tās vadīt cīņu laikā.

Plvk. V. Janums atsāka parādīt jau autrumu frontē pierādītās izcilās spējas vadīt smagās atvairīšanas un ielenkumu izlaušanās kaujas. Tās viņš parādījis pie Doroteenhopas, Jastrovas u.c. Protams, arī pārējās vienības izcīnījušas smagas kaujas, un līdz 3. februārim divīzija bijusi smagi cietusi, bet 4. februārī saņēmusi no bij. policijas pulkiem (Tornas grāvračiem) kaujās rūdītu cilvēku papildinājumu. Tajā laikā divīzija bijusi paklauta 18. Kalnu korpusa komandierim. Pēc divīzijas smagajiem kauju posmiem plkv. Januma kaujas grupa atkal nokļuvusi Kaminas ielenkumā, bet sekmīgi izlauzusies.

Sekoja Landekas, Hameršteinas, Elfenburgas kaujas, līdz sarkanarmijai izdevās vācu fronti pārraut un sasniegt jūras krastu pie Kolbergas, ielenkot vācu 3. korpusu un 15. div., kuŗai norādīja izlaušanās ceļu. Tai laikā 33 grenadieŗu pulks (plkv. Januma) savāca citu kaŗaspēka daļu (pārpratuma pavēle) atstātos ieročus, zirgus un vācu atstātos pārtikas krājumus. No šī ielenkuma 15. divīzija virzījusies gar jūrmalu, 13. martā pārejot Difonovas tiltam. Kā pēdējā vienība bijusi Januma pulka otrais bataljons.

Pomerānijas kaujas bija beigušās. Tajās redzams latviešu kaŗavīru sīkstums, pašaizliedzība un varonība. Plkv. Janumu kā redzamāko apbalvoja ar vācu krustu zeltā. 50 kauju dienas Pomerānijā arī raksturojas, ka vadāmie nebija saliedēti ar saviem priekšniekiem, jo paredzētās apmācības nebija nobeigtas. Nebija sasniegta morāle, kas ir izšķirīgs faktors militārā psiholoģijā: padotajiem jāsaaug ar vadību savstarpējā nesalaužamā uzticībā. Kauju apstākļi gan to ievērojami bija veikuši, tomēr palika otrs nozīmīgs faktors — aizmugurē vairs nebija tēvijas — dzimtenes, kur cīnījās 19. divīzija. Kauju lauki bija maiņījušies, tomēr ienaidnieks bija tas pats, un tāpēc 15. divīziju ieiet vēsturē ar Pomerānijas kauju sīvo un asinsupuŗiem bagāto pretošanos.

Divīziju pārvietoja, atjaunoja, bet ar ieročiem gan nepilnīgu. 11. aprīlī sākās sarkanarmijas lieluzbrukums un pēdējais cēliens vācu armijas sakāvei. Šinī sakarībā lasāms par plkv. Januma kaujas grupas darbību ārpus 15. divīzijas. Izšķirīgs bija plkv. Januma lēmums neiesaistīt savu kaujas grupu cīņās un iet bojā, bet izvest uz rietumiem, ko sekmīgi veica.

Pēc dažiem par 15. divīzijas vienību patvaļīgu pāriešanu angļu un amerikaņu gūstā un bij. archīva pārziņa kpt. Caunīša sastādīto rakstu — Kāds neizdevies noziegums — seko nodaļa par divīzijas vienību gaitām. 32. grenadieŗu pulka datos kļūda. Pulks esot aprīļa sākumā saņēmis no policijas vienībām saformētu bataljonu. Tas bija Rīgas policijas pulka btl. kopš Neveles kaujām un cīņām Latvijas telpā vācu armijas pulka operātīvā padotībā. Bataljonu visu laiku komandēja LKOK kapt. K. Michelsons. Tikai pēdējam Pomerānijā saslimstot, btl. komandēšanu pārņēma kpt. Kronis. 33. gr. p. aprakstā kļudaini teikts, ka angļu un amerikaņu vienības apstājušās pie Elbas upes, bet piem. Šverina, kuŗas rajonā 15. div. vienības pārgāja gūstā, atrodoties rietumos no Elbas. 34. grenadieŗu pulka grūtības raksturojas ar biežo komandieŗu maiņu. Gūstā to dalītu aizveda majori Balodis un Mežgrāvis.

Seko raksts par 15. divīzijas izlūkbataljonu, kas pirmais ievadīts kaujā maj. Hāznera vadībā, gūstot arī uzvaru. Vītn. Janelsiņš ļoti saprātīgi ataino izlūkbataljona kaujas. Arī viņa stāsts par visas 15. divīzijas iznākšanu no Kolbergas ielenkuma sniedz labāko pārskatu. Izlūkbataljona beidzamās pozicijas bija Beriīnē, galvenās drošības pārvaldes ēku blokā. Komandierim vltn. Neilandam un vēl dažiem izdevās no krievu gūsta izbēgt.

Tālāk lasāms artilerijas kaŗa gaitu apraksts Rietumprūsijā un par apmācību laukumā palikušo likteni

Sakaru bataljona liktenis tikpat traģisks kā citu vienību. Zīmīgi, ka pēdējais bataljona komandieris, vācietis, pārved to 3 dienu gājienā rietumu gūstā.

Aprakstīti notikumi divīzijas rezerves vienības un Latviešu lauku papildinājumu depo. Jāpiezīmē, ka papildinājumu depo nodaļā iekļuvis pretrunīgs. Rīgas policijas pulka ārsta ltn. P. Lapsas atmiņu raksts par šī pulka pēdējo traģēdiju Kolbergas ielenkumā. Tajā nokļuva saslimušo un „saslimt gribētāju" (arī daži virsnieki) grupa, kuŗu nosūtīja uz apgādes pulka atbilstošu vienību. Pats pulks minētā ielenkumā nebija. Arī dati 282.,292 lp. un pielikumā 6. schēmā rāda šo pretrunu.

Turpinājumā lasām rakstus par divīzijas papildvienībām, sevišķu uzdevumu vienībām un apgādes pulku. Par pēdējā darbību stāstīts plašāk, vietām atkārtojot *kauju gaitās* mineto. Piezīme, ka latviešu kaŗavīru patstāvīgas darbības ierosinātājs bijis viens kaŗavīrs, pārspīlēta, mazinot citu pulku un atsevišķu bataljonu komandieŗu rūpes novest savus cīņu biedrus angļu vai amerikaņu gūstā. Plkn. Meija pa atsevišķu maršrutu novadīja gūstā 32. grenadieŗu pulku angļu armijas grupas joslā. Tāpat dacīja majori Balodis un Mežgrāvis ar 34 gr. p., arī daži citi.

15. divīzijas komandieŗu SS vplkv. Burkes un majora Baumaņa sarunā maijā, Burke teicis: ...es, kā godīgs kaŗavīrs, nevaru pielaist, ka piepildās 3. tanku armijas komandiera vēlēšanās, lai latviešu kaŗavīri tiktu nodoti sarkanarmijas gustā. Teiktajam ir sakarība ar kpt. Caunīša rakstu, un tā pareizību apliecinājis maj. Baumanis. Šai rakstā arī lasāms,

(Turpinājums 16. lp.)

„Pie mums tāda akmens nav," spriež mazie Saulaines apmeklētāji, 5 g. vecā Daira un 8 g. vecais Druvis Moruss no Lansingas, ASV.
Foto: J. Liģers

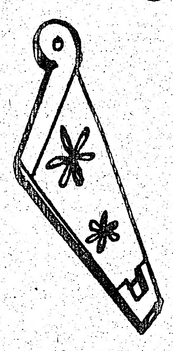

KOKĻU DIENAS 78 un

LNJAK 24. KONGRESS

Sidrabenē, Kanadā, 1978. gadā no 6. līdz 9. oktobrim

PIEKTDIEN, 6. oktobrī
— plkst. 21.00 Iepazīšanās vakars. Ieeja: $2.00.
SESTDIEN, 7 oktobrī:
— plkst. 10.00 Kokļu un koka izstrādājumu izstādes atklāšana. Skati un skaņas.
— plkst. 12.30 Kokļu dienu 78 atklāšana. Komp. I. Saksa priekšlasījums: Latviešu nacionālās mūzikas attīstība.
— plkst. 18.00 Koklētāju un dziedātāju koncerts, diriģenti: Imants Mežaraups, Jānis Beloglāzovs, Ausma Pirktiņa un Vizma Maksiņa. Ieeja: $6.00, LNJAK biedriem $5.00, pensionāriem un skolniekiem $4.00, bērniem līdz 12. g.v. brīva.
— plkst. 21.00 svētku balle — spēlēs Runči. Ieeja: $6.00, LNJAK biedriem un programmas izpildītājiem $5.00.
SVĒTDIEN, 8. oktobrī:
— plkst. 9.30 dievkalpojums.
— plkst. 10.30 LNJAK 24. kongresa atklāšana.
— plkst. 13.00 V. Upeslāča priekšlasījums: Baltijas tautu sadarbība.
— plkst. 14.00 U. Sīpola priekšlasījums: Baltiešu jauniešu sadarbība. Panelis.
Ieeja visos priekšlasījumos pret ziedojumiem.
— plkst. 21.00 kongresa balle. Spēlēs Runči. Ieeja: $6.00, LNJAK biedriem $5.00.
Jauno latviešu mākslinieku gada tirgus.
PIRMDIEN, 9. oktobrī:
— Dažādas sporta nodarbības: krokets, lašu zveja.
Mini autobusa satiksme no Hamiltonas un Guelph Line GO stacijas uz Sidrabeni, sākot ar plkst. 8.45 līdz 16.45, katras divas stundas. Pēdējais atpakaļ pēc koncerta. Visas biļetes iepriekš pārdod M. Bite, 93 Garfield Ave. South, Hamilton, Ont. L8M 2S3, tel. (416) 549-8668 un DV grāmatnīcā Toronto, tel. 921-7121.

Latvijas demografijas traģika

Latvija Amerikā š.g. 33 n-ra raksts "Rīgā neprecēto vīriešu skaits lielāks" balstīts uz „Latvijas PSR VU" mācībspēka Andŗa Lapiņa datiem. Bet Lapiņš liekas būt uzticīgs valsts politikai, kas arī okupētajā Latvijā redz tikai "padomju tautu", kāpēc nekā nesaka par latviešiem vien, bet par visām tautībām kopā. Tāpēc daži viņa dati papildināmi ar skaitļiem no Pad. savienības oficiālās ļaužu skaitīšanas rezultātiem, kas publicēti 1972. gadā Maskavā izdotajā „Itogi Vsesojuznoi Pērepisi Naseļēnija", iespēju robežās piemirot arī latviešus vien.

Šinīs oficiālajās publikācijās lasāms, ka okupētajā Latvijā 1959. gadā bijuši 2.093.458 iedzīvotāji, bet 1970. gadā saskaitīti 2.364.127. Pieaugums tātad par 270.669.

Tā kā no iepriekšējās (1959. g.) skaitīšanas līdz otrai (1970) skaitīšanai pagājis 11 gadu, tad caurmēra pieaugums gadā varētu būt 24.606. Ja nu atskaitām Lapiņa minētos 4000 dabiskā pieauguma iedzīvotājus, tad gadskārtējam immigrantu kontam atliek nevis 10.000 — 15.000, kā attiecīgajā rakstā sacīts, bet 20.606. Tas jau ir pavisam solīds skaits.

Par laulībā esošiem un neesošiem Latvijas iedzīvotājiem runājot, Lapiņš ņem visas tautības kopskaitā. Attiecinot šo

(Turpinājums 17. lp.)

Divu zemju DV sēde

DV KV SĒDE

Lai saskaņotu abu zemju DV darbību, DV KV un DV ASV valdes pēc ilgu gadu pārtraukuma pulcējās kopējām sēdēm 16. un 17. sept. LKIA viesmīlīgajā mītnē Rotā, Katskiļu kalnos. No Kanadas piedalījās 17 personas, to vidū DV KV, goda tiesas, revīzijas komisijas un preses pārstāvji. Izbraucot agrā rīta stundā no Toronto, sāka līņāt lietus, kas pavadīja braucējus līdz pat Katskiļu kalniem. Kalnos atspīdēja saule.

Pirmajā dienā, 16. sept., abu zemju valdes noturēja atsevišķas sēdes, izlemjot iekšējos jautājumus un pārrunājot priekšlikumus kopsēdei nākošā dienā. DV KV sēdē piedalījās priekšsēdis V. Plūdons, priekšsēža vietn. E. Pulciņš, sekretārs A. Kalupnieks, kasieris R. Britāls, aprūpes daļas vad. Z. Masīte, saimn. daļas vadītājs A. Šterns, jaunatnes d. vad. E. Kalviņš, iekšējās inf. d. vad. R. Alksnis, sporta d. vad. J. Treijs, biedrzinis V. Kārkliņš, vanadžu priekšniece Kanadā I. Breikša, goda tiesas priekšsēdis J. Gailītis un loceklis O. Ieviņš, kā arī revīzijas komisijas loceklis A. Putniņš, DV apgāda darbinieks K. Bencons un Latvija Amerikā un DV Mēnešraksta pārstāvis Edm. Ozols. Kā viesi sēdē piedalījās arī DV CV ideoloģiskās nozares vadītājs V. Hāzners un DV Rietumvācijas valdes priekšsēdis J. Leitītis, kuri pateicās Kanadas DV par kopdarbību un viņiem sniegto palīdzību. Sēdi vadīja DV KV priekšsēdis V. Plūdons, sēdes sākumā aicinādams pieminēt pēdējā laikā mūžībā aizsauktos DV biedrus.

Sekoja amatpersonu un nozaru vadītāju ziņojumi. Valdes priekšsēdis 12. augustā pasniedzis Intai Purvai DV bronzas medaļu par nopelniem kultūras laukā. 11. septembrī kopā ar P. Vasariņu apspriedies ar LNAK priekšsēdi T. Kronbergu un LNAK informācijas nozares vadītāju Dr. L. Luksu, lai saskaņotu abu organizāciju darbību ārējās informācijas laukā. Ārējās informācijas nozares vadītājs P. Vasariņš bija iesūtījis savu ziņojumu ar rakstu. Viņš ticies ar London Free Press atbildīgo redaktoru Heinu, kas apsolījis ievietot savā laikrakstā ziņas par latviešu aktuāliem jautājumiem, ja paši latvieši viņam šīs ziņas laikus piegādās. Palīdzējis izveidot Londonas latviešu politisko darbinieku darba kopu R. Eppera vadībā. Grupa Londonas latviešu apsolījušies arī piedalīties 18. novembra demonstrācijā Otavā.

Aprūpes daļas vad. Z. Masīte apmeklējusi DV Britu Kolumbijas, Edmontonas un Albertas nodaļas. Uzņemšana tur bijusi ļoti sirsnīga. Ziemsvētku kartīšu sagatavošanas akcija veicas labi. Sporta daļas vadītājs J. Treijs ziņoja par DV Kanadā šaušanas sacīkstēm 5. augustā Bērzainē un DV Kanadas un ASV šaušanas sacensībām 2. septembrī Gaŗezerā. Šaušanā ar sporta šautenēm uzvarējusi Kanadas komanda, bet šaušanā ar pistolēm — ASV.

DV Mēnešraksta redakcijas pārstāvis Edm. Ozols ziņoja par ļoti vājo informāciju DV Mēnešrakstam no DV nodaļām un lūdza DV KV to vēlreiz atgādināt visām DV nodaļām. K. Bencons ziņoja, ka nupat iznākusi Laiks, telpa, ļaudis 3. daļa un pateicās J. Leitītim par labo grāmatas izplatīšanu Eiropā. Biedrzinis V. Kārkliņš ziņoja, ka DV Kanadā pašreiz 955 vanagi, 460 vanadzes, 11 jaunieši, 5 vanadzēni un 1 goda biedrs, kopā 1440 biedri. No pārējiem ziņojumiem atzīmējams, ka pie DV Toronto nodaļas nodibināta volejbola komanda. Valde pieškīra nesen no Latvijas izlaistajam brīvības cīnītājam Viktoram Kalniņam 200 dol. pabalstu. Nolēma nākošo DV KV sēdi sasaukt 21. oktobrī pl. 10 Toronto DV namā.

E.O.

Latviešu mājas Almelijā (Anglijā) 25 gadu darbības atcerē laimētājas ar 25 latviskajiem spilveniem, kuŗus izlozei bija dāvinājušas Anglijas latviešu rokdarbnieces.

Foto: Harijs Blezūrs

Ideoloģiskās nozares visās zemēs

Svētdien, 17. sept., siltajā un saulainajā rītā visi atbraukušie Kanadas un ASV DV darbinieki devās uz Rotas Brāļu kapiem, lai godinātu mūžībā aizgājušos karavīrus un kultūras darbiniekus. Kapos īsu uzrunu teica DV ASV valdes priekšsēdis J. Lācis un lūgšanu māc. M. Ķirsons.

Pēc apmeklējuma Brāļu kapos abu zemju DV valdes pēc ilgu gadu pārtraukuma pulcējās kopējā sēdē turpmākās darbības saskaņošanai. Sēdi atklāja DV ASV valdes priekšsēdis J. Lācis, uzsvērdams, ka sadarbība Kanadas un ASV DV starpā vienmēr bijusi laba. DV KV priekšsēdis V. Plūdons savukārt sveikdams kopējās sēdes dalībniekus, izteica prieku par kopdarbību.

Gaŗākas debates radīja DV CV ieteikums Bostonā, noturēt nākošo DV CV sēdi dziesmu dienu laikā Gotlandē. Pēc pārrunām pieņēma rezolūciju DV CV sēdi Gotlandē sasaukt, bet ārous dziesmu dienu sarīkojumu laika, pirms vai pēc dziesmu dienām.

Konstatēja, ka Laiks, telpa, ļaudis 3. daļai vēl saņemts maz pasūtinājumu no Kanadas un ASV DV nodaļām.

DV Mēnešraksta pārstāvis Edm. Ozols lūdza visas DV nodaļas un apvienības sūtīt vairāk ziņas Mēnešrakstam par DV organizācijas dzīvi un notikumiem. Tas sevišķi attiecas uz Kanadas DV nodaļām, kuŗas ziņu iesūtīšanā līdz šim nav izrādījušas vēlamo aktīvitāti.

Sēde atzina, ka jākāpina DV iekšējās informācijas darbs un jāgādā par ziņām DV publikācijām un laikrakstiem. DV ideoloģiskās nozares vad. V. Hāzners ierosināja pie visu zemju DV valdēm radīt ideoloģisko nozari, kas rūpētos par DV tradiciju kopšanu, noteikumu ievērošanu u.c. Arī šo ierosinājumu pieņēma.

DV Rietumvācijas valdes priekšsēdis J. Leitītis nodeva savas zemes vanagu sveicienus Ziemeļamerikas DV pastāstīja par līdz šim darīto, kā arī lūdza turpmāku atbalstu neredzīgajiem invalidiem Vācijā, ielasot skaņu lentēs grāmatas, dzejas, u.t.t. Šo darbu jau veic vanadzes Kanadā un ASV.

DV CV padomnieks A. Pukīte informēja par PBLA plāniem Latvijas valsts 60 g. jubilejas gadā, kad vāks liecības par mūsu tautas iznīcināšanas plāniem. Šāds priekšlikums savā laikā nācis no DV Zviedrijā, ko tagad pārņem PBLA. Akciju vadīs Uldis Grava, un tā varētu sākties 11. novembrī. Pārrunāja arī jaunatnes iesaistīšanu DV organizācijā.

Pēc pārrunām kopsēde pieņēma rezolūciju, kuŗā konstatēja, ka abu zemju darbībā valda vienprātības gars. Visi lēmumi un atzinumi cels koporganizācijas vienību Latvijas un latviešu tautas labā.

ASV DV valdes priekšsēdis J. Lācis sēdes nobeigumā pateicās dalībniekiem par tālā ceļa mērošanu un Latviešu kaŗa invalidu apvienībai par viesmīlīgajām telpām.

E.O.

DV atbalsta PBLA akciju

DV ASV VALDES SĒDE

Vienlaicīgi ar DV KV sēdi 16. septembrī Rotā notika arī DV ASV zemes valdes sēde priekšsēža J. Lāča vadībā. Sēdē piedalījās ASV vanadžu priekšniece A. Utināne-Hāznere un valdes un revīzijas komisijas locekļi A. Treiše, G. Millers, A. Puķīte, A. Valters, M. Grīns, I. Švānfelds, M. Ķirsons, V. Antiņš un Braunfelds. Piedalījās arī viesi V. Hāzners un J. Leitītis. Sēdes gaitā bija pārrunas par bij. karavīru pasu u. c. dokumentu izlietošanu pētījumu nolūkiem, kā arī, vai būtu vēlama DV CV sēde Gotlandes dziesmu dienu laikā. Tāpat bija pārrunas par nesen no Latvijas izlaistā Viktora Kalniņa pieaicināšanu pretpārkrievināšanas akcijas gadā. Šī akcija būtu jāveic Brīvās pasaules latviešu apvienībai, bet DV ir ar mieru to atbalstīt ar darbu. Viktora Kalniņa atbalstam piešķīra 500 dol. pabalstu.

ASV-DV valde nosūtījusi 4 palīdzības saiņus uz Latviju. Pašreiz iespiež DV kalendāru Mineapolē. Izdos arī nošu krājumu vīriešu un sieviešu koriem 126 lp. ar 46 dziesmām. Šis krājums iznāks nāk. pavasarī. 14 jūnija ziedojumu akcija līdz šim devusi 5986 dol. ASV vanadzes ziedojušas tautastērpu Gaŗezeram 2500 dol. vērtībā. Nolēma atjaunot 2 ceļojošās balvas sportā un piešķīra 3 goda rakstus Detroitas DV apvienības biedriem A. Kalniņai, P. Jonam un V. Loginai.

E.O.

Make extra money selling Canada Savings Bonds

Again this year you can make extra dollars by selling Canada Savings Bonds as a sub-agent for Merrill Lynch, Royal Securities Limited. CSB's are safe and popular so they're easy to sell. Besides, we will provide you with the selling tools you require – and pay you a handsome commission at official rates.

Help yourself while you help Canada. Mail in the coupon below.

I would be interested in being a sub-agent for Merrill Lynch

NAME_____

ADDRESS_____

CITY_____ POSTAL CODE_____

TELEPHONE (BUS)_____ (HOME)_____

Mail to: Mr. Ivars Grimbe
Merrill Lynch, Royal Securities Limited
P.O. Box 31, Toronto Dominion Centre
Toronto, Ontario M5K 1C2

or call collect (416) 361-3228

Merrill Lynch Royal Securities Limited

PAVASARA **LE 1-7353**

DELIKATEŠU VEIKALS UN KONDITOREJA

361 Roncesvalles Ave. **Īpašnieks K. KEDZIERSKI**

Vēlēšanas atliktas

BRITU PARLAMENTS GATAVOJAS JAUNAI SESIJAI

Džēmss Kalagans tagad ir kļuvis gara radinieks tam Jorkas hercogam, kas saskaņā ar vecu dziesmu līka savām armijām maršēt uz kalna galu un pēc tam atkal lejā. Londonā viss bija sagatavots vēlēšanām. Arodbiedrības savā kongresā jau teica vēlēšanu runas, tās svinīgi apsolīja atbalstīt strādnieku partiju un bija piešķīrušas partijas kasei vēlēšanu vajadzībām 1 miljonu mārciņu. Ne mazāk spriegā gatavībā bija konservātīvo partija, tās vēlēšanu plakāti bija izplatīti jau kopš vasaras, un partijas vadītāja Margarete Tačere atradās priekšvēlēšanu aģitācijas braucienā.

Vienīgais, kā vēl trūka, bija ministru prezidenta izšķiršanās un lēmuma par vēlēšanu datumu. Nevienam nebija lielu šaubu, ka tas būs 5. oktobris. Taču Kalagans pirmajā valdības sēdē pēc vasaras brīvdienām paziņoja, ka viņš izšķīries vēlēšanas atlikt. Tai pašā vakarā viņš to televizijas runā paziņoja tautai: ar vēlēšanām nevarēs izbeigt inflāciju, samazināt bezdarbu un kāpināt ražošanu, tāpēc jāturpina vien tālāk līdzšinējās valdības rīcība bez vēlēšanām.

Ministru prezidents kopā ar parlamenta vadītāju Maikelu Futu, liekas, cer uz skotu nacionālistu partiju, ka tā atbalstīs valdību. Taču skotu nacionālistu partijas vadība steidzās paziņot, ka tā nekādos nolīgumos ar strādnieku partiju nesaistīsies. Tomēr ir iespējams, ka skoti kādu laiku valdību atbalstīs arī bez oficiālas vienošanās un saistībām. Pirmā pārbaude valdībai būs balsojumā pēc karalienes troņa runas, kas ietver valdī programmu šai parlamenta sesijai un prasa parlamenta uzticības nobalsojumu. Ļoti iespējams, ka valdība šai balsojumā salasa nepieciešamo balsu skaitu, bet pēc tam priekšā stāv visa ziema ar sīvām cīņām par katru valdības priekšlikumu. Anglijā partijas izvairās no vēlēšanām ziemas laikā, pēdējo reizi, kad Hīts arodbiedrību nostājas dēļ bija spiests nolikt vēlēšanas februārī, konservātīvie vēlēšanas pazaudēja.

Lai stiprinātu izredzes parlamenta balsojumos pastāvēt, valdība izšķīrusies šai sesijā uzņemt tādus priekšlikumus, kas citām partijām grūti noraidāmi. Viens no pirmajiem darba kārtības punktiem būs likumprojekti par tautas nobalsošanu Skotijā un Velsā pašpārvaldes izveidošanai. Ar sevišķiem likumdošanas soļiem paplašinās rīcības brīvību Valsts pasākumu valdei (National Enterprise Board), kas pārzina valsts ieguldījumus nacionālizētajā un privātajā rūpniecībā. Lai varētu vieglāk uzturēt spēkā valdības prasīto 5% robežu algu paaugstinājumiem, paredzēts dot nodokļu atlaides. Pašvaldību dzīvokļu īrniekiem ar sevišķu likumdošanu stiprinās viņu tiesības uz īrētajiem dzīvokļiem vai mājām. Jauni likumi paredzēti arī izglītības laukā. Skolniekiem, kas turpinās mācīties pēc 16 gadiem, maksās 9 — 10 mārciņas pabalstu nedēļā, jo skolā neiedami, viņi pievienotos lielajai bezdarbnieku saimei un saņemtu tai paredzētos pabalstus. Paredzēts palielināt pabalstus ģimenēm ar bērniem un mātēm, kas strādā, atvieglināt nodokļu nastas. Tādā kārtā valdība parlamenta sesijai gatavo tādus soļus, kas var patikt plašām aprindām un līdz ar to uzlabot valdības partijai vēlēšanās uzvarēt.

Politisko notikumu vērtētāji ir lielā nesaprašanā, kāpēc Kalagans pēkšņi paziņojis vēlēšanu atlikšanu pēc tam, kad bija ļāvis visu vasaru savai partijai un arodbiedrībām gatavoties uz vēlēšanām šai rudenī. Izpētījot visus apstākļus, politiskās frontes pazinēju vienprātīgs atzinums ir tas, ka nav bijis drošības par strādnieku partijas iespējām vēlēšanās uzvarēt. Labākais, ko varēja paredzēt, bija tagadējam sastāvam līdzīgs parlaments bez vairākuma jebkurai partijai vai arī uzvara konservātīvajiem ar nelielu vairākumu.

L. A.

Uzvarētāji novusā 16. DV dienu sporta sacensībās Straumēnos, Anglijā. No kreisās: Vilis Purmalis (3. vietas ieguvējs), Alberts Balodis (2. v.), Fricis Laudobelis (1. v.), Ojārs Blezūrs (1. v. līdz 18 g. v.), Vilis Šnepsts (4. v.), Pauls Grāvelis (2. v. līdz 18 g. v.), tehniskais vadītājs Arvīds Sauja un DVF sporta daļas vadītājs Alfons Freimanis.

Foto: Harijs Blezūrs

Atjaunota prāva pret Bajāru

Lībekas zvērinātō tiesa 26. septembri atjaunojusi prāvu pret 70 gadu veco Arvīdu Bajāru, kuŗu apsūdz par kara noziegumiem 1941. gadā Cēsīs. Tiesas prāva ilgs līdz 13. oktobrim. Hamburgas zvērinātō tiesa Viktora Arāja prāvu atsāka 14. septembrī, kad tiesas locekļus un arī apsūdzēto iepazīstināja ar Rīgā iegūtajām liecībām. Zināms, ka trīs lieciniekiatteikušies Rīgā liecības nodot, tāpēc uzaicināti ierasties Hamburgā. Pirmais termiņš jau pagājis, bet lieciniekinav ieradušies. Tieslietu ministrija no Maskavas paskaidrojusi, ka viens liecinieks tanī laikā atradies atvaļinājumā, bet pārējiem diviem bijis jāpiedalās ražas novākšanā.

Pensionāri — gadījuma pirkums

Jauna, 6 istabu, māja ar visām ērtībām un saunu pārdodama (par vasarnīcas cenu!!!) uz upes krasta TĀLAVĀ — latviešu ciemā. Dubultgaraža, liels gruntsgabals. Tuvākai informācijai rakstiet vai zvaniet 533-8553, SKYLINE REAL ESTATE LTD., 2100 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6R 1W9.

KGB nepatikami notikumi

Maskavas spiegošanas centrālei KGB šis nav bijis sekmīgs gads, un arī tad, kad tā panāk savu, pārvarētā pretestība ir gaidāmās sekmes sabojājusi. Šā gada pavasarī krievi izraudzīja Apvienoto nāciju Ženēvas birojā par personāla daļas pārzini Geli Dņeprovsku un par konferenču daļas vadītāju Vladimiru Lobačevu. Amerikāņu un britu pārstāvji Apvienotajās nācijās nekavējoties iesniedza protestu pret abiem kandidātiem, apzīmējot tos par nepiemērotiem un liekot saprast, ka abi ir KGB dienestā. Taču Šveices iestādes piešķīra viņiem vīzas, un šveiciešu izlūkošana ziņoja, ka nav atrasts apstiprinājums par viņu sakariem ar KGB. Būtu tomēr naīvi domāt, ka krievu ierēdņi šādās atstēgas pozicijās blakus visām citām Maskavas instancēm nepaklausītu arī KGB norādījumiem. Taču šai gadījumā krieviem būs maz prieka, ja Dņeprovskim un Lobačevam ir pievērsta uzmanība un viņu rīcībai vērīgi sekos.

Kad šā gada pavasarī uz Maskavu atteicās atgriezties augstākais krievu amatvīrs Apvienoto nāciju Ņujorkas mītekļī Ševčenko, ar viņa izbēgšanu sākās vesela virkne KGB nepatīkamu notikumu. Ševčenko sievu un dēlu steidzīgi aizvāca uz Maskavu, un mēnesi vēlāk ziņoja, ka sieva izdarījusi pašnāvību. Tad jūnijā no Ženēvas Londonā pēkšņi ieradās ar sievu un divi bērniem Vladimirs Rezuns, kas bija Ševčenko dēla draugs. Viņš bijis KGB dienestā kapteiņa pakāpē un Londonā lūdza patvēruma tiesības. KGB nebija pamanījis viņa nodomu bēgt. Tūlīt pēc Rezuna pazušanas no Ženēvas steidzīgi Maskavā atgriezās Starptautiskās darba organizācijas ierēdnis Vladimirs Bukrejevs, kuram pēc Rezuna atklājumiem zeme bija kļuvusi par karstu. Otram tās pašas organizācijas ierēdnim Gregorijam Mjagkovam šveicieši lika atstāt valsti. Rezums bija ziņojis arī par Dņeprovska un Lobačeva darbību spiegošanā: drīzāk jātic viņam nekā šveices policijai, kas abu krievu sakariem ar KGB nebija atradusi pierādījumus. Maskavas iestādes atsūtīja uz Londonu Rezuna tēvu, lai tas pierunātu dēlu atgriezties, bet dēls atteicās ar tēvu satikties, un neko nepanācis, tēvs atgriezās Maskavā.

Pie visām šīm Maskavas nepatikšanām pieminama vēl 48 gadu vecā Imanta Lešinska pārbēgšana 18. septembrī uz rietumiem, lūdzot patvēruma tiesības ASV. Viņš bija nodarbināts par tulku Apvienoto nāciju sakretariātā. Par to īsumā ziņoja arī Reutera ziņu aģentūra no Vašingtonas. Vairām tikai minēt, kas šo augsto padomju ierēdni pamudinājis uz šādu izšķirīgu soli, kas varbūt noskaidrosies vēlāk, kad ASV izmeklēšanas iestādes būs veikušas savu darbu, kas šādos gadījumos notiek. Viņš ieņēmis arī augstu posteni kultūras sakaru un izmaiņas nodaļā un daudz ceļojis pa rietumiem. Pārbēdzēji parasti nāk ar atklājumiem par savu darbību, kādu varbūt netrūks arī Lešinskim, kas varētu radīt pārsteigumus arī latviešu trimdas sabiedrībā, it sevišķi kultūras sakaru jautājumā.

L.A.

Miris diplomāts Roberts Liepiņš

Ludvigsburgā, Vācijā, 16. septembrī šīs zemes mūžs beidzās raženajam neatkarīgās Latvijas un arī trimdas laika diplomātam Robertam Liepiņam. Viņš dzimis Irlavā 1890. gada 2. septembrī. Nelaika mūžs pagāja darbojoties latviešu tautas un Latvijas valsts labā, jau sākot ar 1918. gadu Pliskavā vadot latviešu bēgļu komiteju.

Pēc neatkarīgās Latvijas nodibināšanās Roberts Liepiņš iesaistījās ārlietu ministrijas darbā. Īsu dzīves posmu nelaikis bija finanču ministrs, tad pārgāja atpakaļ uz ārlietu ministriju, kļuva sūtnis Kauņā, tad Tallinā un beidzot Maskavā. 1936. g. viņš kļuva Rīgas pilsētas lielvecākais, kādu amatu ieņēma līdz pat krievu okupācijai 1940. g.

Arī trimdā, Vācijā, Roberts Liepiņš turpināja kalpot latviešu tautai un arī starptautiskajā organizācijās, un kā neatkarīgās Latvijas diplomāts iespēju jomā pārstāvēja Vācijas latviešus pie valdības Bonnā.

Lt.

Atrasta Lāčplēša gulta

Latviešu literātūras vēsturē Andrejs Pumpurs (1841 — 1902) iegājis galvenokārt ar to, ka pēc tautas folkloras motīviem 1888. gadā sarakstījis eposu Lāčplēsis. (Darbs tagad tulkots krievu, lietuviešu, igauņu un japāņu valodā). Viņa piemiņas saglabāšanā jau 1970. gadā dzejnieka mājās Lielvārdes Kraujās iekārtots mūzejs, ko vada Asja Neretniece. Šo mūzeju gadā apmeklējot ap. 8000 skatītāju.

Mūzejā glabājoties eksponāti ne tikai par A. Pumpura dzīvi un darbu, bet arī par Lielvārdes kultūras dzīves notikumiem pēdējo simt gadu laikā. 1976. gadā Latvijas Zinātņu akadēmija esot veikusi pētījumu par Andreja Pumpuru un eposa tematu tautas atmiņā un nostāstos Lielvārdes novadā, kas mūzejam devis bagātīgus materiālus. Tā, piemēram, esot atrasta Lāčplēša gulta, kas atvesta no Ķeguma, un arī Spīdolas bluķis, kas mūzejā atvests no Aizkraukles. Lielvārdē tuvākā laikā cerot izveidot arī Lāčplēša parku.

☆ Eiropas parlamentā beļģu pārstāvis aicināja Eiropas komisiju izmeklēt ziņu, ka Pad. savienība pārdevusi Italijai sviestu, ko tā iepirkusi par pazeminātu cenu no Eiropas kopības krājumiem Briselē un ar šo darījumu ieguvusi peļņu.

☆ Padomju savienībā šai gadā bijusi ļoti laba raža, bet tās ievākšanu lielā mērā kavē lietainais laiks. Padomju propagandai nemitīgi steidzinot ražu ievākšanu, trīs ceturtdaļas no ražas ir jau drošībā. Sagaida, ka graudaugu raža šai gadā būs 220 miljonu tonnu, kas padomju saimniecības apstākļos ir rekords, salīdzinot ar pagājušā gada vājo 195 miljonu tonnu ražu.

Jūlijs Celmiņš

BULA DIENAS

Priedes luncina dzietu astes
kā ganu suns gaidot garozu
no pasaules ganiņa saules.
Vai jaunaudze gaida
daudz saulainu dienu?
Nozib muša kā degoša piķa lāse.
Vai piena ceļu kāds labo?
Iekrīt paegļu krūmā taurenis
kā balts sukreņu papīrs.
Vai debesīs kāds dzīro?
Bula dienas.
Slāpst, kaltē, gadu gadiem.
Šīszemes dienas ar bula
sveķu garšu.
Draugs, pasniedz man krūzi
ar vēsām bērzu sulām!
Sēdēsim svešajā meža stūrī,
runāsim par pumpuriem,
kas izplauks lapās
mūsmāju bērzam.

Edvarts Tūters

SONETS

Klāj ikdienības migla
svešo malu.
Ar palsu vienaldzību rotāts viss.
Ne zeme mīļa te, ne debesis.
Te iesākumu nepiemin, ne galu.

Dažs atradis te savu
laimes salu
Un Kurzemīti sen jau aizmirsis;
Cits svešnieci
par sievu apņēmis —
Ne domāt negrib vairs
par tautu savu.

Tā nepaliks kā bezdomis
dažs vēlas,
Ir ciltīm Dieva lemtas
saites cēlas,
Ko veido tikums sens un
tēva nams.

Laiks mainīsies un
nāks ar savu tiesu
Mums garu pārbaudīt
un arī miesu, —
No graudiem attīrot nost
pelavas.

Arvīds Mellipš

TERCES

Klusi vārdi.

Kāpēs tik vēlu tu ? —
manu lūpu nektāru
nakts izdzēra.

Manu kalnu galotnēs
dzimtenes saule mirdz,
tik silta, tik mīļa.

Cik pelēks putniņš lakstīgala,
cik maziņš!
Mans pirmais skūpsts.

Upurtraukā mirras kūp
naktsvidū, vēlu.
Tev.

Tu uzsmaidi viņai —
vai princese tā,
vai pelnrušķīte.

Es rakstu vēstuli.
Katrā rindā
tūkstots vārdu — tev.

Strazdi aizlaidās
no dienvidiem uz ziemeļiem.
Nometīsies mana tēva vītolā.

(67. turpinājums)

Pēteris Ērmanis Latvijā populāritāti ieguva samērā vēlākos gados, trimdā nonāca jau 51 gadu vecs, tātad drīz pievienojās „senioru" klasei. Zinādami, ka viņš ir arī recenzents, apskatu rakstītājs, autori tam izdabāja un centās izpelnīties ievērību, lai daudzinātajā Ērmaņa atmiņā kādā stūrī nodrošinātu arī sev vietu.

Tiešām, Ērmanis turpināja rakstīt savus it kompetentos un vērtīgos sijājumus. Vecuma dienās viņš kā dzejnieks kļuva neinteresantāks. Viņu pieveica melancholija, un piedevām — sāka zaudēt savu fainomenālo atmiņu. Grūti salikās viņa mūža meti — nomira dzīvesbiedre, meita, no mājām trimdā aizbēga, pazuda dēls, lai gan materiāli Ērmanis bija nodrošināts līdz pat nāves stundai. Mums svešajā vācu zemē apgūlās Pēteris Ērmanis.

JĀNIS VESELIS

Trīs gadus jaunāks, bet daudzējādā ziņā līdzīgs pēc spējām un īpatnībām Ērmanim. Abi Pirmajā pasaules kaŗā kalpojuši kā vienkārši kareivji. Strādājuši vēlāk rakstnieku — cenzoru grupā Latvijas nacionālās armijas stābā, apmēram vienā laikā demobilizējušies. Savu mūžu veltījuši rakstniecībai. Ar nelielu skolas izglītību, bet bagātīgu pašmācību. Divdesmitajā gadā abiem iznāca dažas labākās grāmatas.

Veselim visspilgtāk dāvanas uzliesmoja agrā jaunībā, līdz ar neparastu iztēles spēku, krāšņumu un svaigumu. Šajā laikā nostiprinājās Veseļa fantaziju autora reputācija. Vēlākos brieduma gados viņa fantazija sāka vērsties vairāk uz laika un telpas mūžīgajiem jautājumiem, kosms un nebeidzamība to aizrāva. Veseļa garāko stāstu, romānu varoņi bija sapņotāji un fanātiski idejas cilvēki, spītētāji ikdienai un parastajam. Kā viens no pirmajiem Latvijā Veselis sāka lasīt, pētīt par atomu skaldīšanas jautājumiem, dzīvodams savam laikmetam gadus divdesmit priekšā.

Viņa tēli kļuva abstraktāki, kā pats teica, „atvalkanāki", tādēļ pa daļai mazinājās vitālisms, krāsainība. Īpaši sievietes kļuva vairāk simboliem līdzīgas.

Taču cilvēku pārvietošanos ar lielu ātrumu lielos attālumos Jānis Veselis ne tikai saskatīja, bet pat piedzīvoja.

Kā Ērmanis, tā Veselis kļuva klusāks radītājs gadu sirmumā. Abiem šī pārmaiņa saistās ar trimdu un tajā pašā laikā drūmajām un bezcerīgajām nākotnes pārdomām.

Pēc veco Latvijas darbu pārspiešanas Veselim trimdas gaŗajos gados radās vairs tikai daži papildinājumi dzimtenē sacerētajam „Latvju teiksmu" ciklam, kur tas vairāk kā citi bija pierādījies par latviskās dvēseles alcēju, mūsu pašu dzīves veidu vīkšētāju.

Veseļa jaundarbi bija mazs Otrā pasaules kaŗa epizods par leģionāru laulībām „Viesturs Vaŗapoga" (godalgots), un pati pēdējā grāmata — romāns „Blāzmas staigātāji". Tā ir skaista, tur pārlaicīgā spožumā parādīti vasaras vakari Neretā, izburta latviešu sēta, kāda tā bija.

Raksturu, krāsu meistarība, latvju cilvēka izdarības ar savu pilnību nodrošina mums daļu svētā mantojuma.

Īpatnējs lirisks posms bija attīstījies Veselī, kad tas gadus piecus vadīja trimdas dienas Oldenburgā pie Baltijas jūŗas, dziļā vientulībā, klausīdamies sāļajos vējos, kā tie iespieda plānās dēļu barakas, „staru būdas", sienas, pasaules bēdas dzenādami. Šinī posmā viņam iznāca dzejoļu grāmata ar nosaukumu Staru būda.

Jānis Veselis dus Kalamazū kapsētas latviešu nodalījumā zem krāšņa ozola un daiļi pagatavotas dievturu stila kapa zīmes. Liekas, viss būtu tā, kā lielam aizgājušam tautas darbiniekam pienākas. Bet patiesībā viss nav kārtībā, jo no dzīves aizgājušos izcilos vīrus un sievas mēs labprāt nepieminam. Piemēram, manā īpašumā ir dažš vērtīgs daža laba autora manuskripts, bet kad pirms gadiem piedāvāju tos kādam Eiropas redaktoram, saņēmu atbildi: „Mirušos gan neiespiežam. Pietiek jau dzīvo ko drukāt!"

Latvijā savā laikā tā neskatījās, priecājās par atrastajiem vai uzglabātiem rokrakstiem. Jubilejas svinēja ne tikai dzīvajiem, bet pieminēja arī pirms „apaļu gadu skaita" šķirušos. Tā avīzēm, žurnāliem bija vienmēr ko atgādināt un rādīt no latviešu kultūras kontinuitātes. Tagad Raiņa un Aspazijas kalendārs Zviedrijā vienīgais, kas skatās pāri mūsu pāris simt dzīvo lokam — ja atpakaļ, tad ir cerība, ka raudzīsies arī uz priekšu.

Jānim Veselim pieminas istaba esot uzglabāta gluži tāda pati, kā bijusi dzīvojot — tas labi pagaidām, bet vai ar to pietiek? Valodniece Puže kādreiz gatavoja Veseļa piemiņas apcerējuma krājumu, un daļu rakstu, cik zinu, bija izdevies samekļēt — tomēr ar krājumu netika pat pagodināts autors, ko kritiķis Jānis Grīns savā laikā atzina par pašu ievērojamāko brīvās Latvijas prozistu. Pagaidām gandrīz vienīgā piemiņa ir Veseļa vēstules, kādu šo rindu rakstītājam saglabājies paliels skaits. Visumā J. Veselis korespondēja īsi un nelabprāt. Sevišķi grūti rakstniekam bija trimdas sākuma gadi Amerikā, jo Neretas dēls no fiziska darba bija atradis, un par spīti staltajam augumam tik vesels nemaz nebija, kaut Pēteris Ērmanis kādreiz minēja, ka viņa vitālisms esot neuzveicams. Kā daudzi Pirmā pasaules kaŗa dalībnieki, J. Veselis laikam bija pārsalis ierakumos.

Anšlavs Eglītis saka, ka visskaistākā nāve esot, ne gultā vārgstot — bet gluži otrādi, ar sparu kārtējo darbu, vai citu pienākumu darot. Tā Ādolfs Kaktiņš esot apskaužami miris, siedams balto kaklasaiti kārtējai jubilejai, un Jāni Veseli pie pilna Daugavas Vanagu galda patriotisku runu teicot, sagaidīja vispatētiskākā nāve.

Būs interesanti nākamajos manu atmiņu turpinājumos apskatīt apdāvinātās un asprātīgās literātūras un mākslas personas, ar kuŗām man bija gods un laime sastapties, jo viņu tēli, aizmirstības putekļiem putot, draud aizvien vairāk izbalēt.

SŪTNIS NO ROMANTIKAS VALSTĪBAS

„Sveiks, pan Skulțecki! Ko tu, Ernest, pašreiz dari?" Tā Siguldas prospekta 4. numura ģimenes mājas īpašnieku uzrunāja ciemos atnākušais Pāvils Rozītis. Kādēļ viņš sauca Ādolfu Ersu par Ernestu, nebija zināms, bet par panu vai grāfu Skulțecki viņš draugu dēvēj apēc romāna „Muižnieki" iznākšanas. Rozīša stāvs bija pasīks, bet diezgan elegants jaunajā vasaras mētelī, ar platmali galvā un spieķīti rokā; viņš mīlēja pie izdevības otram „uzvilkt", kamēr Erss pārstāvēja pašu mieru, lēnprātību, piedošanu.

(Turpinājums sekos)

TORONTO ZIŅAS

DV Lielā loterija DV Toronto nodaļas izkārtojumā „iet tautā". Darbu veic īpaša rīcības komiteja 15 locekļu sastāvā un talcinieki. Augšējā attēlā ložu sagatavošana izsūtīšanai. No kreisās: Monika Jonāne, rīcības komitejas priekšsēdis Z. Akots, Aina Selga un komitejas kasieris R. Britāls. Foto: J. Liģers

● Apvienoto Nāciju Kanadā Toronto nodaļa rīko 24. oktobrī pl. 19.30 organizācijas 33. darbības gada atceres dienu ar koncertu Toronto pilsētas valdes namā. Priekšnesumu daļā igauņu Kalev Estienne vingrotājas, ēģiptiešu dejotāja Diāna Kalenti un metalla mucu orķestris. Ieeja brīva. Svinībās piedalīsies Toronto pilsētas padomes un izglītības pārvaldes pārstāvji, Ontario provinces parlamenta locekļi un Ontario gubernātore. AN Kanadā sponsorē 21. oktobrī no pl. 14—16.30 Dr. A. Kvaison-Sakeja no Ganas vadītu semināru par starptautiskās saimniecības stāvokli pasaulē. Seminārs notiks Toronto izglītības pārvaldes ēkā, College un McCaul ielas stūrī. Semināra vadītājs ir Ganas sūtnis ASV un Meksikā un bijušais AN 19. prezidents. Pieteikšanā semināram AN Toronto nodaļā, 2160 Yonge Str., tālr. 482-2463.

● Pie DV Toronto nodaļas nodibināta Latvijas vēstures sekcija, ko vada A. Brumelis, kas ir arī Kaŗavīru piemiņlietu mūzeja pārzinis. Mūzejs bez kaŗavīru piemiņas lietām paplašināts ar materiāliem par Latvijas neatkarības laiku, vācot ordeņus, medaļas, organizāciju, skolu un koŗu žetonus, dažādus dokumentus, kartes, fotografijas, vēstules, laikrakstus un žurnālus. A. Brumelis iecerējis rīkot slīdīšu demonstrējumus ar ierunātiem paskaidrojumiem skolās un sabiedrībā. Tuvākai informācijai zvanīt A. Brumelim, tālr. 889-0472.

● Austrumu draudzes lauku īpašumā Tālavā sezonas nobeigums 21. oktobrī pl. 14 ar māc. A. Brieža vadītu svētbrīdi. Priekšnesumu daļā Toronto pensionāru apvienības drāmatiskās kopas izrāde — R. Blaumaņa viencēliens Pēc pirmā mītiņa Margas Kociņas vadībā. Kafijas galds groziņu veidā.

● Austrumu draudzes dāmu komitejas gadskārtējais draudzes bazārs 29. oktobrī pēc Reformācijas svētku dievkalpojuma, kas Sv. Barnaba baznīcā sāksies pl. 14. Bazārā bez mantu izlozes būs arī novietnes: Kalupes rotas, V. Jansones keramika un I. Eņģeles audumi. Dāmu komitejas kafijas galds.

● Sv. Andreja draudzes svētdienas skola atsāka mācības 24. septembrī ar dievkalpojumu. Skolu vada A. Cēbere. Skolas darbs notiek svētdienās, dievkalpojuma laikā. Vecāki aicināti sūtīt savus bērnus svētdienas skolā. 22. oktobrī pēc dievkalpojuma vecāku un jauniešu sanāksme. Reģistrēs arī iesvētāmos.

● Pirms kārtējā saieta 21. septembrī Latviešu namā notika pensionāru valdes sēde, kurā piedalījās arī New Horizon pārstāve K. Dovdēla. Viņa interesējās, cik apvienība izlietojusi no valdības saņemtā 10.500 dol. pabalsta. No šī piešķiruma par 4000 dol. iegādāta rakstu pavairojamā mašīna. Apvienības apkārtraksts iznāks reizi mēnesī, sākot ar oktobri. Saietā 170 dalībnieku noskatījās divas kultūrfilmas par Jamaiku un dzīvnieku valsti. 10. oktobrī paredzēts izbraukums uz Muskoka apvidu, lai papriecātos par rudens lapu zeltu. Ekskursiju vadīs M. Prikulis.

● Andreja Jansona dziesmu spēles — A. Brigaderes Sprīdīša atkārtojuma izrāde Māra Ubāna režijā, ar Viļņa Baumaņa tekstiem un A. Vinklera dekorācijām, 15. oktobrī pl. 13.15 North Collegiate auditorijā pie Yonge un Eglinton. Mūzikālo pavadījumu spēlēs Toronto simfoniskā orķestŗa mūziķi. Biļetes otrdienās no pl. 18—20 Latviešu namā, vai pie J. Vāgneres, zvanot 759-1940 un R. Āpšes, tālr. 239-4644, vakaros — 255-4871.

● Sv. Andreja draudzes dāmu komitejas rīkotā pēcpusdienā 24. septembrī ap 80 dalībnieku noklausījās Morellas Vilkas referātu par Sv. Andreja baznīcas 100 gadu vēsturi un dažiem ievērojamiem šīs baznīcas skotu mācītājiem. Dāmu komitejas priekšniece B. Kūla pasniedza referentei ziedus, viņas vadībā bija sarūpēts arī kafijas galds.

● Ticības celsmes stundas par virstematu Ceļš, patiesība un dzīvība, ar Svēto rakstu studijām, dziesmām, lūgšanām, jautājumiem un liecībām, sākot ar 24. oktobri, pl. 19.15 māc. J. Cālīša un māc. I. Gaides vadībā Sv Jāņa baznīcā. Ticības celsmes stundas oktobrī un novembrī notiks katru otrdienu Sv. Jāņa baznīcā.

● LELBA ģenerālkonferencē, kas notiek ik pa trim gadiem, šogad no 5. — 7. oktobrim Jonkeros, Ņujorkā, piedalīsies archibīskaps A. Lūsis. No Toronto vēl māc. I. Gaide un Sv. Jāņa draudzes priekšnieks J. Koncis. No LELBAS apgāda vadīšanas atlūdzies ilggadējais vad. māc. Edgars Ķiploks. Apgāda turpmāko vadību un Ceļa Biedra ekspedīciju uzņēmies māc. Herberts Jesifers Linkolnā, Ne., ASV.

● TLTA ģimnazijas izbraukumā piedalījās 67 ģimnazisti un 8 skolotāji, kas divos autobusos izbrauca uz Eloras parku pie Grand upes, kur apskatīja vienīgo, ar jumtu klāto tiltu Ontario provincē. Izbraukumu rīkoja 4. kl. audzēkņi: Ilze Kraujiņa, Jānis Rudzītis, Mārtiņš Kunaus, Jānis Rāviņš un Aija Auziņa atbildīgā vadītāja Maŗģeŗa Krava vadībā. No skolotājiem atbildīgais bija Hugo Miķelsons. Ekskursanti apmeklēja moderno menonitu lauksaimniecību, kuŗā audzē bekonu, gaļas un piena lopus. Saimniecības vadītājs pastāstīja par iespējām saimniekot mūsu modernajā laikmetā. Pateicībai ģimnazisti nodziedāja trīs latviešu tautasdziesmas. Izbraukums beidzās pievakarē Sidrabenē, kur ekskursantus pacienāja Sidrabenes pārvalde.

● LA 36. nr. A. Martinsones paziņojumā jālasa: Neskatoties uz LNAK skolas daļas ...

● Latvijas universitātes gadasvētki 1. oktobrī pl. 18 Latviešu namā. Akadēmisko runu — Daži meklējumi un jaunākajumi vēža slimības apkaŗošana — teiks Dr. Ingrīda Strautmane (Imeria) no Hamiltonas. Priekšnesumos vanadžu koris Zile A. Purva vadībā, vijolnieks Edmunds Treijs un pianists Pēteris Zariņš (Lacuania). Kafijas galds. Piedalīšanās pret ziedojumiem, sākot ar 2 dol. Svētkus rīko latviešu akadēmiskās organizācijas Toronto.

● Sanpaulo universitātes Brazilijā, profesora Dr. Orlando Fedeli priekšlasījums — No kristīgās civīlizācijas līdz komūnistu „paradīzei" — pirmdien, 2. oktobrī, pl. 19.30 Toronto universitātes Hart House telpās (South dining room) ar pārrunām par to, — kas notiek, un ko mēs ceram darīt šodien?

● Jauno portugaļu baptistu draudzi Toronto Oliveta baptistu baznīcā, Margaretas ielā, vadīs mācītājs Jānis Ķeidāns, kas nule ieradies no Brazilijas ar dzīvesbiedri Klaudiju un meitām, 10 g.v. Ņīnu un 8 g.v. Stellu. Mācītāju ar ģimeni izsaukusi Ontario baptistu apvienība, lai viņš šeit vadītu misionāra darbu starp 125.000 portugaļu baptistiem. J. Ķeidāna adrese: 36 Humbercrest Blvd., Toronto, Ont.

● Latviešu saimniecisko un profesionālo darbinieku apvienības Kanadā 25 gadu jubilejas sarīkojums 14. oktobrī pl. 19.30 Latviešu namā Toronto. Deju mūziku spēlēs Runči. Pieteikšanās Latviešu kreditsabiedrībā līdz 10. oktobrim. Tālr. 922-2551.

Labi panākumi Saulaines vasaras nometnei

Saulaines nometņotāju vecāku sanāksmē 24. septembrī Sv. Jāņa baznīcas zālē piedalījās ap 50 vecāku, nometnes vadītāji un Saulaines nometnes vadības komiteja. Sapulci vadīja I. Bregže, protokolējot I. Bulmanei. Māc. I. Gaide nolasīja ziņojumu par Saulaines nometnes darbību. Visās septiņās nedēļās nometnē, īsāku vai gaŗāku laiku, uzturējās 138 bērni: 78 meitenes un 60 zēni, 35 no citām draudzēm un 12, kas nesastāv nevienā draudzē. Nometņotāji bija arī no tālākām vietām Kanadā un ASV, tāpat arī vairāki vadītāji un īpašo nodarbību vadītāji, kas jau agrāk minēti mūsu laikrakstā. Bez jau minētiem dziedāšanu un mūzikas nodarbības vadīja B. Alka no ASV, kas palīdzēja arī dziesmu spēles Sarkangalvītes sagatavošanā. Dievkalpojumus izkārtot palīdzēja māc. L. Lagzdiņa. Rokdarbus visu vasaru mācīja A. Strada, īpaši mazajiem bērniem. Latviski nerunājošo nometnē bija 24 nometņotāji.

Par Saulaines nometnes finanču stāvokli ziņoja Saulaines pārvaldes kasieris V. Grasmanis. Nometnes maksa šovasar bija līdzšinējā 50 dol. nedēļā par katru bērnu; nometnes pārvaldei katra bērna uzturēšanās nometnē izmaksāja 58 dol. nedēļā, iztrūkumu sedzot ar valdības pieškīrumu, ko papildināja nometnes kantīnes vadītājas Līgas Gaides nodotais kantīnes atlikums 507 dol. un māc. I. Gaides atteikšanās no komandanta atalgojuma par labu nometnei.

Saulaines vasaras nometnes plānošanu ar labiem panākumiem kārtojusi Saulaines nometnes vadības komiteja I. Bregžes vadībā. Tajā vēl darbojās māc. I Gaide, I. Bulmane, Ā. Grasmane, K. Ozoliņš, E. Puķītis un Ž. Vītola. Komitejas vadītāja I. Bregže savā pārskatā ziņoja, ka komiteja gādājusi par nometnes vadītāju sameklēšanu, pieņemšanu, izstrādājusi nometnes kārtības noteikumus, pavairojusi informācijas brošūru un pieteikumu anketas. Bez 10 kārtējām darba sēdēm, nometnes laikā notikušas vēl vairākas sēdes aktuālu problēmu risināšanai.

No Saulaines nometnes vadības pēc divu gadu darbošanās aiziet I. Bregže un Ā. Grasmane, no jauna uz diviem gadiem ievēlēja I. Semenovu un D. Monumenti, bet I. Bulmane un Ž. Vītola paliek vēl vienu gadu komitejas vadībā. Sapulce pārrunās atzina, ka nometnes 7 nedēļu periods būtu par ilgu un tas varētu ilgt līdz 6 nedēļām. Nometnes māsa I. Rozentāle pakavējās pie sanitārajiem apstākļiem, nākot ar jauniem ierosinājumiem.

Sanāksmē atzina, ka sagādājamas labākas un ērtākas telpas mazākiem bērniem, uzbūvējot līdz nākošai vasarai jaunu mazo bērnu māju „Putnu salu" un lūdzot no baznīcas kases aizdevumu, lai būvdarbus varētu sākt jau šoruden. Sākama arī ziedojumu vākšanas akcija aizdevuma atmaksai. „Putna salas" ēkā nometņošanas laikā nebūtu izīrējamas telpas vasarniekiem, bet to varētu darīt, kad bērnu nometne nedarbojas.

—ls—

Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstes Sidrabenē

Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstes vieglatlētikā bija paredzētas Klīvlandē, bet neparedzētu apstākļu dēļ tās pārcēla uz Sidrabeni. Sacīkstes vadīja lietuvieši ar A. Bielski priekšgalā. Sacīkstes atklāja Baltiešu sporta federācijas priekšsēdis Ž. Zentiņš, kātesot arī LSAK valdes priekšsēdim Ā. Tīcmanim. Parādi vadīja igaunis H. Jaaguste. Par sacīkšu laukuma sakārtošanu bija rūpējušies latviešu sporta darbinieki un sportisti. Tiesnešos darbojās arī V. Teteris un Skujiņu pāris. Otrās dienas sacīkšu programma nevarēja notikt lietus dēļ. Sacīkstēs piedalījās 38 lietuvieši, 15 igauņi 5 latvieši.

Labākie rezultāti: A. Grajauskas 400 m. vīriešiem — 53.9 ; 17 un 18 g. vecuma grupā vīriešiem — I. Jārve, ig. tāllēkšanā 6.20 m; 15 un 16 g.v. zēniem A. Miķelsons uzstādīja tāllēkšanā jaunu rekordu, kas bija pastāvējis daudzus gadus, pārsniedzot veco rekordu vairāk nekā par 50 cm; jaunais rekords ir 6.17 m. 100 m. skrējienā 17 un 18 g.v. grupā 2. v. ieguva Ivars Blūms — 12,2, bet 10 un jaunāko meiteņu grupā latviete Kristīna Lauriņa ieguva otro vietu 100 m. ar laiku 16.8. 13 un 14 g.v. zēniem 400 m. uzvarēja lietuvietis A. Saplis 62.8; 15 un 16 g.v. grupā meitenēm igauniete J. Metsala uzvarēja augstlēkšanā 1.32; 13 un 14 g.v. meitenēm K. Belunas sasniedza jaunu rekordu šķēpā 25.15; 11 un 12 g.v, grupā meitenēm lietuviete A. Motejunas uzvarēja 400 m. rekorda laikā 77.7 un sasniedza arī jaunu rekordu 100 m ar laiku 15.6. Jāatzīmē, ka K. Motejunas pēc vecuma varēja startēt 10 g. vecuma grupā. Lietuvietis R. Novaks uzvarēja 11 un 12 g.v. grupā zēniem 400 metros ar laiku 71.5.

Ž. Zentiņš

SV. KATRĪNAS

● Pēc vasaras pārtraukuma Daugavas vanadžu koris Senatne atsācis rudens darba posmu ar koŗa mēģinājumu. Rudens sezona iecerēta ļoti darbīga: 30. septembrī koncerts Bafalo draudzes rudens bazārā, 14. okt. Senatnes koncerts Sv. Katrīnās ur. 12. nov. piedalīšanās Latvijas 60 g. atceres svētku ieskaņā Broka universitātē Sv. Katrīnās.

● Latviešu organizāciju pārstāvju sanāksmē pārrunāja Latvijas 60 gadu atceres ieskaņas norisi. M. Dālbergs ziņoja, ka diriģents A. Purvs sastādījis programmu koncertam, kas notiks 12. nov. pl. 15. Broka universitātē ar vietējā simfoniskā orķestŗa mūziķu piedalīšanos. Programmā 7 dziesmas koŗiem, 4 orķestŗa pavadījumā: J. Vītola Beverīnas dziedonis, A. Jurjāna kantāte Tēvijai, B. Skultes kantāte Dziesmu vairogs un A. Kalniņa Līgo dziesmas no operas Banuta. Koncertā piedalās Toronto dziesmu vienības: Daina, Zile, Kalvis, Viesturs, Sv. Andreja draudzes koris; no Hamiltonas: Kristus draudzes koris un Senatne no Sv. Katrīnām. Koncerta solisti: Skaidrīte Hildebrante-Līduma no Indianapoles un Dr. Jānis Kļaviņš no Ņujorkas.

M.E.

Sidrabeniešiem 20. vakars

Nozīmīgs bija dvīdesmitais sidrabeniešu vakars sestdien, 23. septembrī, kas pirmo reizi notika Sidrabenes pārvaldes jaunbūvētajā ēkā, kas jau tagad izvērtusies par visu sidrabeniešu sarīkojumu centru. Vakars ar plašu priekšnesumu programmu pulcināja ap 300 apmeklētāju. Programmu atjautīgi pieteica P. Plīsis, kas brīvā stāstījumā ar savu humoru smidināja klausītājus, īpaši tos, kuriem vēl labā atmiņā Sidrabenes daudzpusīgā vēsture. Kā varēja spriest no programmas pieteicēja, pirmais sidrabeniešu vakars sarīkots jau 1959. gadā, šai jaukajai tradicijai gadu ritējumā izvēršoties plašumā.

Arī šogad bija gādāts par „raibo programmu" ar pašu sidrabeniešu piedalīšanos. Sidrabenes pārvaldes priekšnieks Mārtiņš Blūms, savā apsveikuma runā izteica visiem dalībniekiem pateicību par sekmīgi veikto darbu nama būvē un citos sabiedriskos pasākumos.

P. Plīsis savā īsajā uzrunā, kuŗā izteica arī vēlmi, lai kāds labvēlis veco Sidrabenes klavieŗu vietā uzdāvinātu jaunas, uzsvēra, ka Sidrabenes vakars faktiski ir Pļaujas svētku sarīkojums, aicinot mācītāju J. Cālīti šādā sakarā teikt garīgu ievadu šim sarīkojumam. Mācītājs minēja, ka tikai ar Dieva svētību veikti visi Sidrabenes lielie pasākumi, tagad pulcējoties jaunajā ēkā.

Priekšnesumu daļā Anete Bencone izteiksmīgi skandēja Annas Riekstes dzejoli — Mūsu spēks un Indras Gubiņas — Dziesma tur mūs kopā. Baritons Alberts Vītols nodziedāja Sidrabenes dziesmu, ko komponējis Jānis Norvilis ar Indras Gubiņas tekstu. Veikla pavadītāja uz klavierēm bija Astra Vītola. Otra dziesma bija visiem pazīstamā J. Mediņa Pieskaņa ar savu raksturīgo romantisko smeldzi.

Kā nākošais publikas priekšā stājās režisors Hugo Miķelsons, kas, kā rāda Sidrabenes vēsture, iestudējis ap 12 Jāņu uzvedumu. Arī šoreiz H. Miķelsons bija brāļu Kaudzīšu modernais Ķencis ar savu laikmetīgo lūgšanu, kuŗā bija pieminēti gandrīz visi Sidrabenes pasākumi un redzamākie darbinieki. Pat preses darbinieki saņēma Ķenča „svētību" un gudrības graudus. Kā vienmēr, autora sacerētais teksts par visu un visiem bija atjautīgs savās situācijās.

Ķencim atstājot mikrofonu, no jauna publikas priekšā stājās Alberts Vītols, šoreiz ar latviski tulkoto Tenku āriju no Rosini operas Seviljas bārddzinis. Šis vokālais sniegums savā basa baritona apjomā bija mūzikāli visskanīgākais. Par to liecināja ilgie aplausi.

Maija Ķuze, kuŗu programmas pieteicējs apzīmēja par „ceļojošo kompjūteru", jo savus garos skandējumus arvien veic no galvas, šoreiz stāstīja par nevainīga lauku puiša ievilināšanu precību slazdos. Alberts Vītols vakara programmu nobeidza ar populāro dziesmiņu — Virši zili. Par deju priekiem rūpējās Runči.

Vēl pieminams, ka sarīkojumā bija ieradušies arī gaidu un skautu jendu Kanadā vadītāju kursu dalībnieki, kuŗu vārdā Sidrabenes pārvaldei pateicās vadītāja Gundega Dāvidsone.

A. Ķ.

Režisors Hugo Miķelsons Sidrabenes vakarā lasa Ķenča lūgšanu. Pa labi Sidrabenes pārvaldes priekšnieks Mārtiņš Blūms ar dzīvesbiedri Metu „iedejo" pirmo valsi.

Foto: Aleksandrs Kalniņš

Uldis Siliņš nāk ciemos

Tie bija patiesi vārdi, ko programmas vadītājs Juris Dzeguze teica savā uzrunā, atklājot „viena vīra" programmu,— U. Siliņš nāk ciemos pats, nevis sauc tautiešus ciemoties pie sevis. Rakstnieks, aktieris, ko galvenokārt min un gaida kā sarkastiski humoristisku smīdinātāju, ir Kr. Barona fonda laureāts.

Vakara programmas zīmējumā U. Siliņa galvai līdzās redzamas arī maskas. Tātad aiz viņa smīdinātāja un zobgaļa sejas ir arī redzams un dzirdams vēl kas cits. Viņš ir zinīgs filozofs par lietām un notikumiem mūsu tautas dzīvē, ar mudinājumu aptvert — par ko smiet? Kāpēc? Vai vispār smiet? Izrādē autors un aktieris labdabīgi vīpsnādams dālās ar skatītāju savās pārdomās un fantazijā.

Kā jautādams U. Siliņš citēja tautasdziesmās neskaitāmas reizes minētos superlātīvus, kas izklausās ne jau vairs pēc vienkāršas, daiļā ritmā teiktas un dziedātas dziesmas, bet dažreiz pārdabisku spēku un to veidu izpausmes gleznā. Kaut vai par to pašu dziedāšanu tā, „ka kalni trīc un meži lokās..." Jā. Tur taču tauta dzied pati savos kalnos, loka savus mežus, ko gadu simtiem tai svešas tautas neļauj saukt par saviem! To pašu cieto pelavu maizi graužot, viņai ir spēks dziedāt, kliegt savā dziedājumā. Varbūt ka kādā vietā dzirdēs.

Dzird jau arī. Atminot ne vienu vien tautasdziesmu, kur apdziedātas lietas un notikumi ar milzīgu fantazijas pārspīlējumu, smiekls apraujas, un sirdssāpē prāts un jūtas sauc pie neskaitāmām dainām. — Tur bāliņa kumeļam zelta sedli, sudrabiņa iemauktiņi . . . Māsiņa brien sidrabiņa upi, zelta kurpēm kājiņā . . . Vēsture zina, ka ne jau vienreiz vien māsiņai kūtī bija jābrien, rijas klonā jāiet — bez kāda apava . . .

Līdzās nostājas populārajā tautasdziesmā teiktais: Uz akmeņa malku cirtu, strautā kūru uguntiņu . . . Kā uz akmens cērtama malka, kā strauta ūdenī iekurt uguni, to zina tikai tie ļaudis, ko grūtums un posts spiedis līdz sirds saknēm. Bet gribas spēks tiem tikpat liels kā dainās minētais pārspīlējumu lielums. Mūsu bāliņiem vēl tagad māsiņa raud aiz ūdeņiem, un tiem nav karstās sirdīs un fantazijā kaltie zobentiņi, „vairāk zelta, ne sudraba", ko likt laipā, lai raudošo māsiņu glābtu. Bet vai latviešu vīri neprata ar nodilušiem spriguļiem un kūts dakšām stāties pretim dzelžu bruņās kaltiem svešzemniekiem? Vēsture zina par to stāstīt.

Uldis Siliņš uzliek ar savu stāstu par dainu brīnumiem atkal otru masku. Par to pašu brandavīnu, kas apdziedāts dainās ar lielu varenību. Bet arī aiz tās maskas viņš vēl kaut ko parāda. Vīrs, kas valsta lielo alus mucu un var to arī tukšot, spēj trīs pūru maisu plecos palēkdamies uznest klētsaugšā. Vai tāda spēka vīra dēļ nav vērts zagt māmiņai dzijas, adīt cimdus un dāvāt tumšā vakarā atnākušajam iecerētajam? Kāpēc tad pa nakti jānāk? — Tā jautā dainas analizētājs Uldis Siliņš. Pa dienu „no saulītes lēkta līdz rie-

(Turpinājums 13. lp.)

Viktora Kalniņa pateicība

Atļaujos ar laikraksta Latvija Amerikā palīdzību izteikt visdziļāko pateicību visām organizācijām un atsevišķām personām, kas atbalstīja mani, kad es Latvijā nonācu atklātā konfrontācijā ar komūnistiskā režīma vadošajiem apspiešanas organiem — čeku un iekšlietu ministriju.

Nav šaubu, ka Gunārs Rode un es būtu daudz neapskaužamākā stāvoklī, iespējams, arī apcietināti no jauna, ja netiktu izdarīts iespaidīgs spiediens uz Maskavas vadību un tai pakļauto Rīgas marionešu pārvaldi. Rietumu politiķu un trimdas plašāko aprindu protesta rezultātā man radās iespēja izceļot uz Rietumiem (eventuālās „ceļošanas" vietā austrumu virzienā) un pavērās vairāki ceļi, kā arī brīvajā pasaulē sekmēt mūsu brīvības cīņas.

Tiem, kas ilgāku laiku dzīvo brīvībā, kam bieži vien sāk aizmirsties, ko īsti nozīmē apspiešana, kādās dažādās formās tā var izpausties, vajadzētu censties vairāk palīdzēt tiem drosmīgajiem okupētajā Latvijā, kuŗiem pietiek vīrišķības cīnīties pret mūsu tēvzemes brutālajiem apspiedējiem, kam jāiznes šīs cīņas lielākais smagums.

Nezaudēsim ticību mūsu daudz cietušās Latvijas gaišākai nākotnei!

Viktors Kalniņš

Ļaužu pārpildītā zāle Sidrabenes vakarā pirmo reizi jaunajā namā. Kreisajā pusē gaidu un skautu vadītāju kursu dalībnieki.

Foto: Aleksandrs Kalniņš

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

30. septembrī pl. 19 DV namā Toronto nod. biedru vakars ar jubilāru godināšanu. Māc. Ā. Čopa referāts. Piedalās vīru koris Viesturs. Saviesīgs vakars ar deju.

1. oktobrī pl. 18 Latviešu namā Latvijas universitātes gada svētki. Akadēmisko runu teiks prof. Dr. Ingrīda Strautmane par tematu „Daži meklējumi un jaunājumi vēža slimību apkarošanā". Piedalīsies Zīles koris, dir. A. Purva vadībā, vijolnieks Edmunds Treijs, pianists Pēteris Zariņš. Pēc akta tējas vakars. Ieeja pret ziedojumiem.

7. oktobrī pl. 10 Latviešu katoļu apvienības Kanadā kongresa svinīgais akts Latviešu namā, pl. 19.30 saviesīgs vakars.

8. okt. pl. 13 dievkalpojums 1021 College St.; pl. 15.30 Latviešu namā rakstnieku pēcpusdiena un pianista P. Zariņa un jauniešu mūzikālie priekšnesumi.

11. oktobrī pl. 19.30 Latviešu namā E. Tiltiņa referāts par malkas krāsnīm. Ieeja pret ziedojumiem.

14. oktobrī pl 19.30 Latviešu namā Saimniecisko darbinieku 25 gadu jubilejas sarīkojums.

15. oktobrī pl. 13.30, Latviešu namā TLB rīko Dr. L. Luksa priekšlasījumu „Ko darīsim Latvijas 60 gadu jubilejas zīmē?" Kafija.

15. oktobrī (svētdien) pl. 13.15 Ņujorkas ansamblis izrādīs Brigaderes dziesmu spēli — Sprīdītis ar Andreja Jansona mūziku un Viļņa Baumaņa dziesmu tekstu, Māra Ubāna režijā. Arda Vinklera dekorācijas — Toronto simfoniskā ork. pavadījumā (Bostonas dziesmu svētku uzveduma atkārtojums) — North Toronto Collegiate institūtā, Yonge un Eglinton. Ieeja no Roehampton Ave. Biļetes Latviešu namā otrdienās no pl. 18—20, pa tālr. dienās 239-4644, vakaros 255-4871.

Sv. Andreja draudzes dāmu komitejas 1978. g. sarīkojumi draudzes dievnamā

1. oktobrī Pļaujas svētku sarīkojums.

29. oktobrī kopdievkalpojums ar ar igauņu draudzi un abu draudžu kopīga pēcpusdiena.

12. novembrī Tirdziņš. Tortes, cepumi, maize, Jāņu siers. — Par labu Sidrabenei.

3. decembrī Jauniešu koncerts Adventa ieskaņai.

21. oktobrī pl. 19.30 Bickford Park skolā Toronto latviešu teātris izrādīs L. Geršes komēdiju „Taurenītis lido" Dz. Pūpēža režijā.

22. oktobrī pl. 17 Sv. Jāņa baznīcā garīgs koncerts — Ženija Vītola (mecosoprāns), Alberts Vītols (baritons), un Ruta Āze (ērģeles), Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas izkārtojumā.

28. oktobrī pl. 19.30 Latviešu namā TLMM kluba sezonas atklāšanas balle. Spēlēs Runči.

27. oktobrī (piektdien) pl. 19 30 DV namā Kanadas armijas pulkvedis Sigurds Andersons referēs par NATO nozīmi rietumu aizsardzībā un Kanadas nozīmi tanī. Bārs, bufete. P. F. sarīk. Inform.: 221-4309.

4. novembrī pl. 19 DV namā Toronto nod. gada svētki. Toronto Latviešu b-bas pr-ka J. Brieža referāts. Piedalās Zīles koŗa solistes. Deja.

4. novembrī pl. 19 Dainas koŗa koncerts Masonic templī, 888 Yonge Str. Pēc tam saviesīgs vakars. Spēlēs Runči. Biļetes pie koristiem.

11. novembrī Dižđanča 30 gadu pastāvēšanas sarīkojums.

19. novembrī (svētdien) pl. 15 Toronto universitātes Convocation Auditorium 31 King College, Circle Latvijas valstssvētku 18. novembŗa 60 gadu atcere. Svētku runu teiks nesen brīvībā izkļuvušais māc. Jānis Šmits.

24. un 25. novembrī Toronto latviešu ģimnazijas 25 gadu atcere ar dievkalpojumu, aktu, teātŗa izrādi un salidojumu.

25. novembrī pl. 19 DV namā Kaŗavīru daudzinājums. Piedalās visas kaŗavīru organizācijas.

26. novembrī pl. 17 Latviešu namā Olgas Griķes-Pētersones koncerts.

TORONTO KONCERTU APVIENIBAS

20. sezonas

KONCERTI

28. septembrī pl. 20 Johnson Building, Walter Hall Melitas Mičules (mecosoprāns) koncerts.

12. oktobrī pl. 20 Town Hall, Artura Oseļiņa (pianо) konc.

2. decembrī pl. 20 Town Hall, Skaidrītes Līdumes-Hildebrantes (soprāns) koncerts.

29. martā pl. 20 Town Hall, Jevas Graubiņas (vijole) koncerts.

2. un 3. decembrī DV namā Ziemsvētku tirdziņš.

16. decembrī pl. 19 DV namā DV Toronto nod. eglītes vakars pieaugušiem.

17. decembrī pl. 15 DV namā eglītes vakars bērniem.

31. decembrī DV namā Jaungada sagaidīšana.

1979. GADĀ

22. aprīlī (svētdien), pl. 17. vanadžu koŗa ZĪLE 7.gadskārtējais koncerts Toronto univers. mūzikas fak. ēkā (Walter Hall — Edw. Johnson Bldg.).

KIČENERA

28. oktobrī pl. 19 Slovēņu zālē, Mills Str., Breslavā, DV Kičeneras-Vaterlū nod. 26 gadu darbības atceres sarīkojums ar vīru koŗa Viesturs koncertu un saviesīgu vakaru.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

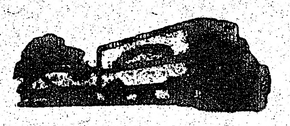

BALTIC MOVERS

TALR. 534-1463, Toronto

Savu valodu saglabāsim, ja paši to gribēsim

KANADAS DAUDZKULTŪRU MINISTRS RUNĀ TORONTO PAR ETNISKAJĀM PROBLĒMĀM

Ontario etniskās preses apvienība šinīs dienās bija rīkojusi Toronto viesnīcā (Hotel Toronto) dineju, kuŗā piedalījās ap 100 etniskās preses darbiniku. Par galvano viesi runātāju bija aicināts federālās valdības daudzkultūras ministrs Normans Kafiks. Apvienības prezidents Vladimirs Mauko apsveica viesus, ziņojot, ka preses apvienībā pašlaik 66 locekļi — etniskie laikraksti. No jauna pievienojušies viens arabu un viens ķīniešu laikraksts. Dinejā bija pārstāvēta arī Latvija Amerikā. Pirmais etniskais laikraksts Kanadā iznāca 1789. gadā vācu valodā. Pašlaik Kanadā ir 200 etnisko laikrakstu 30 valodās.

Toronto pilsētas oldermanis Tonijs Odonahjū, kam pēc publiskās domu aptaujas izredzes kļūt par Toronto pilsētas galvu, aicināja etnisko presi veltīt vairāk vērības nākošajām pašvaldības vēlēšanām 13. novembrī. Senātors Pīters Bosa iepazīstināja ar daudzkultūras ministru N. Kafiku, kas dzimis 1929. gadā Toronto. Viņš ir ukraiņu izcelsmes, pēc nodarbošanās apgāda vadītājs. Ministrs paziņoja, ka daudzkultūras ministrija izdod katru gadu 500.000 dol. sludinājumiem etniskajai presei. Lielāko savas runas daļu ministrs veltīja Kanadas iekšpolitiskajiem jautājumiem un valsts vienotībai.

Pārrunās piedalījās etnisko laikrakstu pārstāvji no dažādām tautībām, vairums, kas nākuši no valstīm aiz dzelzs aizkara. Ministrs Kafiks paskaidroja, ka Kanadas spēkos nav iespējams atjaunot brīvību, piem., Ukrainai vai kādai citai okupētai valstij. Viss, ko valdība var darīt — iestāties par cilvēka tiesību ievērošanu. Ministrs arī pieminēja, ka 1985. gadā viņš piedalīsies kā Kanadas valdības pārstāvis Madridē, kur pēc Belgradas turpinās izvērtēt Helsinku lēmumu iedzīvināšanu cilvēka tiesību jautājumos. Viņš izteica cerību, ka tur varbūt būs iespējams sasniegt labākus rezultātus nekā Belgradā.

Ministrs N. Kafiks gan nebija īsti pārliecināts, vai iecelotāju otrā un trešā paaudze būs tā audzināta, ka spēs saglabāt savu etnisko mantojumu, lai gan valdība visiem iespējamiem līdzekļiem centīsies to veicināt un atbalstīt jaunatnes cenšanos saglabāt savu valodu un kultūru.

V. S.

BĒRZAINE

21. oktobrī (sestdien) pl. 10 Bērzainē TLMM kluba tītaru šaušanas sacensības.

ŠELBURNA

14. oktobrī pl. 19.30 Šelburnas leģiona zālē Latviešu lauksaimn. b-bas rīkotie gadskārtējie Pļaujas svētki.

Ontario etniskās preses apvienības dinejā Toronto viesnīcā. No kreisās daudzkultūru ministrs Normans Kafiks un Toronto pilsētas oldermanis Tonijs Odonahjū ar dzīvesbiedri lietuvieti Aldonu. Viņš tagad kandidē Toronto pilsētas galvas amatam. Dinejā bija pārstāvēta arī Latvija Amerikā.

Foto: J. Kreilis

Piecdesmit gadu dziesmai, sešdesmit dzīvei

Senioru saimei 29. septembrī pievienojies vīru ansambļa Kalvis priekšnieks Toronto Edgars Kraujiņš. Jau desmit gadu vecumā viņš sācis dziedāt Jaunatnes Sarkanā krusta bērnu korī, ko tajā laikā vadīja J. Milzarājs. Kopš tā laika Ed. Kraujiņš palicis uzticīgs dziesmai, galvenokārt pievēršoties koŗu dziedāšanai. Ar bērnu kori viņam bijusi izdevība piedalīties Latvijas radiofona Bērnu rītos un citos koncertos, galvenokārt baznīcās. Ar tīkamu humoru gavilnieks atceras, ka pēc raidījuma radiofonā kora dalībnieki vienmēr pacienāti ar kakao un maizītēm. Zēns juties aizkārts, ka sākumā iedalīts meiteņu balsīs, bet drīz ar savu balsi izcīnījis atbilstošu vietu.

Vēlāk dziedājis 2. Rīgas pilsētas ģimnazijas kvintetā, tad dubultkvartetā T. Bērziņa vadībā un Latvijas universitātes prezidija konventa vīru korī, kuŗu dirigējis T. Kalniņš. Obligātā kaŗa dienesta laikā bijis dziesmu apmācītājs 11. Dobeles kājnieku pulkā. Vasaras brīvlaikā dziedājis arī Raunas aizsargu dubultkvartetā un Raunas pagasta jauktā korī, kuŗu vadījis A. Baucers. Bēgļu gados Vācijā apbraukājis gandrīz visu Rietumvāciju, meklēdams un organizēdams Latvijā iecienītā dubultkvarteta Tēvija dziedātājus, bet izceļošanas dēļ visas ieceres tomēr nav īstenojušās.

Pēc iecelošanas Kanadā jau 1949. gadā piedalījies Dainas koŗa organizēšanā, divus gadus būdams arī tā priekšnieks. 1951. gadā viņš ir aktīvs Kalvja organizētājs J. Dzeguzes mūzikālajā vadībā. Kad 1964. gadā organizē Kanadas DV vīru kori, Ed. Kraujiņš ir arī tur klāt. Viņam ir arī atzīstama humora izjūta, ko izkopis dažādos insceņējumos jau Vācijā. Seviški iemīļota kļuvusi Vecā Indriķa chronikas stila „veco ruļļu priekšā vešana", kas daudziem vēl būs atmiņā no Kalvja uzveduma Kad mūsu vecie tēvi vēl jauni bija, bet it seviški aranžējumos DV vīru korī kopš 1967. gada uzveduma — Reiz tālu kaujas laukā, Kemermiestiņā un kopējā uzvedumā ar DV teātri — Kalēja līgava, kas populāritāti guvusi arī Eiropas turnejā.

Ed. Kraujiņa dzīves gaitas sākušās 1918. g. Rankas pagasta Ārkalvjos, kur vecākiem piederējusi lauksaimniecība, bet tēvs, virsnieks, izšķīries par pārcelšanos uz Rīgu, kur strādājis Armijas štābā. 1936. g. iestājies Latvijas universitātē studēt lauksaimniecību. 1941. gadā jubilārs ir viens no pirmajiem brīvprātīgajiem, lai cīnītos pret tautas apspiedējiem. Kara laime viņam ir labvēlīga. Pēc Comotas slimnīcā pavadītā laika viņš noklūst Tornā. 1948. g. izceļo uz Kanadu, līguma gadu izkalpojot Hydro spēkstacijas darbā Ontario ziemeļos, bet jau 1949. gadā pārceļas uz Toronto, kur 1951. gadā satiek savu nākošo dzīvesbiedri Viju, Dainas koŗa dziedātāju. Ģimenē aug meita Ilze, kas arī dzied Dainas korī, piedalās latviešu jaunatnes darbā un jauno rakstnieku cēlienos.

Ed. Kraujiņš jau 15 gadus strādā Ontario provinces valdības dienestā, veselības ministrijas farmacijas pētniecības nozarē. 1971. gadā beidzis Toronto universitāti ar B.Sc. gradu ķīmijā. Pieder pie Fraternitas Lettica saimes.

Edgars Kraujiņš

R. Norītis

„Māciet mani tagad"

TAUTAS UN MODERNO LATVISKO TĒRPU PARĀDE DV NAMĀ TORONTO

Pašu gatavoto tautas tērpu un moderno latvisko tērpu skati DV namā Toronto 24. septembŗa pēcpusdienā atklāja DV Toronto nodaļas vanadžu kopas priekšniece M. Dumpe, sveicinot 120 apmeklētājus un aicinādama apskatīt arī latvisko rakstu grāmatas. Sarīkojuma zāli piepildīja gan Latvijā izaugušie un pasaules ceļos nosirmojušie, gan pavisam jaunie, kam katra diena ir jauns brīnums.

Nīcas novada tērpu cēli un atturīgi skatītājiem parādīja Gunta Krūmiņa, nākošo audžu vārdā lūgdama: „Māciet mani tagad!" Viņa pieteica arī citu novadu tērpus.

Tautasdziesmas skandinādamas meitenes parādījās Malienas, Kuldīgas, Vidzemes vidienas, Kuldīgas, Vidzemes vidiecavas un citos tautas tērpos. Vīriešu tērpus rādīja Ivars Enzeliņš un Egils Krūmiņš. Anna Strada, kas sniegusi palīdzīgu roku un padomu tērpus darinot, rūpīgi izvadīja mazās meitenes un zēnus daudzo acu priekšā, kur dažkārt viegli sametas soļi un pazūd valodiņa.

Etnografe Biruta Senkēviča pakavējās pie savas tautas bagātā darba pūra, kur latvietis savijis dzīves rituma derīgo ar daiļo. Runātāja atgādināja tautas tērpu pareizo seno rakstu un tradiciju atdarināšanu, jo arī mūsu apģērbus pašu zemē stilizē un jauc ar citu tautu rakstiem.

Lieku reizi dzirdējām, kur liekamas saktas, kā nēsājami vainagi. Kļuva žēl mūsu skaisto prievīšu, jo ap zeķēm mums tās vairs nav jāsien un pie kakla tās ir nevietā . . .

A. Raikovska dziesmā atsauca no ziedošām pļavām griezi, gan rozes, gan magonītes un parotaļājās ar T. Keniņa Zaļo līdaciņu. Pēc DV Rietumvācijā valdes priekšsēža J. Leitīša referāta par mūsu nacionālpolītiskajiem jautājumiem, viņa dziedāja Alfreda Kalniņa Dzimtene un Lūcijas Garūtas Ai, zemīte, tēvu zeme.

Vanadzes bija rūpējušās par azaida galdu.

R.A.

DV rokdarbnieču un tautisko tērpu skate ar solo dziesmām un DV CV locekļa un DV Rietumvācijā valdes priekšsēža Jēkaba Leitīša referātu 24. septembrī DV namā Toronto bija pulcinājusi 120 apmeklētāju. Augšējā attēlā tautas tērpu demonstrētāji — jaunieši ar vecāku gatavotajiem tērpiem. No kreisās Gunta Krūmiņa (pie jaunās DV nama pults, ko darinājis A. Memenis) Nīcas novada tautas tērpā, Alita Millere (Malienas), Alita Matušēvica (Vidzemes), Valda Matušēvica (Zemgales) un Andra Matušēvica (Lielvardes); priekšā no kreisās: Ilze Treimane (Zemgales), Velta Ozola (Rucavas), Larisa Enzeliņa (Kuldīgas) un Renāte Kalve Abrenes tautas tērpā, tālāk Ivars Enzeliņš un Egils Krūmiņš. Apakšā — priekšnesumu laikā, pirmajā rindā no kreisās: majors A. Ameriks, virspikv. A. Silgailis, J. Leitītis, A. Dzērvīte, Kanadas vanadžu priekšniece I. Breikša, A. Sapale-Raikovska, R. Āze, DV Toronto vanadžu kopas priekšniece M. Dumpe, J. Grodnis, K. Purmals un L. Jankovičs.

Foto: J. Ligers

Kanadas etnisko skautu kopdarbība

Kanadas etnisko skautu organizāciju delegātu sapulcē 12. septembrī Ungāru namā Toronto piedalījās latviešu, igauņu, lietuviešu, poļu, ungāru un ukraiņu pārstāvji. Latviešu skautus pārstāvēja vad. Edm. Ozols. Bija pārrunas par pag. gada Kanadas etnisko skautu un gaidu nometni „Harmony 77", ziņojumi par šī gada darbību un ierosinājumi turpmākai kopdarbībai.

Kanadas etnisko skautu apvienība (Canadian Ethnic Scouts Conference) saņēmusi vēstuli no Kanadas iekšlietu ministrijas, kurā tā pateicas par labiem norēķiniem par valdības piešķirto pabalstu — 2600 dol. Kanadas daudzkultūru padome savukārt raksta, ka Wintario pabalsts 3.500 dol. nevarētu tikt labāk izlietots kā šādam mērķim. Pašu jauniešu atsauksmes par šo nometni labas.

Igauņiem šogad bijusi Lielā nometne Ņudžersijā ar 700 dalībniekiem. Paredzēta aktīva skautu un gaidu piedalīšanās igauņu globālās dienās 1980. g. Zviedrijā.

Latviešu skauti mēģina atjaunot darbību Vācijā un Zviedrijā. Šoruden rīkoti skautu un gaidu vadītāju sagatavošanas kursi Sidrabenē.

Lietuviešiem šovasar bijusi 65. g. jubilejas nometne Masačuzetā ar apm. 1000 dalībniekiem, poļiem un ungāriem tikai rēgulāra nometņošana un kopnieku kursi. Pārrunājot turpmāko kopdarbību, igauņi ierosināja sarīkot kopēju nedēļas nogales slēpēšanas izbraukumu viņu nometnē „Kotkajarve" pie Hantsvilles. Telpas būtu bez maksas, bez tam nometnes rīcībā ir arī vairākas motorkamanas.

Lai veicinātu savstarpējo draudzību, poļu skauti ierosināja piedalīties citu skautu pulciņu nometnēs pulciņa apmērā nākošā vasarā, jo nevienai trimdas skautu organizācijai lielākas nometnes nākošajā vasarā nav paredzētas. Viesu pulciņš dzīvotu pats savā nometnē, tikai dažas nodarbības un ugunskura vakari būtu kopēji. Ir novērots, ka šādas nometnes ļoti veicina atsevišķo tautību nacionālo stāju un paražu kopšanu, lai tās parādītu citas tautības jauniešiem.

Šos priekšlikumus atstāja atsevišķo tautību vadītāju apspriedēm izlemšanai. Nolēma apvienības valdes pārvēlēšanu atstāt uz decembŗa sanāksmi, kad katrai tautībai būtu sūtāmi 3 delegāti.

Edm. Ozols

NOTIESĀTS BAPTISTU MĀCĪTĀJS

No Rīgas saņemta ziņa, ka visā Padomju impērijā plaši pazīstamais Rīgas baptistu mācītājs Josefs Bondarenko atkal sodīts ar trim gadiem stingrā režīma darba nometnē. Viņš tiesāts 5. augustā Krasnodaŗā. Tiesas sēdes sākumā Bondarenko turpat tiesas zālē sabrucis, jo slimo ar sirdi. Bondarenko apcietināts Krasnodaŗā, Pad. savienības dienvidaustrumos, jau 8. maijā un kopš tā laika turēts ieslodzījumā bez rēgulārajām pastaigām cietuma pagalmā.

Bondarenko agrāk notiesāts uz pieciem gadiem darba nometnē, kuŗus pavadījis Sibirijā. Viņa vienīgais noziegums — turēšanās pie ticības un Dieva vārda sludināšana. Bondarenko vadījis neatļauto Rīgas baptistu draudzi. Sludinot Dieva vārdu, viņš braukājis pa visu Pad. savienību. Krasnodaŗā viņš apcietināts kopā ar kādiem 400 dievlūdzējiem dievkalpojuma laikā, pilsētas vienīgajā oficiāli atļautā baznīcā. No Bondarenko Rīgas draudzes jau agrāk notiesāti 15 tās locekļi, starp tiem kāds atomfiziķis, par to, ka viņi atklāti apliecinājuši savu reliģisko pārliecību.

Bondarenko dzīvesbiedrei Marijai ar diviem bērniem Rīgā tagad būs jāgaida uz ģimenes galvas atgriešanos trīs gaŗi gadi. Marijai Bondarenko atļauts vīru satikt tikai uz 15 minūtēm pēc sprieduma pasludināšanas, pēc tam viņš iesēdināts notiesāto smagā mašīnā un aizsūtīts uz Sibiriju.

ALTS 60 gadasvētki

ALTS gada sapulce Bostonā notika atjaunotajā namā, to apsaimniekojot jau 27 gadus. Tur sākās latviešu sabiedriskā dzīve, ieplūstot pēckaŗa bēgļiem. Sapulci vadīja A. Banga. No darbības pārskata redzams, ka biedrība darbojusies sekmīgi, tai ir ap 200 biedru. Abu namu vērtība drīzumā var pieaugt, jo Džemaika Plēnes zajonā plāno jaunu satiksmes mezgla izbūvi, ieguldot vairākus miljonus federālās un vietējās valdības līdzekļus. Tāpat paredzēts izbūvēt Frankina parku ar zooloģisko dārzu, kam pievienota arī Sigourneja iela ar ALTS namu. 12 gadu neauglīgie mēģinājumi iegūt "kaut kur" kopēju namu nav sekmējušies.

Visi apstākļi liecina, ka laime ir šai pašā īpašumā, kuŗu varētu vēl paplašināt vai pat plinīgi nojaukt un uzcelt jaunu lielāku namu, ja tāda būtu arī pārējo organizāciju izšķiršanās. Veco ļaužu mītnei kaimiņos ir laukums, kur būtu iespējams novietot spēkratus. Latviešu skola ieguvusi 3 jaunas telpas. Tas būs daudz plašākas un ērtākas. Noskaņojums ir tāds, ka pie ALTS jāpaliek, un iecerētai "Versaļas pilij" Miltonā būs jāsaka ardievas kā neiespējamai.

Par ALTS priekšnieci arī šoreiz vienprātīgi ievēlēja Dr. Ilgu Dimbergu, bet par valdes locekļiem uz 2 gadiem: I. Apenāni, A. Kažu, I. Sobli, V. Bērziņu un M. Gārni; revīzijas komisijā G. Grūbi, J. Ozolu un A. Norieti. Pateicību par ALTS namā pārveidošanu saņēma B. Drozds, A. Šlūtiņš un nama saimniece Ozola.

Pēc L. Reitera ieteikuma nolēma ALTS 60 gadu jubilejas gadījumā iestāties Latvijas brīvības fondā, dalības nauda biedriem un labvēļiem saziedojot. Tāpat viņš vēlējās, lai ALTS bibliotēku atkal iekārtotu pašu namā, jo tā visu laiku atrodas pie dažiem ALTS biedriem.

ALTS 60 gadu atceri rīkos 14. oktobrī.

O. Akmentiņš

Ja

P. WORTHINGTON u

notiesās, kas pēc tam?

Inform.: 221-4309

Dieva mierā aizgājusi

Anna Tirzītis

Mirusi 1978. gada 20. septembrī

Nespēju pēdējā brīdī
Savējiem ardievas teikt;
Sveikšu jūs mūžības rītā,
Saule kur nenoriet.

Par viņu sēro

Hilda un Romāns Auptmaņi

Pēkšņi no mums uz mūžu šķirusies

Anna Tirzītis

dzimusi 1905. gada 4. martā Slātes pagastā,
mirusi 1978. gada 20. septembrī Toronto

Trūkst Tava balss, tik mīļa mums ikvienam,
Trūkst Tavu čaklo roku, Tava siltā sirds,
Trūkst Tu uz soļa, kopā Tu no mums šķirta.
(Fr. Bārda)

Sēro

Fricis un Hilda Jēkabsons

Mūsu ilggadējā draudzes locekle

Anna Cinberga

dzimusi Opmane

dzimusi 1889. gada 29. oktobrī,
mirusi 1978. gada 18. septembrī Sadberijā, Ont.

Vieglas svešās nomes smilts . . .

Piemin

Sadberijas latviešu ev. lut. draudze

Klaudija Kalniņš

dzimusi Maļcevs

dzimusi 1899. gada 29. decembrī Uralskā,
mirusi 1978. gada 16. septembrī Toronto

Skaisti zied kapsētiņa,
Dzelteniem ziediņiem,
Kā tā skaisti neziedēs,
pilna dārgu dvēseļīšu.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

bērni, mazbērni un mazmazbērni

Balsis pret Maskavu

VAI OLIMPISKĀ UGUNS VAR DEGT SPAIDU DARBU NOMETŅU IELOKĀ?

Kad Olimpiskā komiteja pieņēma Pad. savienības ierosinājumu rīkot 1980. gada Olimpiskās spēles Maskavā tā, liekas, neiedomājās, kādu atbalsi šis lēmums radīs visā pasaulē. Jau pirmajos mēnešos atskanēja brīdinājuma balss: vai zemē, kur valda komūnisma režīms ar cenzūru un slepeno dienestu, būs iespējamas brīvas un draudzīgas sporta sacensības, kā to prasa Olimpisko spēļu noteikumi? Preti dzirdēja norādījumu, ka sports un politika ir divas dažādas lietas, ko nedrīkst jaukt kopā.

Pēc pēdējām lielajām režīma kritizētāju prāvām Pad. savienībā protesti pret Olimpisko spēlu rīkošanu Maskavā atjaunojās un ar daudz lielāku atbalstītāju skaitu. Vēl klāt nāca amerikāņu žurnālistu tiesāšana un drauds amerikāņu firmas „International Harvester" pārstāvim Krafūdam — 8 gadi spaidu darbu nometnē par valūtas noteikumu pārkāpšanu. Tādēļ nevienu nepārsteidza aicinājums parakstīt petīciju par Olimpisko spēļu pārcelšanu uz jebkuru citu vietu pasaulē, ko Čechoslovakijas invāzijas 10 gadu atceres demonstrācijā izplatīja demonstrācijas rīkotāji. To prasīja arī sanāksmes runātāji, britu parlamenta locekļi sērs Kīts Džosefs un Rods Bodsons.

— „Olimpiskām spēlēm jānotiek tur, kur to gaišo liesmu neapēno terrora režīma tumšie dūmi!"

Tagad arī britu valdība ar ārlietu ministra Dr. Ovena balsi paužot to pašu domu. Kādā runā britu ārlietu ministrs teica, ka Pad. savienību nevarot uzskatīt par drošu faktu Olimpisko spēļu norisei Maskavā. — „Ja briti un citas tautas visā pasaule sāks arvien skaidrāk saskatīt, ka Pad. savienība rezēlīgi dzelžotiem zābakiem samin tos ētikas un pamata principus, kas vēl vienmēr ir Olimpisko spēļu pamatā, tad, es esmu pārliecināts, ka Olimpisko spēļu norise Maskavā būs zem lielas jautāšanas zīmes, vienalga, ko kāda valdība teiktu."

Tik krasu nostāju Olimpisko spēļu jautājumā vēl neviens no tagadējās leiboristu partijas valdības nav ieņēmis. Izrādās, ka valdības atbalstītā Sporta padome šo jautājumu jau pārrunājusi sakarā ar Eiropas valstu iespējamo Olimpisko spēļu boikotēšanu. Britu sporta ministrs Hauvels jutās „apiets", Sporta padome neesot ar viņu par šo jautājumu nemaz runājusi. To ierosinājis bij. sportists L. Lukass, kas ir padomes finanču komitejas priekšsēdis. Britu valdībai vajadzētu apspriesties ar NATO un Eiropas koptirgus valstīm, vai atbalstīt Maskavas olimpiadas boikotu, ievērojot Pad. savienības nepārtraukto brutālo nostāju cilka tiesību, Helsinku konferences atzinumu un Olimpisko ideālu principu jautājumā.

Britu valdības nostāja ir — atļaut sportistiem pašiem vai viņu komandām izšķirties par piedalīšanos Olimpiskās spēlēs Maskavā. Sportistu uzskats esot, ka sporta spēles boikotēt politisku iemeslu dēļ nebūtu pareizi, un, no otras puses, Maskavā sabraukušie rietumu sportisti un skatītāji varētu ietekmēt padomju valdības izturēšanos pret režīma pretiniekiem mērenākā virzienā. Varbūt ka šis uzskats mainīsies pēc tam, kad britu burāšanas komanda būs izstāstījusi savus piedzīvojumus un pieredzi Tallinas regatā.

A. L.

Sievietes kaŗaspēkā

Par sievietēm kaŗotājām dažādi mīti. Viens no tiem stāsta, ka gadsimtus pirms Kristus Grieķijā zināmus apgabalus apdzīvojušas sievietes kaŗotājās, sauktas amazones. Viņām esot bijusi nogriezta viena krūts, lai varētu labāk šaut ar stopu. Vēsture māca, ka visos kaŗos piedalījušās arī sievietes lielākā vai mazākā skaitā.

Pirmā pasaules kaŗa laikā sievietes galvenokārt piedalījas kā medicīniskais personāls, reizēm arī administrātīvā un palīgdienestā par šoferiem. Tikai uz kaŗa beigām Krievijā izveidoja sieviešu bataljonus, apmācot, kā rīkoties ar ieročiem, tomēr par viņu sekmēm kaujās pret vāciešiem nav nekādu ziņu. Oktobŗa revolūcijā Petrogradā tās piedalījās visai aktīvi komūnistiskajā apvērsumā.

Otrā pasaules kaŗa laikā sievietes piedalījās jau daudz lielākā skaitā, galvenokārt administrātīvos amatos un par izpalīgiem šoferiem vai tehniķiem armijā. ASV armijā sieviešu bija 2 proc. Zināms, ka sarkanarmijā tās piedalījušās arī kaujās. Arī Izraēlas armijā sievietes cīnījušās blakus vīriešiem pirmajā kaŗā 1948. un 1949. gadā.

Tagad, kad sievietēm ir vienādas tiesības ar vīriešiem, rodas jautājums par sieviešu iesaistīšanu militāros pasākumos, līdzīgi vīriešiem. ASV gaisa spēkos sievietes veic lidotāju un mechaniķu pienākumus, bet ne kā lidotājas uz kaujas lidmašīnām. ASV kaŗaspēkā ir ap 6 proc. sieviešu, kas veic dažādus uzdevumus, pie kam viens procents ir virsnieku pakāpēs, bet viņas nav pielaistas kaŗa kuģu apkalpē uz jūras.

Kanadas armijā sieviešu skaits ir mazāks nekā ASV. Latviešu skaits šajās abās armijās nav liels; sievietes iesaistītas tikai medicīniskajā personālā. Nesen laikrakstos parādījās ziņa, ka ASV gaisa spēku akadēmijā uzņemta latviete Valerija Vanuška.

Kā skatās amerikāņi uz sieviešu iesaistīšanu kaŗa dienestā? Viņas pašas esot sajūsminātas, bet vīrieši skatoties ar aizspriedumiem. ASV kaŗaspēka vadība par sievietēm administrātīvajos amatos izteikusies atzinīgi, bet atturas spriest par viņu spējām varbūtējos kaujas apstākļos.

O. Dz.

SPAIDU DARBU NOMETNE ĀRZEMNIEKIEM

Vienā no Modavijas spaidu darbu nometnēm ievietoti 5 britu pavalstniecības pilsoņi, un tā kā tos ir atļauts apmeklēt britu konsulāriem darbiniekiem un arī tuvniekiem, tad par šo nometni iegūtas tuvākas ziņas. Šī nometne 385/5 iekārtota speciāli ārzemniekiem un ir ar labākiem apstākļiem un mazliet brīvāku režīmu nekā pārējās nometnes. Tā atrodas vējainā stepē 300 jūdzes dienvidaustrumos no Maskavas. Ja ieslodzītais ievietots vispārējā režīma nometnē, viņš saņem uzturu, kas dod dienā ap 2500 kalorijas, bet speciālā režīma nometnēs uztura deva ir tikai 800 kaloriju vērts, ar ko nevar iztikt pat 10. g.v. bērns. Ārzemnieku nometni pa lielākai daļai aizpilda āziāti, kas iemaldījušies Pad. savienības territorijā, pārejot robežu.

ALKOHOLISMS SAISTĪTS AR KOMŪNISMU

Polijas Zinātņu akadēmijas loceklis Dr. Zbigņevs Veržbickis aprādīja, ka alkohola patēriņā pirmās trīs vietas pasaulē ieņem Polija, Pad. savienība un Ungārija. Pastiprināta dzeršana ir tiešs centrāli plānotās komūnisma saimniecības rezultāts. Pret šo apgalvojumu iebilda citi kongresa delegāti, bet Dr. Veržbickis apgaismoja stāvokli Polijā ar mazās poļu pilsētas Lubartovas piemēru. Šai pilsētā saskaņā ar tās lielumu būtu atļauti 6 dzērienu veikali, bet to ir 25.

☆ Rodēzijas patriotiskā fronte, kas vada partizānu darbību un terrora akcijas pret Smita valdību, pēc pēdējiem drāmatiskajiem notikumiem ar lidmašīnas nogāšanu un slepeno Nkomo un Smita satikšanos ir sašķēlusies. Roberta Mugabes vadītā Patriotiskā frontes daļa paziņojusi, ka tā pieņem britu un amerikāņu priekšlikumus par visu ieinteresēto aprindu konferenci Rodēzijas neatkarības jautājumā. Nkomo saprašanās ar Smitu bija notikusi bez Mugabes ziņas, kāpēc Mugabe to uzskata par mēģinājumu nobīdīt viņu pie malas. Pēc Rodēzijas pasažieru lidmašīnas nošaušanas un 10 pasažieru noslepkavošanas Smits savukārt licis apcietināt ap 30 personu no Nkomo vadītās teroristu grupas.

ALKOHOLISMS AUSTRUMEIROPĀ

Varšavā pulcējusies starptautiska konference ar 500 dalībniekiem no austrumiem un rietumiem, lai iztirzātu alkoholisma un narkotikas jautājumus. Alkoholisms Austrumeiropā kopš komūnistu uzkundzēšanās pieaudzis nepieredzētos apmēros. Polija tagad ir pirmā vietā pasaulē caurmēra alkohola patēriņā uz vienu personu. Otrā vietā seko Ungārija. Bulgārijā alkohola patēriņš laikā starp 1960. un 1973. gadu divkāršojies. Lai ierobežotu alkoholismu, Rumānijas diktātors Čaušesku licis slēgt 2000 dzertuves un aizliedzis dzērienus pārdot kafejnīcās un bāros, kas atrodas tuvu fabrikām.

☆ Nikaragvā jau vairākas dienas turpinās niknas nemiernieku sadursmes ar valdībai padoto sardzes karaspēku. Nemiernieki prasa diktātora Samoza atkāpšanos. Kopš augusta beigām turpinās ģenerālstreiks, kas paralizējis visu saimniecisko dzīvi.

☆ Ārlietu ministrs Dr. Ovens aprādīja, ka valdība pārbauda dažu arabu vēstniecību personālu, kas ļoti liels skaitā. Paredzēts pieprasīt lielo skaitu samazināt, jo ir zināms, ka daļa no pārstāvību personāla faktiski nodarbojas ar arabu grupu izlūkošanu.

Uldis Siliņš . . .

(Pārnesums no 9. lp.)

tam" puisis ara, ecēja, kūla kungu rijā. Ko darīt, ka tikai nakts melnumiņš atlicis sievas meklēšanai . . .

Nākošā maska aiz sevis slēpj citu U. Siliņa ierosinājumu. Viņš brīnās, kā pusaudži, latviešu skolas skolnieki, it vērīgi izrakstījuši tautas dainas ar divdomības pieskaņu. Laiki mainās, bet cilvēka dziņas un tieksmes paliek tās pašas. Angļu žurnālists Malkoms Mageridžs saņēmis galvu no brīnumiem, ieraudzījis Amerikas vismazākos grāmatu veikalu plauktos visiem pērkamu, brīvi pieejamu literātūru. To Parīzē pārdod tikai „zem letes." Nu? Vai pusaudzis, latviešu skolnieks, būtu pagājis visam tam garām neredzējis?

Slavenais grieķis Horātijs un viņa skolotājs Epikūrs jau mācījis — „Jaunība īsa, vecums nāk drīz, nepalaid garām iespēju gūt baudu; dzīve pilna visādu apdraudējumu, tāpēc: Carpe diem! (Tver mirkli). Kad dzīvoja grieķu gudrie? Nu, ne jau daudz agrāk par mūsu tautas gara mantu radītājiem. Bet dainās līdzās daudzajām citām apdziedātajām tieksmēm, tikumiem vai netikumiem skan cauri dziļš tikuma un gara varenības spēks; dažs četru rindu pantā teikts domu grauds varenāks par dažu labu mūsdienu gudro sprediķi. Ko lasa un meklē mūsdienu cilvēks tautas gara mantās vai virs un „zem letes" atrodamajā literātūrā ar visiem zīmējumiem, par to Uldis Siliņš neko neteica. Nu, gan jau citreiz.

Programmas beigās mākslinieks atkārtoja pirms gadiem tēloto Volgas zivju vobļu kultivētāju Daugavā. Te nu atkal redzējām lielisko aktieri, kas bez piepūles īsā tēlojumā var smīdināt līdz asarām.

Vakara programmā piedalījās vīru ansamblis Kalvis, kas Juŗa Dzeguzes vadībā nodziedāja vairākas jautri skanīgas dziesmas.

Uz redzi, Uldi Siliņ! Tas labi, ka Tev tik dažādas maskas.

Emma Kalniņa-Znotiņa

Jūsu publiskā bibliotēka piedāvā jums daudz vairāk nekā tikai grāmatas

AR ONTARIO PROVINCES PUBLISKO BIBLIOTĒKU TĪKLU JUMS IR IZVEIDOJIES PILNĪGS INFORMĀCIJAS CENTRS

Jūsu tuvējā publiskā bibliotēka ir daudzkas vairāk nekā tikai grāmatu krātuve lasīšanai savam priekam un mācībām.
Tā ir daļa no četrpadsmit dažādu bibliotēku tīkla pār visu Ontario provinci, kas savā starpā sadarbojas un izpalīdz viena otrai ar saviem krājumiem.
Šī iemesla dēļ daudzas bibliotēkas tagad piedāvā svarīgus papildus pakalpojumus, kā:

1. Filmas, skaņu plates un video kasetes;
2. Speciālu programmu, kā, piemēram, pasaku stundas, referentus, demonstrējumus un grāmatu klāstus;
3. Grāmatas daudz dažādās valodās;
4. References un informātīvus pakalpojumus;
5. Grāmatas pa pastu cilvēkiem attālākos un izolētos apgabalos;
6. Grāmatas ar lielām illustrācijām cilvēkiem ar fiziskiem trūkumiem;
7. Grāmatu aizdošanu bibliotēkām savā starpā, lai palīdzētu jums saņemt grāmatu, ko jūs vēlaties, lai kur tā būtu;
8. Laikrakstus, žurnālus un valdības informātīvus izdevumus.

Kaut kas īpatnējs ikvienam katrā vecumā.
Uzskatiet par savu pienākumu iegriezties savā publiskajā bibliotēkā tuvākā laikā.

Reuben Baetz, Minister of Culture and Recreation
William Davis, Premier
Province of Ontario

Pārkrievināšanas veicināšana Ventspilī

Plašāka tirdzniecība starp Pad. sav. un ASV sāka izveidoties t.s. detantes laikā. 1978. gada sākumā jau bija reģistrētas 608 amerikāņu firmas, kas ieguvušas tirdzniecības, tehnoloģijas, informācijas un celtniecības līgumus ar Pad. savienību. Šajā sarakstā ir daudzas lielākās ASV firmas, bet līgumu izpilde rit samērā gausi. ASV detantes politiku ārlietu ministrs Kisingers plaši apskatīja un raksturoja šādi:

Viņa uztverē tā balstījās uz "būt vai nebūt" aksiomu: vai nu sekot detantes politikai, vai neizbēgami virzīties pretī atomkaram. Citu pieeju vai iespēju Kisingers nesaskatīja un nevēlējās saskatīt. Lai pierādītu savas politikas šķietamo pareizību, Dr. Kisingers atsaucās pat uz prezidenta Eisenhauera šķietamo definējumu, ka atomlaikmetā nav citas alternātīvas kā miers.

Tagad, 20 gadus pēc Eisenhauera vienkāršās, pat vienkāršīgās definīcijas, redzam, ka Eizenhauera pareģojums nav piepildījies. Atomkaŗš nav izcēlies, lai gan pasaules valstis nepārtraukti bijušas iejauktas — vai nu tieši vai ar starpnieku palīdzību — bruņotos konfliktos.

Kisingers uzskatīja detanti par konstruktīvu attieksmju meklēšanu ar Pad savienību, ievērojot ASV un Pad. savienības atšķirīgo vēsturisko attīstību, dažādo ideoloģiju, nacionālās intereses un sadarbību katram ar saviem sabiedrotajiem. 1974. gadā Kisingers domāja, ka komūnistiskās pasaules sašķelšanās ir šķietami veicinājusi Pad. savienības miermīlību. Tāpat Kisingers cerīgi mēģināja saskatīt, ka militārās vienlīdzības izveidošanās ASV un Pad. sav. starpā ir veicinājusi Pad. savienības militāro savaldību. Saspīlējuma atslābumu, teica Kisingers, varot izvērtēt, skatoties uz to, kā izpildījušies 1972. gadā Maskavā parakstītie vienošanās principi. Tie apstiprina vajadzību izvairīties no konfrontācijas, abpusēju atturību konflikta priekšā saspīlējuma stāvokļa neizmantošanu, atteikšanos no speciālām ietekmju sfairām un gribu miermīlīgai koeksistencei.

Kisingers arī uzsvēra, ka saimnieciskās attieksmes valstu starpā neesot šķiŗamas no politiskajām. Ja mēģinot uzlabot politiskās attieksmes, tad esot jānormālizē arī saimnieciskās. Vesela virkne tirdzniecības jautājumu, piem. 25 vecais "Lend — Lease" līgums, labvēlīgu nāciju nolīgumi, kreditī Pad. savienībai un citi jau esot atrisināti. Visi šie nolīgumi varot noderēt par paraugiem paplašinātiem saimnieciskiem sakariem, tai pašā laikā neskarot Pad. savienības iekšpolitiskos jautājumus.

Kisingers atzina, ka technol. informācija, ko Pad. sav. tirdznieciskajos sakaros iegūstot, varot tikt izmantota arī militārajā rūpniecībā, taču šo pašu technoloģiju Pad. savienība varot iegūt arī citur. Detante spējot kalpot kā padomju, tā amerikāņu un visas pasaules interesēm. ASV ietekme un intereses detantes posmā neesot cietušas, bet gan ieguvušas. Visi šie citētie Kisingera ieskati izklāstīti 1974. gada 19. septembrī datētajā paskaidrojumā (Statement on US Soviet Relations).

ASV kongress šajos jautājumos tomēr bija citos ieskatos nekā Niksons un Kisingers, un 1974. gadā atteicās piešķirt Pad. savienībai tirdzniecības priekšrocību statusu (Jackson — Vanik Ammendment), līdz ar to aizliedzot arī ASV Eksporta — importa bankas aizdevumus. Akcepts nav dots vēl tagad, taču Occidental Petroleum darījums ar Eksporta — importa bankas aizdevumu Pad. savienībai bija apstiprināts vēl pirms kongresa aizlieguma.

Eksporta — importa bankas un ASV privāto banku aizdevumi Pad. savienībai Occidental Petroleum Co. darījumā bija paredzēti rūpnīcu, sūknēšanas staciju un cauruļvadu būvei. Transporta vada būvētājs bija Bechtel Corp., un vada izmaksa bija kalkulēta ap 150 milj. dolaru. Bez tam bija plānots 1500 jūdžu gaŗš transportvads no ražošanas vietām uz Ventspili. Šo vadu bija paredzēts būvēt Rietumeiropas firmām, un tā izmaksa bija augstāka nekā vadam uz Odesu. Toljati un Kuibiševā bija paredzēts uzcelt 4 līdz 8 amonjaka rūpnīcas, būves darbus uzdodot M. W. Kellog Co. Divas urejas rūpnīcas būvētu citas ārzemju firmas.

Toljati un Kuibiševā izbūvējamās amonjaka tvertnes bija plānotas 22 milj. dolaru vērtībā. Odesā tvertņu būve maksātu 34 mil. dolaru, bet Ventspilī ceļamās amonjaka un fosforskābes tvertnes — arī 34 miljonu dolaru. Visu tvertņu būvju plānošanas vidinieks bija Occidental Petroleum sabiedrība.

Kas no šī milžu darījuma līdz šim jau paveikts?

Ķīmisko rūpnīcu būve, vismaz pa dalai, liekas nobeigta. Amonjaka cauruļvads no Toljati un Kuibiševas uz Odesu esot nodots lietošanā. Cauruļvads uz Ventspili nav izbūvēts, un uz turieni transports notiekot pa dzelzceļu. Ventspils ķīmisko produktu pārstrād. un transporta rūpnīca esot pabeigta. Tai augsta mechanizācijas un automatizācijas pakāpe. Atdzesētais amonjaks (minus 33 gradi Celzija) tiek uzglabāts milzu tvertnēs. Tāpat uzceltas ķīmisko vadu pārsūknēšanas ierīces un kuģu piestātnes.

Ventspila ostas direktors ir sibirietis Jermolins, Būvdarbos piedalījušies 23 dažādu tautību pārstāvji no dažādām Pad. savienības malām. Ventspilī strādāja arī daži amerikāņu speciālisti. Viņu būvētā projekta daļā ietilpa amonjaka saldēšanas tanki, fosforskābes noliktavas un transporta vads no dzelzceļa līdz noliktavām un ostai. Konstrukcijas materiālus, pat naglas, ieveda no ASV. Izolāciju izbūvēja C. T. Hogan and Co. firma Ņujorkā. No amerikāņu speciālistiem, kas strādāja Ventspilī, zināmi Risljs P. Mebails, (Risley P. Mamile), Occidental Petroleum Co. darbu vadītājs un izolācijas speciālists Džīns Ošei (Gene O'Shea), no Plimutas Masačuzetā. Cauruļu speciālists bija J. T. Hauks (Houks), elektriskos darbus vadīja Erls Dž. Vīds (Earl J. Weed) un par inženieri darbojās Sirus H. Kankels (Cyrus H. Kunkel).

Ventspils ostas izbūvē Pad. savienība no 1976. līdz 1980. gadam bija paredzējusi ieguldīt 80 milj. dolaru. Viss lielais darījums ar Occidental Petroleum Co. varēja notikt tikai ar ASV aizdevumiem. Domājams, ka šinī pasākumā ir iesaistītas arī citas rietumvalstu firmas. Tā, piemēram, t.s. Jūrmala sērijas tankkuģus būvē Rietumvācijā.

1978. gada 21. janvārī "Latvijai piederošais" kuģis Jūrmala ar 8000 tonnām padomju amonjaka ieradās Floridā. Tas bija pirmais sūtījums pēc parakstītā nolīguma. Occidental Petroleum padomes priekšsēdis Armands Hammers (Armand Hammer) kopā ar Pad. savienības tirdzniecības pārstāvi sagaidīja kuģi, pacienājot padomju pārstāvjus un kapteini Kopeikinu ar pusdienām.

Hammers, kas iepriekšējā vakarā bija piedalījies 1000 dol. vakariņās par godu prezidentam Kārteram Atlantā, par jauno, viņa vārdiem runājot, „20 miljardu darījumu" teica, ka tā pirmsākums jāmeklē 1921. gadā. Toreiz, kad viņš Pad. savienībā iekārtojis slimnīcu, viņam esot bijusi izdevība satikt "lielo vadoni" Ļeņinu, kas Hammeram teicis: "Jums ir technoloģija un mums ir izejvielas. Ja mēs varam sadarboties, visai pasaulei būs labāk."

Katrā ziņā Pad. savienībai darījumi ar Occidental Petroleum Co. ir izdevīgi un Armands Hammers saņēma Pad. savienības „tautu draudzības ordeni". Viņš pazīstams darījumos ar Pad. savienību kā veikalnieks ar lielu ietekmi, un viņa darba kabinetā pie sienas ir Ļeņina attēls. Jau kopš Ļeņina dzīves laika Hammers koncentrējies uz veikala darījumiem ar Pad. savienību, tur pavadot deviņus gadus un kļūstot par miljonāru.

ASV Hammers nav gluži iecienīts un notiesāts, sodu nosacīti atliekot, uz vienu gadu cietumā un 3000 dol. naudas sodu par nelegālu 54.000 dolaru ziedojumu Niksonam 1972. gada vēlēšanu kampaņā. Nevar spriest, cik liela bijusi šī ziedojuma tiešā ietekme, lai Occidental Petroleum Co. darījumi ar Pad. savienību īstenotos. Tiesas laikā Hammers paziņoja, ka sirgstot ar smagu sirds kaiti, kas pēc tam pazudusi.

Hammera darījumā Pad. savienība ieguvusi jaunas rūpnīcas, bet Occidental Petroleum — amonjaku, ko ir grūti pārdot, jo pasaulē pašlaik ir amonjaka pārpalikums. Japārā amonjaka rūpnīca pat nojaukta. Rezultātā šai darījumā zaudētāji ir Occidental Petroleum Co. akcionāri, kas darījumā ar Pad. savienību zaudē naudu. Fosforskābi Pad. savienībai pārdod zem pašreizējās ASV tirgus cenas, bet par amonjaku Pad. savienība saņem vairāk nekā pašreizējo ASV tirgus cenu.

Kā šāds tirdzniecības darījums kaitē latviešu tautai?

Brīvās Latvijas laikā Ventspils iedzīvotāju skaits bija 15.700, bet tagad tas pieaudzis uz 43.700. Pieauguma lielāko daļu veido sveštautieši, kas strādā Ventspils ostā un ap to izveidotajos tirdzniecības, transporta un rūpniecības pasākumos. Ventspils bijusi naftas un tās produktu cauruļvada galapunkts jau vairākus gadus, tagad tā ir kļuvusi par Pad. savienības lielāko naftas eksportostu. Pašā pēdējā laikā Ventspils izveidota par ķīmisko produktu pārstrādes un transporta centru, kas vēl vairāk palielinās sveštautiešu skaitu šinī Latvijas pilsētā.

Šāda attīstība kaitē latviešu tautas interesēm, jo tā rada jaunu sveštautiešu koloniju Latvijā un okupētās Latvijas saimniecību vēl ciešāk iekļauj Pad. savienības centrālajā plānošanā, kuŗas viens no nozīmīgajiem elementiem ir nekrievu zemju pārkrievināšana. Viens no šīs politikas aktuālākiem mērķiem ir tieši Latvijas pārkrievināšana ar krievu kolonistu palīdzību. Šāda rīcība vēršas pret cilvēka un tautu tiesībām, un mums jāraugās, lai šādi padomju pārkrievināšanas centienus neapzināti neatbalstītu rietumu valstu valdības un uzņēmumi.

Dr. Ilgvars Spilners

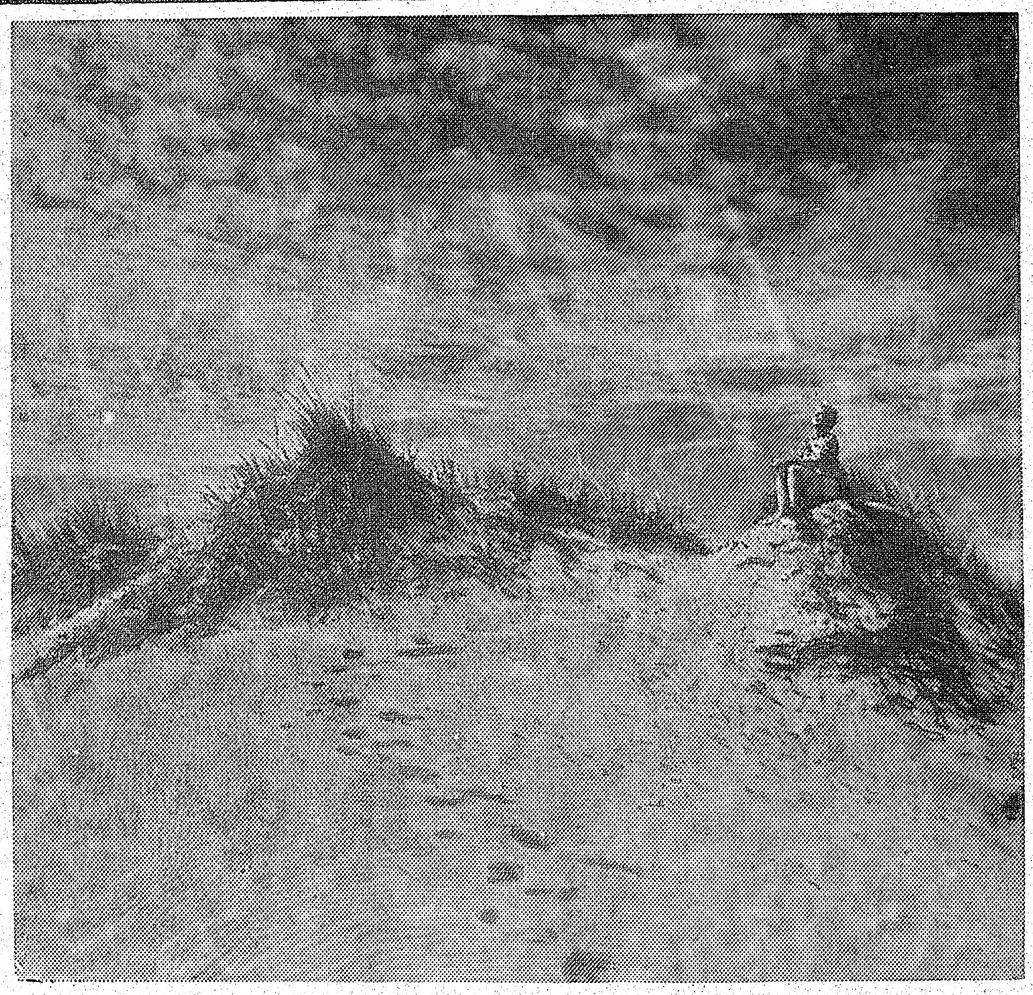

Pēdas smiltīs... Tā varētu būt arī Rīgas jūrmala, bet augšējais uzņēmums izdarīts Prinča Edvarda salā, Kavandiša līcī, pie Atlantijas okeana. Foto: J. Liģers

PIEMINEKĻI

487-2147, vakaros 445-8955

Kvalitātes darbs un eiropiešu mets

Igauņu uzņēmums

YONGE MEMORIAL LTD.
2019 Yonge St., Toronto
Starp Eglinton un Davisville

Prasīt pēc E. J. Hopp

RELIĢISKĀ DZĪVE

Mīlestības parādi

Nepalieciet nevienam neko parādā, kā vienīgi, ka jūs cits citu mīlat. Jo, kas otru mīl, tas ir piepildījis bauslību.

Romiešiem 13,8

"Parāds nav brālis," saka senču gudrība. Parādi cilvēku nomāc. Tie pārcērt viņa miegu naktī kā ar asu nazi, tie saldam kumosam un malkam pie galda spēj atņemt īsto garšu, ap tiem līdzīgi pavedienam mūžīgi ritošā spolē neatvairāmi vērpjas domas. Parādi nav viegli.

Bet mīlestības parāds cilvēkam un Dievam, par mūsu dzīvību, par kalpošanu, par uzupurēšanos ir citāds, kauč saista mūs ciešāki par ārīgām attiecībām.

Mīlestības parādi ir neatlīdzināmi. Naudu var atmaksāt. Mantu var atdot, to pašu, vai citu tādu pašu.

Visāda veida palīdzību iespējams vismaz mēģināt izpirkt. Mīlestības parādi nav dzēšami. Ne dārga skolas nauda, ne vecuma maize, ne zieds vai akmens ar zeltītiem burtiem uz kapa, arī visgodbijīgākā atmiņa sirdī — nekad nesvītro šo parādu lielumu.

"Parādi nepel," arī zināja senie latvieši. Un mīlestības parādi jo sevišķi nē. Tie nespiež. Un bez tiem mūsu iekšējā pasaule būtu daudz kailāka, pelēkāka, bēdīgāka. Tikai mīlestības parādos sākas un aug cilvēka dvēseles bagātība. Jo vairāk viņš kādam mīlestības parādā, jo vērtīgāku viņš sevi apzinās, jo laimīgāks ir. Jā, būt parādā mīlestību — arī liela laime.

Šis parāds nesaraujami saista cilvēku ar cilvēku, no paaudzes paaudzē, pāri ciltīm, valodām, rasēm — kopīgā saimē, vienojot visus sākumā un galā ar visa sākumu un galu — mūsu Tēvu debesīs, kuŗa labajam, gaišajam un svētajam prātam ik dzīva būte ir parādā mīlestību jau par savu esmi vien.

Būt mīlestību parādā ir — pacelt savu laicīgo dzīvi tuvāk Dievam.

(Kārlis Kronis, 1914)

Neatlaidīgi lūgšanās

Prieciīgi cerībā, pacietīgi bēdās, neatlaidīgi savās lūgšanās.

Romiešiem 12,12

Mēs bieži sakām: "Es nevaru lūgt, es nedrīkstu lūgt, es neesmu pietiekoši noskaņots, lai lūgtu."

Bet — Dieva vārds aicina, lai mēs esam neatlaidīgi savās lūgšanās. Dievs gaida, lai mēs savas sirdis, bieži vien rūpju un bēdu nomāktās, atveŗam Viņam. Dievs ir gatavs vienmēr mūs uzklausīt.

Vai tad Dievs palīdz? Vai Viņš var izpildīt mūsu lūgšanas?

Bērns to nekad neprasa, pirms viņš lūdz savu tēvu. Nē, nekad! Bērns rāk, sauc un lūdz. Tā arī mums nevajadzētu prasīt, vai Dievs var palīdzēt. Tas, ko Dievs saka, ir apsolījums un drošība. Tāpēc lūgsim!

Mēs varam strādāt un lūgt, varam braukt ar auto un lūgt, varam būt citu cilvēku vidū un lūgt, varam būt vienatnē un lūgt.

Nav nekas, kas mūs varētu kavēt lūgt Dievu, Viņam ierādīt vietu savā ikdienā un to tā padarīt gaišāku, svētīgāku.

Ja mēs to darītu, mēs tiktu valā no tik daudzām rūpēm un raizēm.

Mums bieži vien trūkst uzņēmības, pastāvības, bet tas nav atkarīgs no Dieva, bet gan no mums pašiem. Dievs vienmēr meklē, ir gatavs mūs uzklausīt un mums palīdzēt.

Bet Tu, lielais Dievs, iededz savu lūgšanas svēto dzirksti mūsu sirdīs. Dod, lai ar lūgšanā paceltām sirdīm, lūgšanā saliktām rokām, droši varam panest visas dzīves likstas, rūpes un bēdas, un beigās sasniegt Tavas žēlastības kalngalus.

Kungs, uzklausi ikvienu, kad tas skaidrības ilgās Tevi tvīkst un lūdz.

(Augusts Kalnājs, 1908)

Nes Dievam pateicību

Nes Dievam pateicību kā upuri un tā pildi Visaugstākajam savus solījumus!

Un piesauc Mani bēdu laikā, tad Es izglābšu tevi, un Tev būs Mani godāt!

Psalmi 50, 14-15

Kāda leģenda stāsta, ka Dievs esot reiz sūtījis uz zemi divus eņģeļus, lai tie sakrātu un atnestu uz debesīm visas pateicības lūgšanas.

Viens no viņiem atgriezies atpakaļ ar mīlzīgi smagu nastu. Viņš atnesis visas tās lūgšanas, kuŗās no Dieva kaut kas ticis izlūgts.

Bet otram eņģelim rokā bijušas tikai dažas vārpas, ko tas noplūcis no nedaudz pateicības stiebriem.

Cik daudz mēs nelūdzam no sava Dieva katru dienu un stundu. Visur mēs dzirdam lūgšanu:

"Kungs, esi žēlīgs. Kungs, palīdzi man un manējiem. Par to es tev ro sirds pateikšos."

Bet kad bēdas gaŗām, kad lūgšana paklausīta un kad nu pateicības upuri vajadzēja atnest, tad to aizmirstam.

Mēs pielūdzam Dievu, Dievs paklausa, bet pateikties aizmirstam.

No desmit spitālīgiem, ko Pestītājs izdziedināja, pateicās tikai samarietis vienīgais.

Daža dzīve ir tīri apbērta ar nepildītu solījumu drupām. Lūdzot Dieva palīdzību solīja, bet solījumu nepildīja, kad Dievs lūgšanu paklausīja.

Kam ausis dzirdēt, tas lai dzird:

"Nes Dievam pateicību kā upuri un tā pildi Visaugstākajam savus solījumus!"

(Teodors Grīnbergs, 1870 — 1962)

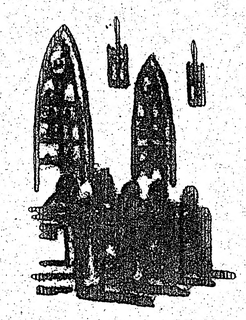

„Cilvēks nedzīvo no maizes vien, bet n okatra vārda, kas iziet no Dieva mutes". Mateja ev. 4—4.

Klausaities latv. radio raidījumu katru svētdienu pl. 2.45 pēcp. no Niagaras WHLD raidītāja. Vilnis 1270.

BAZNĪCU ZIŅAS

TORONTO

Māc. I. Gaide, 12 Worthington Gr., Toronto M4V 1J6, Ont., tālr. 766-5525. S. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Ave.

Māc: I. Gaides runas stundas Sv. Jāņa baznīcā: otrdienās no pl. 10 — 12.30, trešdienās no pl. 18 — 20. Citā laikā pēc iepriekšējas vienošanās.

1. oktobrī pl. 11 Pļaujas svētku dievkalpojums. Māc. I. Gaide un archibīskaps A. Lūsis. Mecosoprāns Kristīne Vilkmane. Draudzes pēcpusdiena.

8. oktobrī pl.11 dievkalpojums. Viesis māc. Artūrs Dūmiņš.

15. oktobrī pl. 11 Kopbaznīcas svētdienas dievkalpojums Sv. Andreja baznīcā. Vietējo draudžu mācītāji un viesis — māc. T. Gulbis. Dziedās Sv. Andreja draudzes koris.

22. oktobrī pl. 11 Jaunatnes svētdienas dievkalpojums. Pārrunas jauniešu grupu dalībniekiem, kā arī vecākiem un iesvētāmiem. Pl. 17 Garīgs koncerts draudzes dievnamā ar mecosoprānu Ženiju Vītolu, baritonu Albertu Vītolu un ērģelnieci Rutu Āzi.

29. oktobrī Ticības atjaunošanas svētku dievkalpojums ar dievgaldu. Mūzikālā daļa.

Māc. J. Cālītis, Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto, Ont., M4G 1V5. Tālr. 482-5743 mājās, 8 Rolland Road. Toronto, Ont. M4G 1V5.

Sv. Andreja draudzes māc. J. Cālīša runas stundas Sv. Andreja baznīcā trešdienās no pl. 10 — 12 un no pl. 18 — 20, bet ceturtdienās no pl. 10. — 12. Citā laikā pēc iepriekšējas sazināšanās.

1. oktobrī pl. 15 Pļaujas svētku dievkalpojums. Pļaujas svētku sarīkojums.

8. oktobrī pl. 11 dievkalpojums.

15 oktobrī Kopbaznīcas svētdienas dievkalpojums. Vietējo draudžu mācītāji un viesis māc. T. Gulbis. Draudzes koris.

22. oktobrī pl. 11 dievkalpojums. Iesvētāmo un vecāku sanāksme.

29. oktobrī pl. 15 Ticības atjaunošanas svētku dievkalpojums kopīgi ar igauņu draudzi. Abu draudžu kopīga pēcpusdiena ar kanadiešu viesiem.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., T., M4B 3C6, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev. lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā 361 Danforth Avenue.

1. oktobrī pl. 13 Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu. Svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma draudzes pēcpusdiena baznīcas zālē.

15. oktobrī pl. 13.30 dievkalpojums Grace United baznīcā BRAMPTONĀ.

22. oktobrī pl. 13 dievkalpojums un svētdienas skola.

29. oktobrī pl. 13 Reformācijas svētku dievkalpojums un svētdienas skola. Piedalās dziedone Austra Holcmane. Pēc dievkalpojuma draudzes bazārs baznīcas zālē.

Baptistu draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 16. Bībeles studijas un lūgšanas vakari trešdienās plkst. 19.30 Walmer Road baptistu dievnamā.

Māc. prāv. Dr. B. Kokins, 100 Sunnyside Ave. tālr. 533-9456. Toronto katoļu vienības dievkalpojumi notiek Kristus Augšāmcelšanās (lietuviešu) baznīcā, 1021 College Str. Dievkalpojumi katra mēneša otrā svētdienā pulksten 13.

Nākošā mēneša dievkalpojums sakarā ar katoļu kongresu 8. oktobrī pl. 13.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze — 18 Victoria Avenue South. Māc. K. Kuškēvics, 55 East 44th St., Hamilton, Ont. L8T 3G8, tālr. 385-9838.

Mācitāja K. Kuškēvica runas stundas baznīcas telpās ceturtdienās no pl 19.30—21.30. Tālr. 527-5810. Ieeja birojā no baznīcas aizmugures.

1. oktobrī pl. 16 Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu. Dziedās koris, pl. 17.30 draudzes vakars.

8. oktobrī pl. 11 dievkalpojums. Pl. 10 Pateicības dienas dievkalpojums angļu valodā ar dievgaldu.

MONTREALA

Prāv. A. Voitkus 3438 Rosedale Ave., Montreal H4B 2G6 P.Q. Tel. 489-3224. Montrealas latviešu ev. lut. Trīsvienības draudze, Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcell Ave.

OTAVA

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906. Otavas latv. ev. lut. Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

1. oktobrī Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu Sūsenmarī (Sault St. Marie) draudzē.

8. oktobrī pl. 14 Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu.

15. oktobrī pl. 14 dievkalpojums.

22. oktobrī pl. 14 Ģimenes dienas dievkalpojums.

29. oktobrī pl. 14 Ticības atjaunošanas dievkalpojums ar dievgaldu. Celsmes stunda.

Latviešu misijas
radio raidījums
„BRĪTIŅŠ AR DIEVU"
nepārtraukti 23. gada gājumā
Katru svētdienas rītu no
plkst. 9 — 9.30
Vilnis 1270 AM
No Niagaras WHLD raidītāja
Vadītājs A. Laksmanis,
106 Dorset Rd. Scarboro, Ont., tālr. 261-4218

PRIEKA VĒSTS
Kristīgs latviešu radio raidījums
katru svētdienu pl. 2.45 pēcp. no Niagaras WHLD raidītāja
Vilnis 1270 AM
Vadītājs Dāvids Miķelsons,
60 Stevenson Rd., Rexdale, Ont., tālrunis 749-0832

KLAUSAITIES GARĪGOS RAIDĪJUMUS
Global TV 6. un 22. stac.
100 Huntly Str., Toronto,
no pirmd. — piektd. pl. 9.30 no rīta, sestd. pl. 10 no rīta.
Bafalo TV stac. 29, 700 Club, ik dienas pl. 11.30 no rīta un pl. 9.30 vakaros.
Radio FM CBN 107.7
24 stundas. Tel. 889-3126.

RM ROSAR-MORRISON
NSM
FUNERAL HOME LTD
Thomas L. Morrison — Funeral Direktor
467 Sherbourne St. Toronto, Ont. M4X 1K5. Tel 924-1408

RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
Apbedīšanas ceremoniju izkārtošana

Plašā izvēlē
latviska un modernā keramika, skulptūras, sienas segas
Pieņem pasūtinājumus brokastu un pusdienu traukiem (īpatnēji latviski medus dzelteni un zaļi).
ZIGFRIDS JURSEVSKIS — ZIGFRIDS ART POTTERY
1425A Bloor St. W., Toronto M6P 3L6, tālr. 536-8183

Latviska dāvana
SVĒTKOS
un vienmēr
Laikraksts Latvija Amerikā
Latvija Amerikā Publishing Ltd.
125 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4M 2E9

Lūdzu piesūtīt manu dāvanu (L. A. abonementu), uz vienu gadu, sākot ar .....
Mr., Mrs., Miss .....
Adrese .....
.....
.....
Lūdzu pievienot 1. numuram kartīti ar dāvinātāja vārdu .....
Ērtu Latvija Amerikā abonenta, tādēļ esmītu speciāli dāvanām paredzēto maksu $18.—.
.....
(Vārds un uzvārds)
Adrese .....
(Adrese)

LAIKRAKSTAM LATVIJA AMERIKĀ
125 BROADVIEW AVE., Toronto, Ont. M4M 2E9
Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz
☐ vienu gadu $25.00
☐ 6 mēnešiem $13.00
☐ 3 mēnešiem $ 6.50
Mr., Mrs., Miss .....
Adrese .....
Jauns abonents ☐ pagarinājums ☐
Čekus lūdzam rakstīt uz
LATVIJA AMERIKA PUBLISHING LTD vārda

LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN CREDIT UNION
491 College St., Toronto, Ont., M6G 1A5
Tālrunis 922-2551
Biroja atvērts no otrdienas — piektdienai no pl. 10 rītā — 7.30 vakarā. Sestdienās no pl. 9 rītā līdz pl. 1.00 pēcp.
Toronto nod. birojs 1539 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A5
Tālr. 533-9415
Atvērts no pirmdienas līdz piektdienai no pl. 10 rītā līdz pl. 7 vak. Sestdienās no pl. 9 rītā līdz pl. 1 pēcp.

HAMILTONAS NODAĻAS BIROJS
16 Queen Street North, Hamilton, Ont. L8R 2T3. Tel. 529-7939
Birojs atvērts no otrdienas līdz piektdienai no pl. 4 pēcp.—8 vak. Sestdienās no pl. 9 rītā līdz pl. 1 pēcp.
Augšminētie biroji vasaras brīvlaikā — no 15. jūnija līdz 15. septembrim SESTDIENĀS SLĒGTI.

LONDONAS NODAĻAS BIROJS
R. Bērziņa mājās
Birojs atvērts trešd. no pl. 7.00 — 9.00 vak.

„SAVINGS" NOGULDĪJUMA KONTS
Maksā 6.5% gadā, procentus aprēķina par katru dienu no mazākās summas kontā un izmaksā mēneša beigās.
PAR BRĪVU ČEKUS VAR RAKSTĪT
Par čeku kontu maksā 4% gadā, procentus izmaksā katru mēnesī, bet tikai, ja konta minima atlikums pārsniedz $500.
ILGTERMIŅA NOGULDĪJUMI
1 gada noguldījums $1000 min. par 8.25% gadā
3 gadu noguldījums $1000 min. par 8.5% gadā
Procentus izmaksā par gada ceturkšņiem.
3 gadu noguldījums $1000 min. par 9% gadā.
Procenti saņemami tikai pēc termiņa izbeigšanās.
Visiem minētajiem noguldījumiem ir dzīvības apdrošinājums. Ja noguldījumu uzsaka pirms termiņa, tad %% likme samazinās par 1%.
TERMIŅĒTI NOGULDĪJUMI
1 gada noguldījums $2000 min. par 8.5% gadā
Procentus izmaksā pēc noguldījuma termiņa izbeigšanās.
3 gadu noguldījums $1000 min. par 9% gadā
5 gadu noguldījums $1000 min. par 9.25% gadā
Procentus piešķaita noguldījumam reizi gadā, bet tiem nav dzīvības apdrošinājumu un ir uz noteiktu laiku. (Tas ir, tos nevar pirms termiņa notecēšanas izņemt.)
PENSIONĀRU NOGULDĪJUMS
1 gada noguldījums $2000 min. par 8.5% gadā, procentus aprēķina katra mēneša beigās.
RRSP UN RHOSP
Par katra noguldījuma veidu maksā 9.5% gadā.
HIPOTĒKAS AIZDEVUMI
Atklāta pirmā hipotēka līdz $100.000 — ar mainīgu likmi — 1.5% augstāka par bankas noteikto % pamatlikmi — pašreiz 10.75%.
Atklāta pirmā hipotēka līdz $100,000 par 10.25%.
Atklāta otrā hipotēka par 11.6% gadā.
AIZDEVUMI
Aizdevumi līdz $10.000 nodrošināmi pilnā apmērā ar noguldījumu kreditsabiedrībā par 11% gadā.
Personīgi aizdevumi līdz $10,000 par 12% gadā.
Jaunu automobiļu iegādei izsniedz aizdevumus līdz 80% no mašīnas vērtības, par 11% gadā ar tās ieķīlāšanu (chattel mortgage).
Aizdevumi līdz $50,000 nodrošināmi ar vērtspapīriem, piem. akcijas, bondi, hipotēkas un citi līdzīgi nodrošinājumi par 12% gadā.

Mēs esam . . .

(Turpinājums no 4. lp.)

ka Burke bijis pie armijas komandiera (citur teikts — 3TA), lai šo pavēli atceļ, kas neesot noticis. Pēc tam bijis virspavēlnieka stābā. (Kāda virspavēlnieka?) Arī tur pavēle neesot atcelta. Bet 298 lp. teikts, ka pirms Burkes un Baumaņa sarunas ieradies generālleitnants Dēniks (Doenick), kam bijusi uzticēta aizmugures aizsardzības līnijas izbūve. Viņš esot atvedis pavēli, ka latviešu divizijai jāieņem pozicijas uz līnijas Goldberga - Dobertina - Nienhagena, kā arī jāatbruņo atejošās vācu vērmachta vienības.

Tas un armijas grupas „Weichsel" vēsture ved pie atziņuma, ka jārevide kpt. Caunīša sastādītais raksts: Kāds neizdevies noziegums pret latviešu karavīriem, 158. lp.

Lūk, pamatojums: 3. TA tai laikā bija arm. grupas „Weichsel" padotībā. Abi šo formāciju komandieri piederēja pie vācu brunoto spēku „bruņinieciskō virsnieku grupas". Abi bija vienojušies neiesaistīties Berlīnes ielu cīņās, bet atbilstošā laikā novirzīt vienības uz rietumiem. Nav pamata pieņemt (nedokumentāri), ka tie nolēmuši savus karā biedrus latviešus nodot nāvei.

Turpretī SS plkv. Burke raksturojas: Pieņēmis divīzijas komandieri, viņš ziņojumā nozākā latviešu virsniekus un ierosina, sākot ar rotas komandieri uz augšu, tos nomainīt (37. lp.) Burke bija uzzinājis karavīru labvēlīgo noskaņojumu pret rietumu sabiedrotajiem un sasauktā virsnieku sapulcē tos strostējis kā nederīgus un cita starpā teica: Tiem, kas klusībā koķetē ar angļiem un amerikāņiem, es varu pateikt, ka viņu nodoms neizdosies (158. lp.). Te der atcerēties, ka 15. divīzijas vācu SS stābs resp. divīzija bija SS galvenās pārvaldes (SSFHA) padotībā tikai operātīvi armijas vienībām.

Pēc jau minētās ģenlta. Dēnickes pavēles (dota arī vācu vienībām) sagatavošanas 15. divīzijai, Burke atgriežas pie maj. Baumaņa (298.,299.). Līdz šim brīdim Burke nebija domājis latviešu karavīrus glābt no 3. TA kom. ''iznīcināšanas". Tikai pēc tam, sarunā ar Baumani, izšķīries, ka arī pašam jāiet gūstā pie angļiem. Apzinoties, ka viņa reputācija latviešu virsnieku slikta, piepeši tēlo latviešu labdari. Ja vispār tāda latviešu karavīru iznīcināšanas norāde bijusi, tad no SSFHA tieši SS plkv. Burkem.

Grāmatā arī rakstīts par gaŗīgo aprūpi, slimnīcām, atpūtas namu, aviācijas leģionu un leģiona ģenerālinspekciju. Raksti par pēdējo papildināti ar pavēlēm, sarakstēm, inspekcijas ziņojumiem, tad lasāmi beigu vārdi. Pielikumā 6 schēmas.

Šī raksta autoram, grāmatu lasot, kāpinājās interese un zināšanas. Tā runā par nebeidzamu cīņu — brīvību latviešu tautai Latvijā.

Kārlis Purmals

Latvijas universitāte

(Turpinājums no 2. lp.)

Viss Latvijas universitātes daudzpusīgais darbs ātri ieguva veco augstkolu atzīstamu respektu, bet tās mūžs bija gauži īss — 1940.g., maskaviešiem iebrūkot mūsu zemē, universitātes aulā steidzami aizklāja balto marmoru virs svētku katedras, kurā bija iekalta Latvijas universitātes devīze "Scientiae et Patriae" (Zinātnei un Tēvzemei!). Ar Maskavas atsūtītā sarkanā rektora pavēli no universites izmeta 70 mācībspēkus un ap 1000 studentu "kā nepiemērotus jaunajiem uzdevumiem".

Kas tad nu tagad krievu okupētajā Rīgā palicis no mūsu unisitātes — marksisma dogmas piesātināta mācību iestāde, kur ne vien mācību programmas, bet arī visus zinātniskos pētniecības virzienus pēc krievu ačgārnā plāna un grafikas nosaka kompartija (viss jāvirza, pierādot "lielās krievu kultūras celsmīgo ietekmi" latviešu tautā, tās vēsturē un valodā), kad jāroliedz patiesība, jāignorē Latvijas universitātes sasniegumi, un, gara brīvībai trūkstot, jāpazemojas ar pakalpību un pielaikošanos režīmam, kas pat brīvo zinātni tur iekaltu sarkanajās važās.

Latvijas universitātes gada svētkos lai atceramies kādus arī tagad zīmīgus vārdus, ko 1918.g. 11. jūlijā Rīgā Latviešu izglītības biedrības Augstskolas sekcijas sanāksmē teica prof. P. Zālīte: "Kaut gan Latvija ir važās, nezaudēsim dūšu — cīņa vēl nav galā! Brīva pašnoteikšanās lai būtu mūsu prasība. Tā ir ikvienas tautas neatņemama dabiska tiesība! Pamatskolām, vidusskolām un augstkolai jābūt nacionālām, un tas mums bez bailēm jāpasaka okupācijas varai. Visai pasaulei jāzina, kas mēs esam un ka mēs gribam pašnoteikšanos, gribam latviešu skolas un latviešu augstskolu." Profesors runājot bija tā iekarsis, ka nemanīja, ka sanāksmē ieradusies vācu militārā žandarmērija. Vai tam latviešu zinātniekam, kas šodien, pēc 60 gadiem, kaut ko līdzīgu iedrošinātos paust krievu čekas režīmā dzīvojot!

Latvijas universitātes gaismas lāpu, kas arī svešumā apspīd visas mūsu paaudzes, neizdzēsīs nedz ilgais trimdas laiks, nedz draudīgais laikmets, jo latviešu sirdis glabā šo svēto ieguvumu! Sveicam visus tos, kas reiz bija šīs gaismas kopēji un tālāk nesēji! Par tiem, kas apsikuši un apzinīgi izvairās paveikt savu daļiņu tautas druvā, spilgtu vērtējumu savā laikā teica Kronvaldu Atis: "Kur cilvēkam labi klājas, tur viņam esot tēvija. Kur viņu vismazāk moka, tur viņam ziedot brīvība. Bet kas tā runā, tas raugās tikai uz savu kunģi un kārībām, tiem tēvzeme un brīvība ir tikai tukši vārdi!"

Mag iur. **Kārlis Vanags,**
LU Absolventu apvienības
valdes priekšsēdis

Uz drošiem pleciem. Attēlā no kreisās: Vidis Malējs (Bafalo) ar savu 4 gadus veco meitiņu Intu, Valdis Liepiņš (Toronto) ar 3 gadus veco meitu Indru un Jānis Kļaviņš (Dundas, Ont.) ar 3 gadus veco meitu Zani, vērojot sporta spēles Sidrabenē. Foto: J. Liģers

Latvijas . . .

(Turpinājums no 4. lp.)

problēmu tikai uz latviešiem, viņa minētie rādītāji ir vēl zemāki. Tā pēc Pad. savienības statistikas datiem, uz katriem 1000 latviešu tautības attiecīgā dzimuma iedzīvotājiem, kuru vecums bija 16 un vairāk gadu, 1959. gadā laulībā bija 644 vīrieši un 466 sievietes, bet 1970. g. — 695 un 528.

Redzams, ka 1959. gadā okupētās Latvijas iedzīvotāju sastāvu vēl jūtami ietekmējušas kara un deportāciju sekas, kas lielākā mērā prasīja vīriešu upurus. Tad mazāk nekā puse (46,6 proc.) no visām precību gados esošajām sievietēm varēja atrast sev partneri laulības dzīvei. Jāpiezīmē, ka tai pašā laikā citu tautību sievietēm apstākļi bijuši labāki. Attiecīgie rādītāji viņām svārstās starp 49,9 — 63,5 proc.

Stāvoklis nedaudz uzlabojies nākošajos 11 gados, kad jau mazliet vairāk par pusi no visām latvietēm precību gados bijušas laulībā (52,8 proc.) Citu tautību sievietēm 1970. gada rādītāji svārstās starp 55,3 — 64,7 proc. Vislabāk šai ziņā veicies ukrainietēm.

Latviešu vīriešiem attiecīgie rādītāji nedaudz labāki nekā sievietēm: 64,4 proc. 1959.g. un 69,5 proc. 1970.g. Vispārējie dzīves apstākļi šķiet nedaudz uzlabojušies. Labākie rādītāji atzīmēti žīdiem: 77, proc. 1959. g. un 74,2 proc. 1970.g.

Savs iespaids uz laulībā esošo un neesošo skaitu bez šaubām bijis sieviešu skaita pārsvaram resp. vīriešu iztrūkumam. Neliels vīriešu iztrūkums bija arī neatkarīgās Latvijas laikā, bet tam bija tīri dabiski cēloņi, bet ar Otro pasaules karu un sevišķi ar mežonīgajām deportācijām vēl 1959. gadā, pēc pašu komūnistu statistikas katram tūkstotim sieviešu atbilda tikai 783 vīrieši. Piecdesmito gadu sākumā, pēc bijušo kaŗavīru un citu "aizdomās turēto" deportācijām atlikušo vīriešu skaits nevarēja būt lielāks par 700 pret katru tūkstoti sieviešu. Šis nesamērs nebija likvidēts vēl pēc divdesmit gadiem, tāpēc 1970. gada skaitīšanā pret katru tūkstoti sieviešu saskaitīja tikai 842 vīriešus.

Ja nu vēl ievēro nenormālos dzīves apstākļus komūnistiskajā iekārtā, ar nabadzīgo algu ģimenes galvam, kādēļ arī sievai — mātei jāiet strādāt fabrikā vai uz jaunceltņu stalažām; ja dzīves vietu dod komūnālā 5 istabu dzīvoklī piecām ģimenēm, lietojot vienu kopvirtuvi un kopēju vannas istabu 10 līdz 15 personām, — kā te var runāt par normālu laulības dzīvi un normālu dabisku pieaugumu ģimenei, kas vēl atceras dzīvi rietumu kultūras apstākļos?

Bet „Latvijas PSR VU" mācībspēks Andris Lapiņš šos komūnistu valdības radītos dzīves apstākļus nemaz nepiemin.

J. Kr.

Lasītāju vēstules

(Turpinājums no 2. lp.)

2) Ja būtu pārliecība, ka minētā pavēle bija domāta izpildīšanai, kāpēc apmēram tajā virzienā aizgāja tikai Engelharda eskadrons, un ar ko izskaidrojama Heinricha Manteifeļa un viņa vienību ienākšana Cēsīs (3.6. 19.), nākot no Raiskuma? Kas tas bija par kaŗaspēku, kuŗa raidītās lodes 19.6.19. vakarā pie Vidrižiem nonāvēja mičmani Gelbi? Vidriži (dienvidos no Limbažiem) tiešām atrodas Pitalovas tuvumā?

3) Kas tā bija par Latviju un kāda valdība tur valdīja, caur kuŗas territoriju „vāciešiem" bija jāiet?

4) Ja „vāciešiem" ar Cēsu kaujām tika radīta otra fronte, kur tajā laikā „vāciešiem" bija pirmā fronte, kādas vienības to ieņēma un ar kādu ienaidnieku tie tur kaŗoja?

5) Cik ilgi Cēsu kaujas notika? Kāds sakars Cēsu kaujām un to problēmām ar nolietoto angļu mēteli?

Man liekas, ka pēc J. Ezergaiļa domām Cēsu kaujām nevajadzēja notikt. Ja tas tā, mēs esam vienis prātis. Es vēl gribētu piebilst, ka tās nedrīkstēja notikt, jo abu pušu zaudējumi sniedzās līdz tūkstotim un pateicoties šīm kaujām, lielinieki kavējās Latgalē vairāk par pus gadu. Par to viņu pēcnācēji arī lieliski pateicās Cēsu kauju iesācējiem, noārdot visus piemineklus Cēsīs un tās apkārtnē, kas atgādināja Cēsu kauju izraisītāju sakāvi.

Alberts Ameriks Kingstonā, Ont.

„VĀJA" ATMIŅA?

LA 37. nr., savā vēstulē „Piezīme pie žīdu jautājuma" V. Pelēcis Minesotā, ASV, raksta, ka diezgan daudz zinot par Alūksnes žīdiņiem. Viņš piemin pat Trūmaņa dēlus krievu okupācijas laikā, un vācu laikā vārdā nosaucis Vasermaņa Izraēlu, bet sava skolas biedra vārdu, kas bija sargs, gan „aizmirsis" pieminēt, tāpat viņa tautību. Vāja atmiņa!

Nikolajs Slokenbergs Toronto

SARGĀSIM MŪSU VALODU!

4. Pasaules latviešu jaunatnes kongresā šovasar Vljams kledžā pieņemtas daudzas rezolūcijas, kas gan būs grūti īstenojamas, jo tā vara, kas valda mūsu dzimtenē, ignorē pat 35 valstu pieņemtos lēmumus Helsinku konferencē, kuŗus parakstījuši arī paši. Nepārdomāts ir jauniešu kongresā pieņemtais atzinums jaunatnes organizāciju vadītājiem un trimdas izglītības darbiniekiem, mācīt latviešu valodu, kādu to runā un raksta okupētajā Latvijā, lai it kā novērstu valodas „atsvešināšanos". Ar to panāksim tieši pretējo, proti, veicināsim atsvešināšanos! Latviešiem dzimtenē uzspiesta mūsu valodas „reforma", kuŗai tiem grūti pretoties, bet kas tad mums šeit, brīvībā, liek to pieņemt? Tas ir pārsteidzīgs solis un noziegums pret mūsu valodu. Ja par mūsu valodas tīrību spējuši cīnīties mūsu Atmodas laika darbinieki, kālab mums, brīvībā esošajiem, labprātīgi jāpieņem svešas varas uzspiestā un sakropļotā latviešu valodā? Domāju, ka šinī lietā vārds būtu vispirms sakāms mūsu valodniekiem. Mūsu trimdas latviešu skolās valoda ir viens no galvenajiem mācību priekšmetiem, jo bez latviešu valdas nebūs arī latviešu tautas. Tādēļ sargāsim mūsu valodu un neļausim mūsu tautas apspiedējiem to piesārņot, jo viņu interesēs nav ne mūsu tauta, ne mūsu latviešu valodā!

Aleksandrs Zaube Čikagā

TEAKWOOD mēbeles

791-2355

Hwy 7

Airport Rd.

Pārdošana noliktavā

Yonge St.

Einar Clausen Ltd.

Steels Ave.

Don Caster Ave.

881-0000

Iepriecīniet savus piederīgos Latvijā!

Mums ir I šķiras džīnas par: (Nemazgātas)

Wrangler $14.99
Levi's $16.99
Lee $14.99

WORLD of JEANS, 1543 Bloor St. W., pie Dundas

LOTUS FLOWERS

792 Bathurst St.,
(Pie Bloor St.) Toronto
Ont. M5R 3G1
Tel. 533-3884

PUĶES - GRĀMATAS
DAIĻAMATNIECĪBAS IZSTRĀDĀJUMI

Vienalga, kur dzīvojat: Sidnejā, Stokholmā vai Sanfrancisko — rakstiet, telegrafējiet, telefonējiet, un jūsu puķu pasūtinājumu izpildīsim nekavējoties. **Ināra un Arvīds Tīrumi**

DAŽĀDU ZIEDU MEDUS

dabīgs, nepasterizēts

Ziedputekšņi Pollen)

Peru pieniņš (Royal Jelly) no

ĒRGĻU LIGZDAS DRAVĀM

30 Dewson St., Toronto, Ont. M6H 1G5, tel. 534-0563

BĒRZIŅŠ Realty Ltd. Arnolds un Herberts Bērziņš

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI, APDROŠINAŠANA UN NOTĀRS

5385 Yonge St., Suite 20, (Northtown Shopping Plaza) 226-6957 Willowdale, Ont.

445-5325 72 Northdale Rd., Willowdale, Ont.

Sauerēja GENERAL INSURANCE COMPANY LIFE ASSURANCE COMPANY

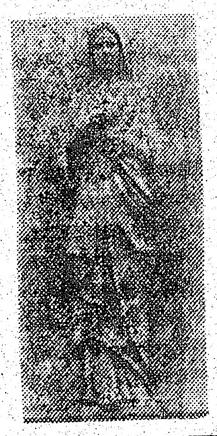

Gatavo pieminekļus un skulptūras

CANADIAN ART MEMORIALS LTD.

Port Credit, Ont.

Tēlnieks P. POLNA

16 Bowden Street, Toronto, Ont. M4K 2X2

Tel. 466-7589

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM un P.S.R.S.

Mēs pārsūtām apdrošinātus drēbju un apavu sainīšus līdz 19¾ märc. netto

LIELA MANTU IZVĒLE MŪSU VEIKALĀ

Biroja laiks — pirmd., otrd., ceturtd. un piektdien no pl. 9.00 — 17.00

Piektdienās vēlāki laikā — iepriekš sazinoties pa telefonu.

sestdienās no pl. 9.00 — 16.30, trešdienās birojs slēgts.

Baltic Exporting Co.

482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont.

M6R 2N5. Tālr. 531-3098

Ja esat nedomājuši iegādāties

JAUNU 1978. GADA AUTOMAŠĪNU

apmeklējiet mūsu SKATES TELPAS

CHEVROLET - CHEVELLE - CAMARO

OLDSMOBILE - CHEVY II - CHEVETTE

Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi

HANS PLAUDE Tālr. HO 6-1131

Robertson Motors Ltd.

1555 Danforth Ave., Toronto, Ont.

BROADVIEW WOOLS, ARTS & CRAFTS

Īpašn. Elza Avots

Veikali Toronto:

674 Broadview Ave., pie Danforth, tel. 469-2005

9 Queen St. East, pie Yonge ielas 368-5011

Liela izvēlē īstas un sintētiskas vilnas dzijas, vietējās un ārzemju; aužamās dzijas, vilnas dzijpari. Materiāli dažādu latvisku rokdarbu sagatavošanai, linu materiāli, diegi, audekli, kanva visādos rupjumos. Dāvanām dažādi rokdarbi un audumi atsevišķi tautas tērpu gabali. Padomi rokdarbu jautājumos.

Veikali atvērti:

Pirmd., otrd. un trešd. no 9 rītā — 6 vak.;
ceturtd. un piektd. no 9 rītā — 8 vak.;
sestdienās no 9.30 rītā — 4 pēcp.

GARDENIA

FLOWERS & GIFTS

362 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N8

(Pie „Chester" pazemja pieturas)

466-1951 vai 466-1502

ZIEDI KATRAI VAJADZĪBAI

LIETIŠĶAS MĀKSLAS IZSTRĀDĀJUMI

ZELTKAĻA A. GUGĀNA ROTAS

Veikals atvērts ceturtdienās līdz pl. 8.00 vakarā.

Māra Gugāns-Lūsis

JAUNAS GRĀMATAS

Edg. Dunsdorfs — Kārļa Ulmaņa dzīve	$33.50
J. Roze — Latvijas rītausmā, saulrietā	$10.50
A. Brastiņš — Saules teiksma, t. dz. apc.	$12.00
Mārtiņa dziesmu grāmata II daļa	$11.00
Z. Sarma — Kolimas piezīmes	$3.00
Latviešu karavīrs 2. pasaules kara laikā	$21.00
A. Voitkus, — Ogles pelnos, rom.	$9.00
E. Aistars, Savā zemē, rom.	$9.50
Rūgtais Apīnis Nr. 50	$2.50
L. Grābeklis — Destiny's Darling	$12.75
V. Mežezers — The Herrnhuterian Pietism in the Baltic	$6.95
Gaismas pils viesi (Jelgavas skol. inst.)	$18.00
Valda Dreimane — Kad bēg putni, dz.	$5.00
Prof. Dr. L. Adamovičs — Raksti par Latvijas baznīcas vēsturi	$6.00
Lietiškā māksla Nr. 11	$3.50
Brīvības saule (Zedelhemas novietnes avīze)	$21.50
A. Plensners—Divdesmitā gadsimta pārvērtības	$11.-
A. Gailītis — Brīvības dziesma, rom.	$9.00
M. Čuibe — Vakarlaiva, dz.	$10.00
Archīvs 17. sējums	$10.00
H. Hartmanis — Dzīves krustceļos, atm.	$10.00
Ed. Mednis — Pirmais pasaules karš	$5.50
Kalpošana garā un patiesībā: Archib. Dr. K. Kundziņa pieminai	$6.00
Reiz kas citādāk (Hum)	$6.25
P. Gruzna un O. Liepiņš — Mamona gaitnieki	18.00

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ

491 College St., Toronto, Ont. M6G 1A5

Tālr. 921-7121

Pasta sūtījumiem jāpieskaita 10%

KLĪVLANDE

● Latviešu veco strēlnieku kopas biedri ar viesiem kopas priekš. J. Ozoliņa vadībā pulcējās izbraukumā uz Metropolitāna parku Klinšupes krastā. Nodarbības ievadīja māc. K. Briedis ar īsu svētbrīdi. Izbraukuma dalībnieki pulcējās pie dāmu klātiem galdiem, pārrunās pieminot senās cīņu dienas.

● Klīvlandes Rīverseidas kapsētā latviešu kapu svētkus 10. septembrī ievadīja mācītājs L. Grendze, svētrunu teica māc. K. Briedis lūgšanu un svētīšanu vārdus māc. H. Jurjāns. Pirmo reizi dziedāja apvienotais Klīvlandes latviešu biedrības ur. Apvienotās draudzes koris, atskaņojot J. Vītola Gājēja dziesmu naktī un A. Ūžāna harmonizēto Cik brīnišķi. Iesvētīja kapu piemiņas zīmes Lizetei Alberingai un Emmai Šmitei. Piederīgie savu aizgājušo kapu vietas rotāja ziediem.

● Apvienotās draudzes skolu sezonu iesāka ar dievkalpojumu 10. septembrī. Skolotāju un skolēnu saime ieradās dievnamā māc. L. Grendzes un skolu pārzines M. Grendzes vadībā, gājiena priekšgalā nesot Latvijas valsts karogu. Dievkalpojumu ievadīja ar kopēju draudzes dziesmu: Kungs lidzi nāc! Bērnu dārzs uzsāka nodarbības 12. septembrī.

● Klīvlandes koncertapvienība savu sezonu sāka ar pianistes Andas Zirnītes koncertu — J. Kalniņa, V. Mocarta, Bethovēna sonātām un J. Vītola Tautas dziesmu viju. Māksliniece Zirnīte ar savu sirsnīgo mūzikālo dvēseli sajūsmināja klausītājus.

● DV apvienībā ieradās tāls viesis no Vācijas — DV organizācijas Vācijā priekšnieks Z. Leitītis, runājot par mūsu nacionālpolītiskajām problēmām, pastāstot arī par tautiešu dzīvi Vācijā. Pēc interesantā referāta klausītājiem radās daudz jautājumu pārrunām, uz kureferents deva pārdomātus atatbildes. J. E.

Laikraksts

LATVIJA

AMERIKĀ

atsevišķus numurus var pirkt Toronto latviešu veikalos un DV grāmatnīcā 491 Colleges St., kā arī spiestuvē.

Izdaru dažādus māju PĀRBŪVES DARBUS.

Zvanīt vakaros, Toronto 751-6829,

K. Suntažs

Daugavas Vanagu nams

PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI

141 BROADVIEW AVE.
Tel. 465-5225

Daugavas Vanagu klubs

ATVĒRTS BIEDRIEM UN VIESIEM
no pirmd. līdz ceturtd., iesk., no pl. 12 dienā — 12 naktī,
piektdienāsun sestdienās no pl. 12 dienā līdz 1 naktī,
svētdienās pagaidām slēgts.

kas? kur? ko?

Town & Country Real Estate Ltd.
V. Palma - pārstāvis

41 Heathcote Ave., Willowdale, Ont. M2H-1Y9
Tel. 444-2447

Pērkot un pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai 444-2447. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

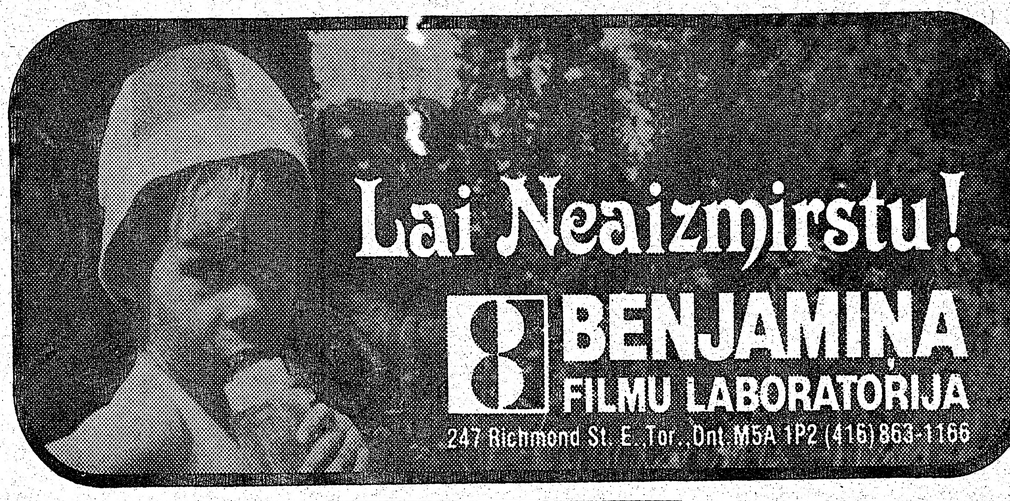

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS

141 DANFORTH AVE.

Tel.: HO 5-9905 ***Ausma Miķelsone***

OPTICAL STUDIO
R. Schmid, Optician

VĀCU OPTIĶIS —

Speciālizējies kontaktlenžu nozarē. Lielā izvēlē eiropiešu aceņu rāmji.

1586 Bloor St. W. Toronto, vienu bloku no Latviešu kreditsab. Dundas - Bloor nodaļas. Telef. 535-6252.

Alcan Building Products
Authorized Dealer

Māju īpašnieki!

Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku—bez starpniekiem

ir trīs veidi, kā varat ietaupīt ar ALCAN SIDING:

2) Instalācijas un apkures izdevumus
1) Ietaupa darbu un laiku
3) Uzlabo izskatu un līdz ar to mājas vērtību, ieskaitot ALCAN 20 gadu garantiju.

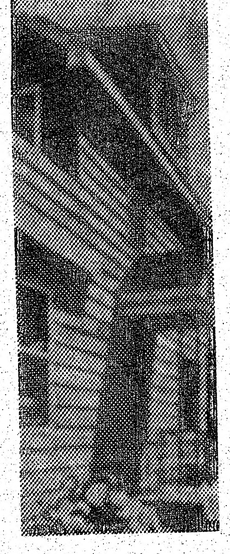

- △ LIETUS NOVADA CAURULES
- △ LOGUS
- △ DURVIS
- △ MARKĪZES (Awnings)
- △ JUMTA PĀRKARES (Sofit and fascia)

CENTURY ALUMINUM ISTALLERS

534-2864 Īpašnieks Arthurs Mime
2226 Dundas St. W., Toronto, M6R 1X3

DIMANTI ● PULKSTEŅI
LATVISKAS ROTAS
Zeltkalis
Aldonas ĶIVLENIEKS - KORMS
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ
964½ Bloor St. W., Toronto, Ont. M6H 1L6. Tālr. 532-2887

M. LUNSKY, O.D. M. Sc.
LOUIS LUNSKY, R.O.
OPTIĶI
Ieprieks pieteikties
Tālr. 921-3924
470 College St. (Pie Bathurst)
Toronto M5G 1A5

R. S. KANE Ltd.
apbedīšanas birojs
4812 YONGE STREET
(Sheppard Avenue tuvumā)
Willowdale
221-1159

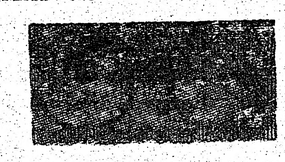

RATAS

— IGAUNU OPTIĶIS

247 Danforth Avenue. Tel. 465-6251

Gatavo brilles pēc receptēm
Zeiss ● Rodenstock ● Crist Dior rāmji
Speciālitāte — dubultlēcu brilles ● Kontaktlēcas (soft)
Pulksteņi: Omega, Triosot, Bulova.
Latviešiem atlaide

VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBI

- VIZĪTKARTES
- IELŪGUMI
- BIĻETES
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS UN APLOKSNES
- GRĀMATAS
- ŽURNĀLI
- AVĪZES
- UN LĪDZĪGI IESPIEDUMDARBI

VEICAM

- LAIKUS
- LABI
- UN PAR MĒRENĀM CENĀM

amber

PRINTERS AND PUBLISHERS LIMITED
SPIESTUVE UN KANTORIS:
125 BROADVIEW AVE., TORONTO, ONT. M4M 2E9
(416) 466-1514

SKYLINE

2100 Dundas St. West,
Toronto M6R 1W9
533-8553
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI UN APDROŠINĀŠANA
Ilmārs Jankovskis
Realtor

A. Eglītis — TV RENTALS
1708 Queen St. W. Toronto M6R 1B3
Tel. 537-1401

Daina Brammane sadala lielo Sidrabenes klinģeri sidrabeniešu vakarā. Foto: Aleksandrs Kalniņš

Birutu Skujenieci atceroties

Ar Birutas Skujenieces vārdu saistās spožas lapas puses mūsu teātŗa vēsturē. 21. septembrī izcilajai skatuves māksliniecei un dzejniecei būtu apritējuši 80 mūža gadi, ja nejaušā vilciena katastrofa 1931. gada 8. augustā Rīgas jūrmalā nebūtu pārtraukusi viņas dzīves pavedienu.

Birutai Skujeniecei jau no bērnības nāk līdz mākslas iespaidi. Tēvs — tautiskā laikmeta dzejnieks Vensku Eduards - Skujenieks, māte — pazīstamā teātŗa kritiķe Luize Skujeniece. Biruta Skujeniece bija viena no mūsu visizglītotākajām skatuves mākslinieciem — studējusi Filharmonijas mūzikāli drāmatiskā skolā Maskavā un Reichera drāmatiskā augstskolā Berlīnē. Viņa bija izcila daiļrunātāja, no galvas recitēja prozu, tāpat kā saistītā valodā dzeju. Neaizmirstami ir viņas Skalbes pasaku recitējumi, tāpat Aspazijas, Raiņa, Virzas dzejas skandējumi. Dzeju runājot, viņas dzidrā balss skanēja līdzīgi sudraba zvaniņam.

Lielus panākumus Biruta Skujeniece guva uz skatuves Rīgas Jaunajā teātrī kā Vizbulīte Raiņa lugā Indulis un Ārija, Laimdota Raiņa lugā Uguns un nakts. Viņa ir pirmā Baiba Raiņa tautasdziesmā Pūt, vējiņi. Brīvās Latvijas laikā Birutas Skujenieces skatuves gaitas sākās Nacionālajā teātrī, kur 1919. gada rudenī viņas režijā pirmuzvedumu piedzīvoja Raiņa sērdieņu dziesma Daugava. Pirms tam viņas režijā uz Nacionālās operas skatuves izrādīja Materlinka mistēriju Māsa Beatrise. Skujeniece pati tēloja Svēto Jaunavu, māsu Beatrisi Dace Akmentiņa.

Biruta Skujeniece drīz šķīrās no Nacionālā teātŗa, viņa nevarēja samierināties ar naturālismu, kas valdīja uz skatuves. Viņas mērķis bija izkopt skatuves mākslā dziļo, dvēseļīgo, reliģisko. Nodibināja drāmatisko studiju, sākumā pie Raiņa kluba, vēlāk patstāvīgi. No šīs studijas izauga Intīmais teātris, kur izrādīja R. Tagores Pasta namu, Ģētes Brālis un māsa, G. Hauptmaņa Hanneli un daudzbalsīgā runāšana Skalbes pasakās, Raiņa, Aspazijas un citu dzejnieku dzejas.

Šis teātris bija par klusu toreizējai trokšņainajai dzīvei, un Skujeniece drīz izbeidza savas skatuves gaitas. Viņas dzīvē iestājās klusuma brīži — nodevās dzejai, gleznie cībai (prof. L. Liberta klasē) un mūzikai. „Nekas man nevar sniegt lielāku baudu kā simfoniskie koncerti. Manas gaitas ierobežo trijstūris — māja, Mākslas akadēmija, Nacionālā opera", rezignē Biruta Skujeniece. Rodas dzejoļu krājums Staru spārni. Bet tad, Aspazijas uzmudināta, Biruta Skujeniece cer atgriezties uz skatuves. Aspazija raksta lugu Jānis Ziemelis — veltīta Haijalijas tēlotājai Birutai Skujeniecei. Šī luga nepiedzīvoja pirmizrādi, jo Haijalijas tēlotāja bija aizgājusi mūžībā.

Skatuves mākslinieci saistīja tuva draudzība ar mūsu lielo dzejnieku pāri Aspaziju un Raini. Saulainā pēcpusdienā Birutu Skujenieci guldīja Meža kapos. Prof. V. Maldonis izvadīja aizgājušo mākslinieci, ar runām atvadījās Aspazija un Tija Banga. Latvijas skolotāju savienības rakstnieku mūzejs sarīkoja piemiņas koncertu, kur piedalījās Milda Brechmane - Štengele, Ādolfs Kaktiņš, Lilija Štengele, Mirdza Šmitchene, Lūcija Garūta un Lauma Reinholde. Dziesmas ar Birutas Skujenieces tekstiem komponēja Lūcija Garūta, Jānis Reinholds, Lauma Reinholde un Leonīds Vīgners. Referēja Paula Jēgere - Freimane. Tādas ir atmiņas.

J.B.

Pretestība Baltijas . . .

(Turpinājums no 1. lp.)

ar sarkano armiju. Pēdējos 30 gados baltiešu pretestību Maskava mēģinājusi mazināt ar milzu ieguldījumiem saimnieciskos pasākumos. Darba ražība te ir lielāka nekā citur. Tā Igaunijā, kuŗā strādnieku skaits ir tikai 0.5 proc. no Pad savienības strādnieku kopskaita, dod 3 proc. no visas Pad. savienības rūpniecības kopprodukcijas.

Tūkstošiem krievu Baltijas republikas ir sapņu zemes. Pašās Baltijas valstīs pagrīdē darbojas aktīvisti, kas plāno atdalīšanos no Pad. savienības. Pret tiem vērsta visnesaudzīgākā KGB vajāšana. Baltijas valstis ir neapšaubāms pierādījums tam, ka Maskava nespēj iznīcināt tautas nacionālo pašapziņu un to aizstāt ar komūnisma dogmatiku.

Šo amerikāņu žurnālista objektīvo vērtējumu jo sevišķi derētu iegaumēt tiem vientiesīšiem, kas naivumā vai muļķībā laiku pa laikam mūs mēģina aplaimot ar čekas piedāvāto okupētā dzimtenē uzņemto filmu izrādēm.

Jāpiezīmē, ka pieminētais raksts žurnālā papildināts ar Baltijas valstu karti, kuŗā Latvijas, Igaunijas un Lietuvas robežas atzīmētas tādas, kādas tās bija pirms 33 gadiem un droši vien būs arī tādas varbūt ne pārāk tālā nākotnē.

Aleksandrs Ķegumnieks

Māksliniekiem Latvijā jākalpo režīmam

Rīgas nedēļas laikraksts Literātūra un Māksla ziņo, ka Mākslas akadēmiju, kuŗu tagad sauc par T. Zaļkalna mākslas akadēmiju, beiguši 55 dažādu nozaŗu mākslinieki. No tiem divi „stājgleznotāji" (ieviests jauns gleznotāju virziens), četri monumentālās gleznie cības darbnīcas diplomandi (domājams, gleznotāji), trīs scēnografi (liekas, dekorātori), septiņi grafiķi, trīs tēlnieki, seši dekorātīvās mākslas mākslinieki, 11 interjeristi (liekas, dzīvokļu iekšējās apdares mākslinieki), deviņi dizaineri (jauns koku, plastikas, metallapstrādes mākslas veids, vārds tīri amerikānisks), seši tekstilmākslinieki, 16 zīmēšanas un rasēšanas skolotāji (arī jauna fakultāte, kur sagatavo speciāli zīmēšanas skolotājus skolām) un pieci mākslas zinātnieki (parasti izvērtē darbus, raksta kritikas).

Savus diplomdarbus aizstāvēja vēl 16 — neklātienes otrais zīmēšanas un rasēšanas skolotāju izlaidums. No skolotāju grupas A. Linde par savu darbu — Smēdē — ieguvis ne tikai zīmēšanas un rasēšanas skolotāja, bet arī mākslinieka gleznotāja kvalifikāciju.

Starp mākslas akadēmijas klātienes un neklātienes studijām starpība ir tā, ka neklātienes studijas pēc zināmas programmas notiek pašmācības ceļā, un mācību viela ir nedaudz saīsināta. Neklātienes studentam nav tiesības saņemt stipendiju, ne arī valsts pasūtinājumus.

Tā akadēmiju beidzēju grupā saviem diplomdarbiem valsts pasūtinājumus saņēmis F. Kirke par sienas gleznojumu Rīgas rajona izpildu komitejas ēkai, L. Gintere — sienas metam Sarkanie latviešu strēlnieki, D. Grīnbergas dekorātīvās keramikas plāksnes par jūras tematu nonāks Liepājā, H. Erba projektus stikla izstrādājumiem — olimpisko spēļu balvām.

Lai jaunie mākslinieki saņemtu valsts pasūtinājumu, svarīga ir kūrātora (politiskā audzinātāja) rekomandācija. Ieteicot kādu mākslinieku valsts pasūtinājumu darbiem, komisija ne vienmēr vadās no mākslinieka kvalifikācijas, bet partijas norādītās politiskās stājas un komjaunieša aktīvitātes.

Samērā jauna fakultāte ir „dizainieru" nodaļa. Šeit mākslinieki veido jaunas priekšmetu formas, izejot no aistētiskā un lietderības viedokļa. Tā, piemēram, jaunais mākslinieks I. Kārkliņš projektējis autobusu kinooperātoriem, A. Grīnvalds — sporta automobiļa virsbūvi, A. Erdmanis — pirmskolas vecuma bērnu mēbeles.

Zīmīgi, ka valsts eksāmenu komisijas darbu vadījis atsūtīts uzraugs un vērtētājs krievs prof. Jons Kuzminskis.

A. Z.

Britu preses balsis

BAZNĪCA KĀ TERRORISTU BALSTĪTĀJA

Britu presē pēdējās nedēļās plašas pārrunas radījusi baznīcu organizāciju financiālā palīdzība Afrikas grupām, kas atbalsta terroristus. Laikraksts The Daily Telegraph ievadrakstā aprāda, ka Pasaules baznīcu padome kopš 1970. gada piešķīrusi „Rasisma apkaŗošanas programmai" līdzekļus 1,3 milj. mārciņu kopsummā. Galveno daļu no šīs summas saņēmuši „brīvības cīnītāji" trešajā pasaulē, un nupat 46.000 märc. piešķīrumu saņēma Patriotiskā fronte, kas vada partizānu darbību Rodēzijā. Kā jau mūsu laikrakstā iepriekš ziņots, šī piešķīruma dēļ savus maksājumus baznīcu padomei pārtrauca Pestīšanas armija. Sešutumu izraisīja plašais atbalsts grupām, kas Afrikā atbalsta komūnistiskas ievirzes un kuŗu aģenti vēl nesen Rodēzijā nonāvēja 14 kristiešu misionārus.

Šai sakarā arī citas baznīcas organizācijas sākušas pētīt, kur aiziet viņu dotie līdzekļi starptautiskai palīdzībai. Tā britu Kristīgā palīdzība (Christian Aid) devusi Pasaules baznīcu padomei ik gadus ap 155.000 angļu mārciņu un laikā no 1970.-1975. gadam dotās palīdzības kopsumma ir 772.465 märc. Kristīgās palīdzības bijušais direktors Dr. Būts un tagadējais Dr. Sleks aprādījuši, ka līdzekļi nav doti tieši Pasaules baznīcu padomei vai Rasisma apkaŗošanas programmai, bet piešķirti ar aprādījumu tos izlietot baznīcas un palīdzības darbam. Tomēr netiešā kārtā līdzekļi varētu būt aizgājuši arī Afrikas teroristiem.

Britu Kristīgā palīdzība atbalsta arī Afrikas baznīcu padomi un Komisiju baznīcas līdzdalībai attīstībā. Abi šie pasākumi savā ideoloģijā atbalsta vardarbību kā līdzekli ātrāka progresa panākšanai. Afrikas baznīcu padomes sekretārs kanons Bērdžess Kars filozofējis, ka Kristus, pieņemdams krusta nāvi, akceptējis vardarbību kā līdzekli pilnvērtīgāka cilvēka izveidošanai, bet Dr. Sleks iebildis, ka šī varmācība ir bijusi vērsta pret Kristu, nevis Kristus paša paveikta.

L. A.

RĪGAS TELEVĪZIJĀ

Rīgas televīzijā redzēta kāda programma, kuŗā intervēti „Tēvijas kaŗa varoņi". Kāds no viņiem lielā aizrautībā, atcerēdamies nikno cīņu, stāstījis, kā viņš devies pret fašistiem, kliedzot: „Biedri, uz priekšu, caureja ir, atejas nav!"

Izdodamas

divas istabas ar virtuves lietošanu vieniniekam vai vecākam pārim Keele - Eglinton rajonā. Zvanīt rītos līdz pl. 10, vakaros pēc p. 17, 651-9777.

Laikrakstu

LATVIJA AMERIKĀ

atsevišķus numurus var pirkt Toronto latviešu veikalos un DV grāmatnīcā 491 Colleges St., kā arī spiestuvē.

Latvietis, 63 g. v. vēlas vienas guļamistabas

dzīvokli

latviešu mājā Vestonā vai Toronto ziemeļos, Jorkas universitātes tuvumā (ar 30. oktobri). Zvanīt no pl. 16 — 21, tālr. 241-5970.